MASTER NEGATIVE
NO. 93-81484-8

AUTHOR:

WAGNER, OTTO

TITLE:

INCERTI AUCTORIS EPITOME RERUM...

PLACE:

LIPSIAE

DATE:

1900

Master Negative #

93-81484-8

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
PRESERVATION DEPARTMENT

BIBLIOGRAPHIC MICROFORM TARGET

Original Material as Filmed - Existing Bibliographic Record

884.07
W12

Wagnor, Otto, 1876-
Incerti auctoris Epitome rerum gestarum Alexandri Magni; dissertatio... quam... scripsit Otto Wagner... Lipsiae, typis Teubneri, 1900.
p.93-167 21½ cm.

Thesis, Strasburg, 1899.
"Paginarum numeri iidem sunt Supplementi vicesimi sexti Annalium philologorum."

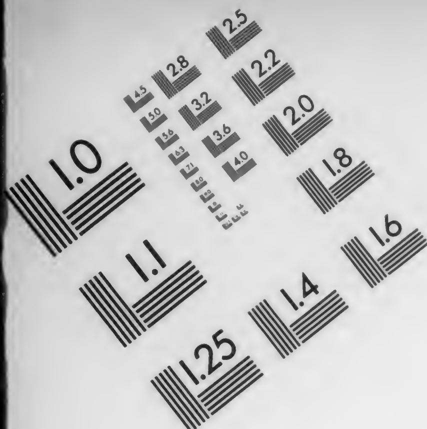
415431

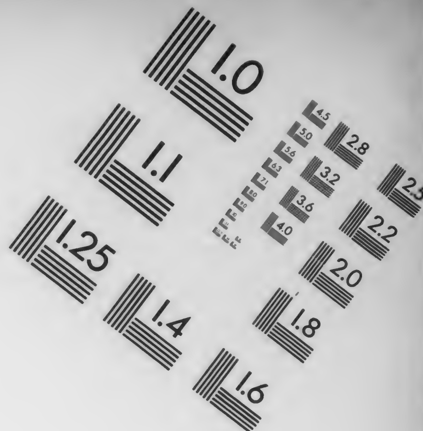
Restrictions on Use:

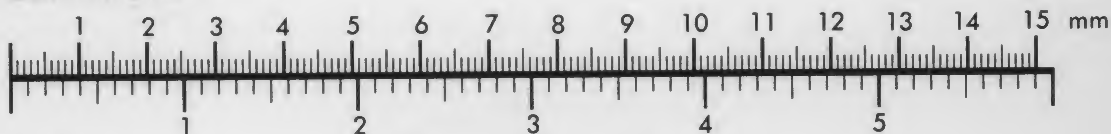
TECHNICAL MICROFORM DATA

FILM SIZE: 35mm REDUCTION RATIO: 11X
IMAGE PLACEMENT: IA IIA IB IIB
DATE FILMED: 6/15/93 INITIALS BAP
FILMED BY: RESEARCH PUBLICATIONS, INC WOODBRIDGE, CT

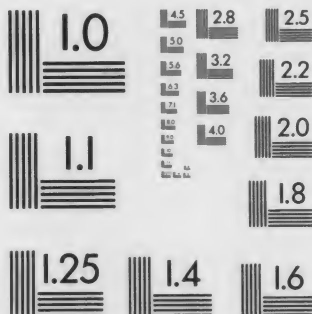

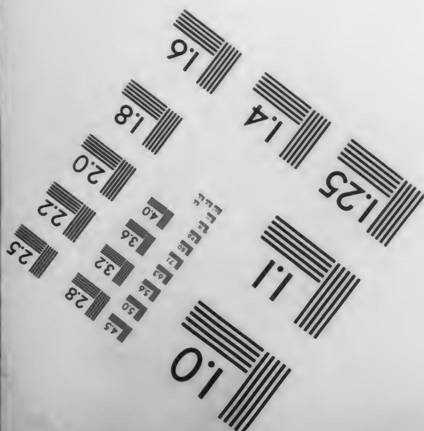

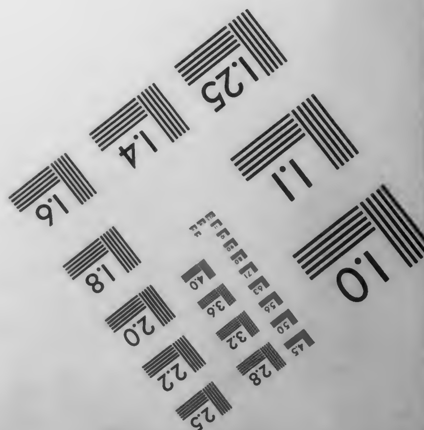

Centimeter
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 mm
1 2 3 4 5
Inches

INCERTI AUCTORIS EPITOME
RERUM GESTARUM ALEXANDRI MAGNI.

DISSERTATIO INAUGURALIS

QUAM

AD SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES
AB AMPLISSIMO PHILOSOPHORUM ORDINE ACADEMIAE
WILHELMAE ARGENTINENSIS

RITE IMPETRANDOS

SCRIPSIT

OTTO WAGNER
METTENSIS.

LIPSIAE
TYPIS B. G. TEUBNERI.
MCM.

VON DER FACULTÄT GENEHMIGT AM 2. AUGUST 1899.

Paginarum numeri iidem sunt supplementi vicesimi sexti annalium philologorum.

BRUNONI KEIL
RICARDO REITZENSTEIN

SACRUM.

INCERTI AUCTORIS EPITOME

RERUM GESTARUM ALEXANDRI MAGNI.

E CODICE METTENSI EDIDIT

OTTO WAGNER.

Prolegomena.

Incerti auctoris 'epitome rerum gestarum Alexandri Magni' in uno, ut nunc res est, libro manu scripto inuenitur, qui nunc numero 500 (olim G 53) signatus inter libros bibliothecae publicae Mettensis asseruatur anteaque monasterii Sancti Arnulphi olim prope illam urbem siti erat. est liber membranaceus, formae octonariae, saeculo decimo scriptus, quem anno huius saeculi XLI. inspexit atque descripsit Iulius Quicherat (cf. 'Catalogue général des manuscrits des bibliothèques publiques des départements,' tom. V 1879 p. 187 sqq.), neque tamen ea adhibita cura et diligentia, ut acta egisse mihi uidear, si quae hoc libro continentur paucis enumerauerim. atque ut de externa libri specie primum dicam, constat foliis centum septuaginta sex iisque diuersae originis ac uarii argumenti per quaterniones complicatis, quorum tamen ordo bibliopegi stupore pessime turbatus est. compositus enim est tribus ex libris eadem fere aetate, quod decimum esse saeculum iam diximus, exaratis; quibus diuulsis ac truncatis quicquid eorum supererat uno hoc, quod exstat, uolumine comprehensum est, prout fors uel libido pusillas reliquias operarii manibus obtulerat. iam igitur restituto pristino ordine quae ex tribus illis libris supersunt enumeremus. atque primi libri haec sunt:

a) 'eulogium Hubaldi de caluis' (fol. 1^a—5^r) quod carmen (cf. Ad. Ebert 'allg. Gesch. d. Litt. des MA's im Abendlande' III p. 167) ex Casp. Barthi 'aduersariorum commentariorum libris' Francof. 1624 p. 2175 sqq. ad uerbum expressit J. P. Migne in 'collectionis patrum Latinorum' uol. CXXXII 1853 p. 1041 sqq. constat carmen, quale in libro Mettensi legitur, uersibus CXLIV, omissis uersibus XLIIIo ('cessa caluastrum, cessa corrodere cessa') et CXXIo ('conquinisce, canis, confingens crimina caluis'), insertis tamen post uersum XXXIII. uersibus decem, quorum nonnullos iam Ang. Mai 'ex antiquis quibusdam Vaticanae bibliothecae membranis' publici iuris fecit in 'classicorum auctorum e Vaticanis codicibus editorum' uol. V 1833 p. 460. quos uersus hoc loco afferre supersedeo.

b) epistulae quae feruntur Sancti Pauli ad Senecam et Senecae ad Paulum cum praefatione Sancti Hieronymi (fol. 6^a—8^r et 25^a—27^a). neque huius codicis neque eius, qui numero 300 signatus

(saec. XI.) eadem in bibliotheca asseruatur, rationem habuit in editione quam fecit harum epistularum Eugenius Westerburg 'der Ursprung der Sage, dafs Seneca Christ gewesen sei' 1881 p. 41 sqq.

c) 'ratio quorundam XII poaetarum de IIII temporibus anni' (fol. 27r—28r); cf. Baehrensii 'Poet. lat. min.' uol. IV p. 131 sqq.

d) 'incipiunt strictim labores Aeneae a supradictis XII poetis elimatae' [sic] (fol. 28r—30a); cf. Baehrensii 'Poet. lat. min.' uol. IV p. 136 sqq.

e) uersus Alcuini ad Samuhelem Sennensis ciuitatis episcopum (fol. 30a—30r), quibus in edendis hoc codice usus est Ernestus Duemmler in 'Poet. lat. aeui Carolini' uol. I p. 228.

f) uersus Sedulii Scoti ad Hartgarium (fol. 30r—31a). incip.: 'Gloria nostra redit, clementia luxque serena; cuncti laetemur, gloria nostra redit' etc.

Altero autem libro continetur:

glossarium Aynardi, ex quo fluxerunt excerpta illa quae in 'Corp. gloss. lat.' uol. V p. 615 sqq. leguntur (fol. 9a—24r et 136a—160r). cui glossario haec inscriptio praefixa est: 'incipit glosarium ordine elementorum agregatum ab Aynardo anno ab incarnatione Domini DCCCCLXVIIII. indictionis XII. imperio Magni Ottonis' etc. etc.

Tertii denique libri haec sunt:

a) Symmachi relationes (fol. 85a—87r; 72a—79r; 64a—71r; 48a—55r; 40a—47r; 32a—39r; 56a—63r; 170a—175r). usus est hoc codice Seeck in Symmachi editione (cf. ibid. praef. p. XIX).

b) inuectiuae quae feruntur Sallustii in Ciceronem et Ciceronis in Sallustium (fol. 91a—95r et 80a—85a).

c) epistula quae fertur Alexandri Magni ad Aristotelem (fol. 162a—169r; 128a—135r; 120a—126a).

d) haec 'epitome rerum gestarum Alexandri Magni' (fol. 119r; 104a—111r; 96a—103r; 88a—90r; 126a—127r; 112a—119r).

Et quoniam de libri Mettensis forma fatis argumento disserui, ad ipsam hanc epitomen uenio. prima illius notitia mihi ex Curtii Wachsmuthii libro qui inscribitur 'Einleitung in das Studium der alten Geschichte' Lips. 1895 p. 576 obuenit; dixit autem Didericum Volkmannum epitomen se editurum esse promisisse nec nullius pretii ex eis, quas inspexisset, partibus libellum sibi uideri. quibus uerbis incitatus cum Metti in urbe patria uersarer, totum librum perlustraui et epitomen descripsi. tum Brunone Keilio benignissime intercedente impetraui ab Diderico Volkmanno, ut epitomen remoto illiberalitatis crimine edere mihi liceret. neque enim, uir ille doctissimus liberalissimusque rescripsit, sese repugnare, ne ego quod ipse sibi proposuisset munus edendae epitomes susciperem, neque omnino ineditam eam esse, nam paucis ante annis se uerba epitomes publici iuris fecisse eo libello, quo praeceptores gymnasii Portensis Bonitzio magisterii annum quinquagesimum exactum lustrandi congratulati essent. qui liber publice non ueniit nec mihi eius copia facta est. gratias

igitur Diderico Volkmanno ago sincerissimas propter benignam eius humanitatem et liberalitatem, qua uiros non nisi uere artis litterarumque amantissimos praeditos esse scimus. spero autem me ita rem egisse, ut non praeriperem, quae potissima uiro illi doctissimo dicenda sunt. continui enim operam meam in edendis recensendisque uerbis epitomes. id autem potissimum in hac editione adornanda egi, ut scripturam codicis iis tantum locis mutarem, quos deprauatos esse mihi persuasum esset, multasque coniecturas probabiles quidem, nec tamen certas in appendice indicare, quam in uerborum ordinem recipere mallem. quod uero meam in hoc opere expoliendo industriam spectat, neque omnia libri manu scripti menda intacta reliqui neque omnibus, quae etiam me ipsum offenderunt, fortiora adhibere remedia conatus sum; τὰ δὲ ἀγνοηθέντα τυγχανέτω διορθώσεως ὑπὸ τῶν δυνατωτέρων. in adnotatione autem critica, nisi ad rem uisum est, discrepantias orthographicas aliasque minutias non commemoraui exceptis nominibus propriis omnibus iisque locis, ubi de lectione uera dubitari potuit. denique sedulo caui, ne in animaduersionibus nimis prolixus essem, praesertim ne in disputatione mea, qua de singulorum locorum condicione disserui, in quaestiones illas difficillimas grauissimasque deferrer, quae sunt de auctoribus ac necessitudine fabularum, quae de Alexandri historia feruntur. quare ceterorum, qui de Alexandri rebus gestis exposuerunt, scriptorum libros non adhibui nisi ad emendandos uel explanandos singulos epitomes locos. Volkmanniana quod est uere dignum scientia atque doctrina non tetigi, qua spero fore, ut edoceamur, quae totius sit epitomes condicio quaeque inter eam et ceteras Alexandri historias ratio ac necessitudo intercedat. hoc autem loco pauca tantum de ea re proferre libet. exstitisse uidetur antiquitus liber quidam, qui inscribebatur 'de rebus gestis Alexandri Magni', cuius auctor quis fuerit quaue aetate floruerit nescimus. apparet autem hunc scriptorem iisdem fere auctoribus in enarranda Alexandri Magni historia usum esse, ex quibus fluxerunt, quae a Curtio Diodoro Iustino Plutarcho tradita sunt, eumque artius cum relationibus Curtii et Diodori quam cum Iustini et Plutarchi cohaesisse, quibusdam tamen locis plura quam Curtium et ceteros praebuisse, aliis quamuis paucis cum Arriano consensisse, in exitu denique uitae Alexandri exponendo proxime ad eas fabulas accessisse, quas de ea re scriptores quidam deteriores Graecorum commenti sunt. quarum fabularum ii scriptores, qui ad nostram aetatem peruenerunt, nisi paucissimis locis mentionem non fecerunt earumque uestigia ampliora adhuc tantum exstabant in libro illo, quo historia Alexandri in fabulae dulcedinem a quodam scriptore, qui uulgo, ne prorsus nomine careat, 'Pseudo-Callisthenes' uocatur, composita est, cuius libri complures recensiones aetatem tulerunt. atque haec quidem de hoc scriptore dixisse sufficiat. iam redeamus ad illum 'rerum gestarum' auctorem. cuius librum quarto fere quintoue p. Chr. saeculo a nescio quo parum accurate epitomatum,

quoad inuida fata eum nobis seruauerunt, in manibus esse gaudemus magisque gaudebimus, si cui uiro ampliore doctrina ornato contigerit, ut nouis melioribusque subsidiis criticis adiutus epitomes uerba emendatiora et integriora, quam a nobis edita sunt, repraesentet. quae de dicendi consuetudine hoc loco proferre possumus, in posterum seponenda esse putauimus. neque tamen hac praefatione ad finem perducta facere possum, quin hoc loco cum Guilelmo Krollio quas per litteras egi gratias publice quoque profitear, cuius liberalitate factum est, ut uerba tertii libri Pseudo-Callisthenis inde a capite tricesimo ad fidem libri Parisini littera A uulgo signati cum extrema epitomes parte conferre possem, tum gratias quam maximas agam Brunoni Keil Ricardo Reitzenstein Eduardo Schwartz, qui quae ad uerba epitomes et emendanda et explananda docte et sagaciter excogitauerunt liberalissime mecum communicauerint.

Alexandri Magni Macedonis
epitomae rerum gestarum
liber II.

Magnus Alexander rex Macedoniae postquam omne impe- fol. 119r
rium Asiae ad se redegisse credidit, ... neque id quidem Dario uiuo 1
ostendere ausus esset, postea patefecit uoluntatem. deinde corporis 2
sui custodes multos instituit itemque Darii fratrem Oxyatrem instituit
deditque eis .... diadema et tunicam mesoleucon et caduceum ⟨et⟩ zonam Persicam ceteraque ornamenta regia omnia, quae
Darius habuerat, itemque equites stipatores quos habebat ‖ fol. 104a
Persico ornatu [et] sequi iussit. deinde Alexander audiuit Besum 3
uestem regiam sumpsisse. Agrianos et † Gabisios armari iussit
eiusque confidentiam admiratus exercitum per montes, qua proximum
putauit, ad eum ducere intendit. deuenit ad Arios, ubi erat Ariobazanes, qui cum Beso Darium interfecerat. aduentum Alexandri pertimuit atque in Indiam profugit. deinde Alexander exercitum ad 4
Euergetas, qui antea Arimaspi uocabantur, duxit. ibi oppidum,
qua in Indiam iter est, constituit et nomen Alexandriam imposuit.
deinde peruenit ad oppidum † tarmantidem, quod est positum in
flumine † medorum. Stiphamenes, qui proximus erat Beso, postquam 5
audiuit Alexandrum adesse, Dataphernen et Cattenen ceterosque
Darei propinquos conuenit demonstrans tempus aduenisse Darii ulciscendi et Alexandri amicitiam ‖ insinuandi Besumque cohortabatur conprehensum ut Alexandro quam primum traderent. quibus ‖ fol. 104r
id facile et cito persuasit, nam cotidie ⟨magis⟩ magisque Darium
desiderantes Beso iniquiores fiebant. itaque Stiphamenes, quod fami- 6

1 INCIPIT ALEXANDRI MAGNI MACEDONIS EPITHOMAE RERVM GESTARVM LIBER · I · 3 LIBER II] LIBER I; corr. Reitzenstein 5 redigisse | lacunam statui | quidem] quod 6 ostenderet 8 eis] ei; corr. Keil | lacunam significaui | mesoleucon] 'mesoleucum' ex 'mosoleucum' corr. pr. m. 9 ⟨et⟩ addidi 10 stipatores] statores; corr. Schwartz 11 [et] deleui 12 argianos 14 Arios] agros | Ariobazanes] ex 'ariobaxanes' corr. ut uidetur 17 uergetas | Arimaspi] remaxii 18 qua] quia | [littera 'i' eluta] 21 bataphernen 23 Besumque cohortabatur] cohortabatur besumque; transposuit Keil 24 tradenti 25 ⟨magis⟩ inserui

liarissimus Beso erat, facile custodes ab tabernaculo ablegauit. de-
inde ipsi uniuersi introierunt et Besum constrinxerunt ornamentaque
regia ademerunt itaque ad Alexandrum profecti sunt. hosque ubi
repente aduenientes Alexander Besumque uinctum adduci conspexit,
[et] ex ea re summa laetitia adfectus eos, qui adduxerunt, collaudatos
7 donatosque dimisit. deinde iter ⟨ad⟩ Tanaim flumen facere coepit
et quartum post diem ad Maracanda deuenit, quod abest a flumine
Tanai dierum ... uia. id oppidum pulcherrimum ac munitissimum
est propter multitudinem fluminis eius, quod oppidum circumfluit.
fol. 105[a] || quod circuitu murus stadium LXX continuus continebat. ibi
8 praesidio relicto ad Tanaim, quo contenderat, perrexit castraque se-
cundum flumen collocauit. interim Scytharum imperator fratrem
suum Carcasim cum copia magna misit, qui Alexandrum flumen
9 transire prohiberet. deinde Alexandro nuntiatur Stiphamenen et
Cattenen ab amicitia discessisse et Graiorum copiam, quam in agro
regio cum praesidibus reliquerat, fugasse multosque occidisse; re-
liquos in quendam locum munitum cuneatim confugisse in praefec-
tura Bactrina eosque Stiphamenen oppugnare. haec ubi Alexander
audiuit, praeter consuetudinem indignissime tulit noctemque circa
10 offensas peruigilauit in cogitando. itaque ante utilissimum uisum
est id, quod coepisset, perseuerare. itaque postridie rates in flu-
mine iubet apparari. quod Macedones studiose regi parentes breui
fol. 105[r] || tempore fecerunt; || nam duo milia ratium secundum fluminis ri-
pam destinata appulerunt. postea exercitum in ratis ascendere iussit
11 signoque dato omnes uniuersas soluere iussit. itaque in altum
prouecti ratium multitudine ut agmine quadrato per campum ac non
per flumen ire uidebantur, barbari autem mentibus destinati non pati
eos in terram descensionem facere, sed in ripa telis contentis praesto-
labantur. postquam medium iter fluminis praestiterunt, signo dato
Macedones clamorem sustulerunt; simul strepitu remorum ac signo-
rum sono remigumque cohortatione animi militum exacuebantur.
12 barbari autem clamore facto Macedones sagittis ceterisque telis figere
coeperunt; multos sauciarunt conpluresque occiderunt ideo, quod tela
fol. 106[a] || euitare propter angustias nullo modo poterant. deinde simul
rates ad ripam accesserunt, Alexander turmas impressionem fa-
cere phalangesque consequi iussit breuique tempore, postquam primi
animo constanti impressionem fecerunt, omnes barbari se in fugam

2 constrincxerunt 3 adhimerunt 5 [et] deleui 6 ⟨ad⟩ suppleui | tanai [corr. ex 'tanęi' pr. m.] 7 diem ad Maracanda] diem ≋ [d] amarcadam [fuit d in ras.] 8 lacunam statui 10 stadia | continuus] coniugius 12 scytarum · 16 praesidus 17 cuneatim] genuatim 20 offensas] offensus; corr. Reitzenstein | in cogitando] in ≋ cogitando [fuit g in ras.] 21 id] et | quo | post tridie 24 destinatam 25 uniuersa 26 profecti 30 strepitum 31 sonum | exacuebantur] exaequabantur; corr. Reitzenstein 32 fingere 34 angust[i]as 35 turma 37 impressionem] littera ultima paene eluta

dederunt. eos Macedones per noctem sequentes usque ad Liberi
Patris columnam peruenisse dicuntur. inde ad flumen Tanaim et
castra reuersionem fecerunt. dein post triduum ad Maracanda uer- 13
sus iter festinans facere intendit, ut Stiphamenen inprudentem op-
primeret. quem ubi Stiphamenes reuerti audiuit, Graios oppugnare
destitit. ille autem ad Maracanda profectus quarto die deuenit.
Graiorum caedes erant factae. mortuos sepeliri Menedemoque prae-
fecto sepulchrum fieri iussit. deinde per agrum Sogdianum agmen 14
duxit. ex eo porro in Bactrinam peruenit et Besum adduci iussit ||
eumque suspensum more Persarum fundis necauit. deinde post || fol. 106[r]
diem undecimum ad flumen Ochum peruenit. id transit. inde ad
Oxum flumen deuenit. ex eis regionibus quaedam hominum multitudo 15
timore inpulsa in quendam montem praeruptum atque excelsum
confugerant, cuius horribilem altitudo aspectum in se habebat, nam
ab imo ad summum non minus XX stadiis ... eo aditus uno loco
per speluncam patebat. reliquae partes inpendentibus saxis erant
praeruptae. hoc ubi Alexander expugnari non posse uidit, de cuncto 16
exercitu homines CCC quos fortissumos esse putauit elegit hosque
grandi praemio inpulsos post montem adduxit demonstrauitque, ut in
saxis clauos ferreos † angulis actos figerent et lineas transducerent
atque ita minutatim ⟨aditum⟩ scandentium adleuando in summum
montis uerticem reperent; id in nocte adgrederentur et, cum diluxisset,
linteis candidis sibi significarent. id illi citius Alexandri opi- || fol. 107[a]
nione fecerunt. cum plures praecipitantes perissent, reliqui perfece- 17
runt. Alexander cum primo mane mittit quendam ex suis Daren
ad Ariomazen hostium ducem, qui ei persuaderet, uti se dederet; si
id impetrare non potuisset, iubet Daren, uti eos qui in summo essent
significaret. id ubi Ariomazes conspexit, admiratus est, quasi Alex- 18
ander in exercitu homines uolaticos haberet. cum de ea re timidus
consultaret, quid ageret, multitudo hominum, quae ibi erat, Arioma-
zen interfecerunt. deinde ipsi ⟨se⟩ dediderunt. Alexander autem eo
interfecto reliquis ignouit. deinde diebus post paucis partem exer- 19
citus in Bactros Nautacen in hiberna praemisit, ipse cum reliquis
Xeiniptam eiusdem rei causa concessit. ibi cum Sissimithre, qui

3 triduo | marcadam 6 marcadam 8 sogidianum 9 Bactrinam] baceriam 11 Ocetum 12 quaedam] quidam (per comp. scr.) 14 cuius] quorum | altitudo] multitudo 15 non minus] nominus | lacunam indicaui 17 expugnari] ex 'expugnare' corr. pr. m. | uidit de] uidro di 18 fortissumos] fortes summos | hosce 19 inpulsos] pulsos; corr. Reitzenstein 21 ⟨aditum⟩ inserui 22 repperent | nocte] noctu | deluxisset 23 id] at | opinionem 24 praecipitantes] ex 'peraecipitantes' corr. pr. m. 25 Daren ad Ariomazen] dare nadariobazanen 26 se dederet] redderet 27 impraetrare | Daren uti] dare nuti 28 significarent ariobazanes 29 habere 30 ariobaz[z]anen 31 se dediderunt] redierunt; corr. Reitzenstein 33 Bactros] ex 'bactcos' corr. pr. m. | hibernia 34 concessit. ibi] concessit. Tibi | Sissimithre qui] sis·sime requi [inter 'sis' et 'sime' spatium unius litterae uacuum]

fol. 107r ‖ more barbaro e matre sua duos ‖ filios et tres filias produxerat,
20 foedus fecit. deinde hieme exacta exercitum ⟨ad⟩ Dahas duxit [quo].
Stiphamenes ex eo loco ob hanc causam non profugerat, quod uxorem
quandam Bactrinam forma praecellenti, quam magnificabat, ibi habe-
bat. hanc in omnibus itineribus et laboribus secum ducebat. ea
cum Alexandri aduentum audisset, negat se ex oppido exituram;
deinde post uirum multis precibus orare coepit, ut Alexandri fidei
21 se traderet, at ille noluit. id ubi impetrare non potuit, in conuiuio
eum coegit, ut poculum biberet, eumque defessum somno dedit. at
ubi silentium esse sensit, de lecto surrexit et puluinar uiro a
capite subduxit. ita gurgulione extenso caput a corpore gladio
abscidit et ita cum uno seruulo porta progressa ad Alexandrum
22 in castra deuenit. eam custodes ad regem deduxerunt decoram
fol. 108a ‖ ornatu ac formae dignitate, ⟨etsi⟩ cruenta erat. at ubi Alexan-
der repente conspicatus est multimodisque admiratus, quae esset
23 uel quid uenisset, tum illa caput uiri extulit. tum rex exclama-
uit: 'o piissime Stiphamene, tandem poenas pro sceleribus pepen-
disti!' deinde mulieris manum adprehendit gratiasque egit. ne-
que quicquam honoris habuit, ne existimaretur ob eius formae cupi-
ditatem fecisse. quod ubi factum Dahae Stiphamenen occisum audi-
erunt, Cattenen et Dataphernen conprehensos ad Alexandrum addux-
24 erunt. ideo Alexander exercitum in oppidum ducere noluit. deinde
Alexander ex eo loco profectus est. cum iam tertium diem iter
faceret, repente nocte caelo obducta niuis multitudo terram contexit;
deinde undique uis uentorum cum turbinibus maximo cum caeli
fol. 108r ‖ strepitu creberrimisque cum fulgoribus ‖ exorta est, ut omnia
25 euerti ac perturbari uiderentur. cum frigore omnis humor terrae
coiret ac glaciesceret, ut tabernacula ac uestimenta militum rigida
obdurescerent, eum laborem aliquandiu Macedones perpessi sunt. at
ubi frigus augescit ac uis tempestatum non intermittitur, ad quos
26 quisque potuit uicos ac uillas passim profugit. partim se ad arbores
adplicabant, nonnulli sub rupes atque inpendentia saxa confugiebant.
alii cum ex equo descendere conarentur, ob torporem nequibant ac
uestigio se mouere non poterant. tum si qui cubuerat, cum exsur-
gere conaretur, ueste concreta ad terram haerebat, ut neque in ma-
nibus arma habere possent, ita ut uento differrentur, [ut] neque
27 quisquam se neque alterum adiuuare posset. huius ui tempestatis
miserrima morte ad hominum XXX milia, iumentorum IIII milia

1 sua] rua 2 ⟨ad⟩ addidi | Dabas] daaeas | [quo] deleui 8 conuiuio] conuiuium 12 portam 13 decoram] quorum; corr. Schwartz 14 ⟨etsi⟩ suppleui 15 multis modisque 19 ob] ab | formae] 'forma' corr. ex 'forme' pr. m. 20 Dahae] danaide | stephamenen 21 cattane | adduxerunt] corr. ex 'addexerunt' pr. m. 24 obducto 28 cohiret 30 intermittit 33 equo] eo quo 34 e[s]xurgere 36 differentur | [ut] deleuit Reitzenstein 37 alteri | adiuuari | uis 38 at

perierunt ‖ consumpti; praeterea multi, qui aut corporis dolore ‖ fol. 109a
aut aliqua parte membrorum debilitati essent, in castra reuerteban-
tur. deinde iter coeptum ad † Gaesetas perseuerare intendit. huic 28
in itinere satrapes quidam Chorienes obuiam uenit. cum eo amici-
tiam fecit. isque cum Alexandrum hospitio apud se accepisset, in
conuiuium filias duas uirgines ⟨cum⟩ ceteris amicorum filiis uirgini-
bus saltatum introduxit. in his fuit Oxyatris filia Roxane omnibus 29
formosissima, cuius aspectu captus Alexander in cupiditatem adduc-
tus est. tum quaesiuit, quis ea aut cuius filia esset. ⟨inueniebat⟩
Oxyatris, eius qui ibidem cenabat, esse. tum poculum prehendit
deosque conprecatus haec dicere coepit: multa multis insperantibus
obtingere solere; multos reges ex captiuis procreatas filias suas ad 30
exteras gentes nuptum misisse et ita communicatione facta ami-
citias firmasse. ‖ 'quare' inquit 'neque Macedones uobis genere ‖ fol. 109r
antestare neque uos, si uicti in amicitiam uenissetis, adfinitate in-
dignos ducerem. hoc cum ego, idem quoque ut ceteri faciant Mace-
dones curabo.' his uerbis amicos cohortabatur et sibi quisque in 31
conuiuio uirginem matrimonio iunctam abduxit. quod factum Ox-
yatres ceterique barbari magno opere gauisi sunt. his rebus gestis 32
Alexander in agrum † Beionem profectus est. castra praeterit et
† Oxurum flumen transit. deinde stadia XXX per loca sola exerci-
tum transduxit, ut Indiam uersus iter faceret. peruenit † Drapim.
huic rex † Arines cum liberis maximoque commeatu obuiam uenit,
quem exercitui diuisit, ipsique Alexandro plurimam uestem bar-
baricam et equorum tria milia et argenti talentum L milia adpor-
tauit. cum ab eo quaereret Alexander, quid ‖ uellet, Indus re- ‖ fol. 110a
spondit: 'tuam' inquit 'magne rex amicitiam.' Alexander dixit: 33
'pater' inquit 'uester moriens hanc pecuniam tradidit eamque ego
uobis condono. equis in bello utar. uos nostri memineritis; officium
hoc erit uestrum.' hinc progressus † per Phuten, quod abest ab 34
India dierum VIIII uia. tum id hi, qui trans flumen habitabant, ubi
uident Alexandrum aduenisse, gauisi sunt. primum Iouis filium .....
alterum Herculem, tertium Alexandrum uenisse commemorabant.
id rex gauisus fluuium transit et ducibus sumptis ad flumen Indum
peruenit. ibi naues aedificare iussit exercitumque transportauit. ipse 35
cum equitatu et leui armatura secundum flumen antecessit; Cratero
cum reliqua copia ut sequeretur imperauit. deinde ad oppidum pri-

4 Chorienes] corianus 5 isque] in ras. 6 ⟨cum⟩ addidi 7 saltatum] salutatum | oxiatris 9 ⟨inueniebat⟩ addidi 10 oxiatris | qui] ex 'quae' corr. pr. m. 11 conprecatus] 'conprecatos' ex 'conprecatus' corr. pr. m. (sic) | insperantibus] sperantibus; corr. Reitzenstein 12 captiuis] captuis | procreatos 13 factas 14 neque] neque ~~neque~~ 16 ut] ut ut 17 et] uti | quisque] quique 18 oxiatres 22 transduxit] ex 'trancduxit' corr. pr. m. 23 rex] raex | commeatu] comitatu 24 ipsi] ipse; corr. Reitzenstein 25 talenta 26 idus 31 uia · tum id hi] uiatum · et hi 32 lacunam statui

mum Indiae Silicem cum accederet, ex oppido armati exierunt. hos
effugatos intra portam redigit. postea exercitum eorum consecutus
fol. 110r ‖ est. ‖ oppidum expugnauit puberesque omnes, ut metum iniceret,
occidit. inde progressus ad oppidum praecinctum uenit. ibi obsidi-
36 bus acceptis praesidium collocauit. ex eo protinus ⟨progressus⟩
CCXXX stadia per agrum Nysaeum peruenit ad oppidum Nysam
inprudentibus Nysaeis. oppidani ubi id senserunt, legatos ad eum
maiores natu pacificatum miserunt hisque placuit in deprecando regi
demonstrare, quem ad modum Liber Pater, cum perambulasset, oppi-
dum Nysam et ciuitatem Nysaeorum, hominum L milia, consti-
tuisset, montemque procul ostendunt, quem ille ex progenie sua
Meron appellasset, quantaque amoenitate esset demonstrauerunt.
37 deinde simul omnes flentes, ne Liberi Patris monimenta ac beneficia
tolleret, obsecrare coeperunt, hisque Alexander oppidi libertatem
suaque omnia reddidit Augypemque imperio praeficit. eumque Alex-
fol. 111a ‖ ander petit, ut uiros bonos centum electos ‖ secum mitteret.
38 Augypes respondit nullam ciuitatem stare posse, ex qua optimi C ab-
ducti essent. 'si nos' inquit 'uis saluos, potius inprobissimos abduc
ducentos.' id Alexandro ridiculum et uerum uisum est. deinde et
Meron ascendit. totus ager aqua abundabat et omnium generum
39 arborum feracissimarum [et] ubertate erat repletus. inde pro-
fectus Cordiaeos montes transit. ad satrapeam Assacanam deuenit;
deinde ad oppidum Mazaga accessit, in quo regnauit Mesagenus,
cuius post mortem mater Cleopis cum eius filio patrium imperium
obtinebat [in quo]. regis frater Amminais mercennariorum VIIII milia
introduxerat in ciuitatem. cohortatus contra Alexandrum armauerat.
[pugna Indorum et Alexandri. Alexander et rex Indorum Aminais
40 in]. oppidum in circuitu XXXV [milia] ⟨stadium⟩ murus ex saxo cinge-
fol. 111r ‖ bat fossaque erat uasta munitum. hoc ‖ Alexander militum co-
rona circumdata oppugnare intendit. hic dum ipse circum moenia ade-
quitans suos hortatur, repente a muro missa sagitta crure sinistro
percussus est. id telum postquam euolsum est, uis magna san-
guinis secuta est. neque eo magis male adfectus proelio discessit.
deiecto uulnere eoque magis magisque .... milites hortatur, testu-
41 dines[que] ac turris ut ad murum appellant. tum Macedones eo cupi-
dius rege saucio scalis appositis oppido potiri nituntur. alii e tur-

4 praecinctum] procinctum | obsidibus] ex 'obsedibus' corr. pr. m. 5 ⟨progressus⟩ addidi 6 nyseum 8 pacificandum 10 nisaeorum | constitnisse 12 meroen 14 libertate 15 praeficit] praecipit 16 centum] ȧcentum 17 quo 18 essent] sunt 20 meroen 21 [et] deleuit Reitzenstein | idnde [sed littera prior d expuncta est et eluta] 22 Assacanam] saganam 23 Mazaga] mazanam 25 [in quo] deleui | mercennariorum] ex 'mercennarium' corr. pr. m. 26 ciuitate | cohortatus] ex 'cohortatur' corr. 27—28 [pugna ... in]] deleui 28 [milia] deleui | ⟨stadium⟩ addidit Reitzenstein 30 adaequans 34 lacunam statuit Reitzenstein 35 [que] deleui | appellent 36 nutuntur | aliȩ turrib; (it, i superscr.)

ribus tela tormentis concitata in defensores mittunt, alii machina-
tiones ad murum applicant. id ubi Cleopis animaduertit turris tanta
multitudine ad oppidum accurrere uimque tantam[que] telorum tor-
mentis missorum re inuisitata pertimuit. credit ea saxa neruis missa
† scorpionis catapultas arcu extensas uolare. cum ‖ tantis uir- ‖ fol. 96a
tutibus hostes esse putaret, Ariplicem ceterosque amicos conuocat; 42
cohortatur, ut oppidum Alexandro dedant. mercennarii contra recla-
mantes impedire ac seditionem facere coeperunt. postero die Cleopis
clam legatos ad Alexandrum ⟨de⟩ deditione mittit oratum, uti ignos-
ceret ipsis; ui conductorum adactos. quae fecerunt referri id mer- 43
cennarii suspicati de suo numero ad Alexandrum legatos miserunt
oratum, uti ex oppido exire suaque exportare liceret. his utrisque
quod postulauerunt concessit. illi cum uxoribus liberisque et cum
impedimentis porta foras exierunt et ab oppido haud longe con-
sederunt. postero die Alexander copias expeditas ad eos ducere
coepit pronuntiauitque, ut omnes interficerentur. illi ubi quid age- 44
retur senserunt, ‖ impedimentis in medium collectis ipsi armati ‖ fol. 96r
circumsteterunt parati aut iniuriam refutare aut pro uxoribus ac
liberis mortem fortiter obire. simul clamare coeperunt Alexan-
drum in fide non manere. Alexander dixit se ex oppido ex-
eundi, non abeundi potestatem fecisse. itaque impressione facta 45
† multi diu paucosque resistentes acerrimo certamine aegre superatos
omnes interfecerunt. deinde ad oppidum reuersionem fecerunt. eis
obuiam uenit Cleopis cum populi principibus ac nepote paruo,
prae se uelatas uerbenas ac fruges supplicii signa portantes. tum
Alexandro facies mulieris pulchra uisa est. erat enim statu ac digni-
tate ea, ut ⟨haud⟩ ignobili loco orta atque imperio digna uideretur.
deinde Alexander cum paucis in oppidum introiit ibique ‖ com- ‖ fol. 97a
plures dies commoratus est. hinc profectus † Bagasdaram oppidum 46
deuenit, quod dicebatur Hercules expugnare non potuisse. hunc ubi
barbari conspexerunt, in montem Auernum confugerunt, cui circuitus
stadium XVII [milia] erat in summo uertice. hic plenissimus om-
nium generum auium, quae uoces imitarentur hominum [psittaci
erant multi]. eum cum montem Alexander adire conaretur, barbari 47
e loco superiore dictitabant, si Alexander se fortiorem quam Her-
culem putaret. itaque Alexander exercitum cohortatus ad montem
adduxit. ipse primus maximo cum labore ac periculo uersari ....

1 machinationes] machinationib; [littera b ex 's' corr.] 2 adnimaduertit [sed prior littera d eluta] 3 accurrere] occurrere | [que] deleui 5 extensas] ex 'extensus' corr. pr. m. 9 ⟨de⟩ inserui | deditionem 10 ipsis; ui] ipsi sui | conductorum] conductorem; corr. Reitzenstein | adactos] adactus; corr. Reitzenstein | que | referri] referre 18 refutari 20 fidem | exundi 21 abeundi] habeundi; corr. Keil | impresione 22 multidrn | a[illegible]cerrimo 24 princibus 25 suppliciis igne 27 ⟨haud⟩ suppleui | ignobili] innobili 31 cuius 32 stadia | [milia] deleui erant 33 psitaci — [psittaci erant multi] deleuit Reitzenstein 36 cohortatur 37 lacunam statui

paulatim scandentes. cum multi utrimque interirent, locum sum-
mum ac planitiem penetrauit et ita uictoria potitus omnes interfici
fol. 97r || iussit. postquam haec transegit, XVI. die ad Indum flumen || re-
48 uersionem fecit: offendit naues aedificatas, ut imperauerat, magnum-
49 que commeatum ab Hephaestione comparatum. ultra id flumen
quidam Mothis, Taxili filius, qui iam patre uiuo Alexandri amici-
tiae ob eius res gestas cupidus fuisset, patre mortuo legatos ad
Alexandrum misit iterum, qui renuntiarent, quid uellet, utrum se
regnum paternum obtinere, an aliquem missurus esset. id ubi Alex-
ander audiuit, animum eius ac sententiam singularem admiratus est.
Mothis autem neque nomen mutare neque uestem regiam uolebat
50 sumere itaque Alexandri aduentum expectabat. deinde Alexander
commeatu militibus dispertito exercitum in nauis onerauit flumenque
transportauit. id ubi Mothis audiuit Alexandrum aduenisse, libens
51 cum exercitu ac elephantis profectus est. hunc ubi Alexander
fol. 98a || agmine conferto || obuiam uenientem conspexit, ueritus est, ne
hostis aduentasset. continuo pronuntiare iussit, ut milites armaren-
tur et ita armati sub signis loco suo irent. hoc tumultu metu com-
moti Macedones taciti in loco constiterunt. id ubi Mothis intellexit,
iussit suos consistere atque hastas erigere, ipse solus adequitans
52 longe antecessit. [item] Alexander ubi id uidit, item contra suos
antecessit solus soli parem se existimans. ibi Alexander et Mothis,
rex Indorum, qui postea Taxiles appellatus est, pacem fecerunt.
deinde congressi dextras dederunt et amicitiam fecere. deinde ex-
ercitum atque equitatum omnem et elephantos LVIII et argenti
talenta DC, tauros infulis uelatos . . ., multa praeterea uasa aurea
et argentea et uestimenta omnis generis compluraque animalia sil-
fol. 98r || uestria inusitata Ale || xandro tradidit. his acceptis Alexander
53 cum quae causa fuisset exercitum comparandi . . . quoniam id ⟨in⟩
animo habuisset quod uoluerat ut faceret. at Alexander eum inter-
rogauit, num quis ei finitimus molestus esset. ille respondit trans
flumen [esse] duos reges sibi bellum parare; alterum in montibus
54 habitare, Porum autem in campo secundum flumen imperare. Alex-
ander autem pro eius bonitate animi ei gratiam restituit dixitque
uti regnum paternum obtineret, nomenque mutare iussit Taxilemque
eum appellari. tunc deinde ad fluminis ripam cum Taxile accessit
uiditque hostium copias in campis passim secundum fluuium con-
sedisse. cum ⟨a⟩ Taxile quaereret, quid copiarum in castris esset, in-
uenit Porum LXXXV elephantos habere, quadrigas CCC, pedita-

2 ac] ad 4 offendit] inde 5 ephestione | comparatum] comparauerat 6 motis | amicitiam 8 iterum] oratum | renuntiarent] ei nuntiarent 11 motis 13 honerauit 16 conserto [ut uidetur] 17 aduentasset] aduentus esset 21 [item] deleui 26 numerus excidit: in codice spatium septem litterarum uacuum relictum est 29 cumque | lacunam indicaui | ⟨in⟩ addidi 31 quis] corr. ex 'quid' pr. m. 32 [esse] deleui 38 ⟨a⟩ addidi 39 peditatum] peditum

tum XXX milibus ampliorem; ipsum Porum cubita V esse altum. 55
ea cum || Taxiles narrasset, ille studio incensus nihilominus, || fol. 99a
qua flumen transiret, cogitabat. non multis post diebus Abissares
fratrem suum legatum ad Alexandrum de amicitia misit. cum hoc
Alexander Nicoclen et alterum ad Porum, Cleocharen, legatos remisit,
qui ab utrisque stipendium et obsides postularent. simul Poro iubet
dici, ut ad fines sibi praesto sit. Abissares legatum remittere no- 56
luit, Porus autem ubi audiuit, ira commotus Cleocharen caesum
plagis uulnerauit. simul et epistulam conscriptam tradidit hoc ex-
emplo: 'Rex Indorum Porus Alexandro dicit: quisquis es — nam te
audio Macedonem esse — procul, opinor, abesse satius est et alias
miserias spectare, non alteri inuidere. Porus ad hoc tempus inuictus 57
dicitur. Darius me non commouet. proinde, stulte, noli imperare.
sed infer modo hostilem pedem || in meum agrum et cog- || fol. 99r
nosces me Indorum regem esse, mihi autem dominum neminem nisi
Iouem. et per ignem magnum rectorem caeli Porus iurat: si quem
tuorum in meo agro deprehendero, eius sanguine meam hastam
cruentabo ac tua bona seruis meis diuidam; nam mihi diuitiae super-
sunt. unum id quod iubes faciam: ut tibi armatus ⟨in⟩ confiniis
praesto sim.' hac epistula perlecta incensus Alexander dicit quibus- 58
dam coactis cohortibus ac turmis, ut confestim sequerentur. apud
exercitum reliquit Attalum quendam Macedonem non dissimilem sui
eique imperauit, ut suam chlamydem atque ornamenta regia sumeret
et interdiu identidem ad fluminis ripam cum comitatu accederet.
imperat Cratero, cum se trans flumen conspexisset, exercitum ut 59
transportaret. || ipse cum delecta copia prima nocte secundum || fol. 100a
amnem circiter stadia CL progressus in loco deserto ac siluestri
quodam consedit. ibi follibus inflatis ac materia multa deiecta copias
flumen transduxit. deinde expeditos ad hostem ducere coepit. tunc
Craterus, qui castris praeerat, ubi uidit, ipse quoque flumen in his
nauibus, quarum copiam habuerat, ac ratibus exercitum transpor-
tauit. Porus ubi repente duos exercitus uidit, commotus proelium 60
cum Alexandro committere intendit. interim Craterus descensione
facta impetum ex altera parte dat. ita ancipiti periculo Pori copiae
cum urguerentur, fugae se mandauit. Alexander imperat his, quos
hippotoxotas dicunt, sagittas in Porum uti conicerent, ceteris par-
cerent. ille ubi eorum multitudinem ire ad se uidit, cum ipse in
elephanto . . . . . instaret, ne se hosti || dedere cunctaretur, manus || fol. 100r

1 milibus] milia 2 supra 'narrasset' scripsit pr. m.: 'uel — ret' 3 Abissares] abissa rex 5 nicoclen [litterae 'co' in corr. et ras. ex parte] 7 Abissares] abissa rex 8 Cleocharen] ex '—em' corr. ut uidetur 10 te] ut 12 inuideri 14 meum] medium 19 ⟨in⟩ inseruit Volkmann | confiniis] confinis; corr. Volkmann 20 quibusdam] quibus 21 cohactis 23 clamidem | sumeret] sumat 24 ad] a | commeatu 26 ipse cum] ipse secum 35 arguerentur 36 in Porum] imporum | coniecerent [fuit 'c' in ras. ut uidetur] 38 lacunam statuit Reitzenstein | cunctaretur] conaretur

61 ambas alte uitam deprecans sustulit. ita fine facta elephantos atque
iumenta exercitumque Alexandro tradidit, de se ipso ut animo regio
consuleret, obsecrare coepit. Alexander ita facturum pollicitus est
fecitque, nam non modo ei suum regnum reddidit, sed et alias
quoque finitimas regiones eius regno attribuit. eo proelio de exercitu
Pori XII milia ciciderunt, elephanti LXXX; de Alexandri
62 pedites DCCCC, equites CCC occisi, saucii multi facti; item[ere] equi
occisi multi, in quibus equus Alexandri nomine Bucephalus occisus
est, quo equo omnibus proeliis semper uicerat. igitur in eo loco
oppidum eo cognomine condidit, quod nunc Bucephala nominatur.
post, ut solitus erat, mortuos sepeliri iussit suos atque hostium fortissimos.
63 tissimos. hac pugna Alexander cogitabat ad ultimos fines Indiae
fol. 101ª ‖ atque Oceanum penetrare, ut, cum inde redisset, ‖ ad mare Rubrum
rum atque ad Atlanticum mare [ut] deueheretur. eius rei causa
multas naues aedificare iussit. itaque XXXIII diebus nauis prima
64 perfecta est. interim ⟨Poro⟩ postquam ex uulneribus melius factum
est, eum ad se accersiri iussit. ille ubi uenit, petiit ab eo, ut suum
in agrum proficisceretur. 'uti' inquit 'patriam tuam o magne Alexander
ander uideam? dimidium uitae amittere uelim, ut me ⟨ne⟩ tui
ciues captiuum uideant. immortalis fieri nolo; si me exempli causa
deportare uis, habes potestatem deportandi mortuum.' huic Alexander
65 ander denegauit contra uoluntatem suam facturum. interim ab rege
Abissare, legati uenerunt, qui eum omnia facturum, quae imperasset,
dicerent, praeterquam ut in conspectum ueniret. eo Alexander exercitum
ercitum duxit eumque subiugauit. deinde protinus cetera oppida
66 adit. multa ui subegit ⟨et⟩ cepit, partem obsidibus acceptis stipen-
fol. 101ʳ ‖ dium exegit, cum aliis pacem fecit. ita ‖ progressus peruenit
ad oppidum, in quo Sophes regnabat. hic cum multis muneribus
obuiam uenit Alexandro. in his canes maximos fortissimosque donauit.
nauit. horum cum uirtutem ostendere regi uellet, in clusum quendam
dam locum intromisit leonem. deinde canes admisit duo. cum leonem
nem ad terram datum urguerent, interim cani crus ferro abscidi
praecepit, cum ille neque uocem mitteret neque leonem ideo magis
amitteret. ita dentibus appressis eo usque tenuit, dum anima et
67 sanguis ipsi crure secto omnis effluxit. horum uirtutum causam
cum rex quaereret, Sophes tigrim esse quandam bestiam dixit
⟨eam⟩que in his locis formidolosissimam mirabili cum uelocitate

5 finitimas] finium 6 XII] XX (II above) 7 saucii] sautiati | facti] corr. ex 'fecti' pr. m. | item equi] temere equi; corr. Reitzenstein 9 uicerant [sed littera 'n' eluta est] 10 bucephalum 13 ut] et | cum] eum; corr. Keil | redisset] pedisse; corr. Keil 14 ad Atlanticum mare] ad adlanticum montem mare | [ut] deleui 16 ⟨Poro⟩ suppleui 17 suum] secum 18 agro 19 ⟨ne⟩ inserui 23 Abissare] abissa 26 ⟨et⟩ addidi 30 inclusum 34 admitteret | oppressis | et sanguis] e sanguinis 35 crure] ex 'cruce' corr. ut uidetur 36 tigrem 37 ⟨eam⟩ addidi | que] quae

ac uiribus esse. ob celeritatem id nomen esse impositum. ideo
Persas sagittas tigres uocare eademque causa flumen Tigrin appellari,
quod hic rapidissimus ‖ esset omnium fluminum. his canes ‖ fol. 102ª
feminas solere noctu in siluis alligatas relinqui hasque ab ea bestia
partim interfici partim iniri et quod inde natum esset, eum fetum
canum multo acerrimum esse demonstrauit. hinc progressus per- 68
uenit in regnum Phegi. is quoque cum multis donis obuiam uenit.
deinde cum eo prodit ad flumen Hyphasin, qui fluit ⟨apud⟩ oppidum,
dum, quod dicitur Alta Sacra, [a] latitudine stadiorum VI [milia].
tum rex a Phege quaerere coepit, quid trans esset. inueniebat ab
eo flumine XII dierum per solas terras .... flumen † ab rege Gangen
gen latum stadiorum XXX; trans habitare Prasios et Gangaridas,
quorum rex † Sacram CC ⟨milia⟩ peditum, XX equitum coegisset,
set, quadrigarum II ⟨milia⟩ comparasset. praeterea elephantorum
habere .... CLXXX. id rex usque eo non credidit, donec a Poro 69
eadem omnia percontando repperit. re cognita aras conplures ‖ fol. 102ʳ
secundum fluuium constituit turresque aedificare iussit, quae signa
suae militiae forent. hinc re diuina facta fossas pro castris maiores
lecticarumque uestigia ampliora, quam hominis status postulabat, scutaque
taque omnium generum maiora frenosque item equorum ampliores,
quam usus postulabat, fieri atque in castris † pauca relinqui iussit.
ipse ad flumen Acesinem reuersionem fecit. ibi naues quas Porus 70
ac Taxiles aedificauerunt, offendit, biremes DCCC, penarias CCC,
hasque commeatu et militibus onerauit. interim filius Alexandri ex
Roxane moritur. hoc sepulto ac re diuina facta priusquam ad Oceanum
num proficisceretur, Porum et Taxilem in gratiam reduxit eosque
inter se affinitate coniunxit. deinde classe uelis discoloribus passis
flumine secundo deuehi coepit. ubi ad Eleumezen cum classe uenit,
exercitum trans flumen exposuit. interim Indorum philo- ‖ fol. 103ª
sophi, qui in his regionibus habitabant, qui amiculo duplici contenti 71
reliquo uestitu carebant, litteras Alexandro hoc exemplo miserunt:
'Indorum philosophi Alexandro Macedoni. auditum est te ab amicis 72
induci, nostris ut regionibus bellum inferas nobisque uti manus adferas,
feras, quibus nostrae modus uitae ne in somnum quidem uenit umquam.
quam. quibus si ⟨nos⟩ obieceris, corpora modo nostra loco mouebis,
animos quidem neque deduces neque inuitos facere quicquam coges
ui maxima. si humanus — humanus, inquimus, superas nosmet, 73

3 hic] his 6 accerrimum 8 Hyphasin] hidaspen | ⟨apud⟩ suppleui | oppidum] opido 9 altusacra; corr. Reitzenstein | [a] deleui | [milia] deleui 11 Gangen latum] gangelatum 12 Prasios] persidas | Gangaridas] candaras 13 CC ⟨milia⟩] CC 14 II ⟨milia⟩] II | compar esset 15 quaedam intercidisse uidentur 17 que 20 frenos] ex 'fcenos' corr. pr. m. 22 Acesinem] athesim 23 penurias 24 honerauit 27 classem | passim 31 parebant 32 macedono 34 somnium 35 ⟨nos⟩ inseruit Volkmann | obiecerit; corr. Keil | mouebis] modis 36 coges] cogi; corr. Keil 37 inquimus] inq | superas nosmet, tibi cedimus] super hos met insedimus; corr. Keil

tibi cedimus et corporis nostri partes superati mouemus, quarum
per terram est potestas. quod uero diuinitus tributum est, id potis-
simum in manu deorum erit. nos, quae cara atque utilia in uita
esse putamus, ea damus operam ut cognoscamus hisque gratis ab-
74 utimur, quae ceteri possident. quae cum impensa consequi nequi-
fol. 103r ‖ uerint, nos laudant libenter. neque nos ‖ Graecorum philoso-
phorum modo, qui uerbis ualent, sumus similes. apud nos digna
uerba factis, ⟨facta⟩ similia uerbis existunt. itaque maximum
pretium accipimus, quod ueritatem ac libertatem habemus antiquis-
simam. noli igitur studere uim adhibere his, quibus inuitis adimere
nihil potes. haec si contra tendes, iniustus atque alienus uirtute
75 uidebere, quam uiri boni colunt studiose.' his litteris commotus
Alexander exercitum ad eas regiones ducere intendit, quo in loco
hostium Oxydracarum ac Mallorum milia peditum consederunt C,
equitum XX milia. cum his paratus, ut confligeret acie, ex Macedo-
nibus quidam catapulta telum tripedale misit. id accidit ut eorum
imperatorem Sambum utrumque femur transfigeret, uti procedere
76 nequiret. id ubi barbari conspexerunt, perterriti ac fugientes se par-
fol. 88a ‖ tim . . . . . in oppidum confugerunt. ‖ hos persecuti Macedones
oppidum corona circumdata oppugnare adorti sunt. deinde Alex-
ander scalas erectas ad murum ponit celeriterque eo cum tribus
ascendit ac muro potitus protenus in oppidum desiluit. reliqui non
77 sunt subsecuti. quos ubi barbari conspicantes circumsteterunt, illi
ad murum adplicati repugnantes multos occiderunt, plurimos sauci-
auerunt. multisque telis contra missis Leonnatus saucius fit femore
dextro. Alexander item per loricam pectore aduerso stomachum ac
caput uehementer ictus est. cum malo accepto in summis periculis
uersaretur, Macedones portis refractis regi subsidio cucurrerunt
oppidanisque omnibus interfectis suos saucios in castra abstulerunt.
78 sed ubi Alexandro melius factum est, rebus, quas uoluerat, transactis
fol. 88r ‖ Mallos atque Oxydracas, qui proelio ‖ superfuerant, regi prae-
dicto ⟨dicto⟩ audientes iussit esse. tum philosophos, qui in oppido
erant deprehensi numero X — hosce adortus sic est: 'quandoqui-
dem, Indi philosophi, uos hostes nobis esse declarauistis . . . . . me-
lius est enim animaduertere, quae dicam: unumquemque uestrum quod

1 superati] si partim 2 per terram] patriā [lineola fere crasa]; corr. Keil | est] esset; corr. Keil 3 nos quae] nosque | cara] cura 5 quaecum] quacum; corr. Volkmann 8 factis] facti | ⟨facta⟩ addidit Keil | existant 9 antiquissimum 11 potest | tendis 14 oxudracetanorum | metallorum 15 aciem 16 catapultam | trepidale: corr. Keil 17 femur] remus 18 se partim] separatim; corr. Reitzenstein 19 lacunam statuit Reitzenstein 20 adhortati 22 potitus] potius | oppido 25 Leonnatus] legatus | 'fit' paene euanuit 26 auerso | stomacum | ac] ad; corr. Keil 27 ictum | mali accepti 28 postis 29 socios 30 uoluerant 31 mallotas | oxidragas | proelio] pro illo; corr. Schwartz | superfuerant] suprafuerant; corr. Schwartz 32 ⟨dicto⟩ inserui 33 adortus] aduersus 34 declaruistis | lacunam indicauit Reitzenstein

interrogauero, ad id respondeat, ... ceteri moriantur.' deinde prin- 79
ceps eorum petiit, ut unicuique eorum responsum addere liceret. id
Alexander permisit. ut eorum principem eum interrogauit. Alex-
ander dixit: utrum mortuorum an uiuorum numerus esset maior.
Indus respondit: 'uiuorum. nam' inquit 'illis, qui nulli sunt, nullus
numerus potest esse.' Alexander dixit: marinae an terrenae bestiae
plures essent. Indus respondit: 'in terra' inquit 'ipsum mare con-
tinetur.' Alexander dixit: 'quae bestiarum sapientissima est?' Indus
respondit: 'ea ⟨quam⟩ quicquid hominum ⟨est⟩, quae sit, ⟨non⟩
nouit.' ‖ Alexander dixit: 'quam ob causam Sambo regi ‖ fol. 89a
consilium dedistis, ut mecum bellum gereret?' Indus respondit: 'ut' 80
inquit 'aut honeste uiueret aut honeste moreretur.' Alexander dixit:
'utrum nox an dies prior natus?' Indus respondit uno die prius
diem quam noctem natum. deinde cum Alexander dubitaret, quid
interrogaret, animaduertit Indus et ait: 'dubitationem interrogandi
dubitatio solet respondendi sequi.' Alexander dixit: 'quid homo 81
debet facere, ut omnibus iocundus sit?' Indus respondit: 'si' inquit
'cum iocundus erit, dabit operam, ne acerbus esse uideatur.' Alex-
ander dixit: quo pacto ipse [potest] deus posset existimari. In-
dus respondit: 'si' inquit 'quod mortalium facere nemo potest, feceris.'
Alexander dixit, utrum plus mors an uita ualeret. Indus respondit:
'uita' inquit. 'ideo quod uita ex nullis, ut sint, facit, mors autem ex
his, qui sunt, ut nulli sint, efficit.' ‖ Alexander dixit: 'quandiu ‖ fol. 89r
utile est homini uiuere?' Indus respondit: 'adeo', inquit 'dum ipse 82
intellegit sibi utiliorem mortem esse quam uitam.' deinde Alex-
ander cum nollet suo iudicio quemquam perire, reliquus qui erat,
eum interrogauit, quis eorum, qui dixerant, uideretur deterrime re-
spondisse. simul interdixit, ne quid gratiae causa iudicaret. et ille 83
cum nollet suo iudicio quemquam perire, dixit alium alio deterrime
respondisse. Alexander dixit: 'uide sis' inquit 'omnes ⟨ne⟩ emo-
riantur et tu princeps, qui tam male iudicasti'. Indorum princeps:
'at' inquit 'Alexander, non est regium mentiri. tu dixisti: 'quem
de uobis iudicare iussero, si recte iudicarit, eum missum faciam'.
non igitur falsum, sed uerum iudicaui. non est enim aequum aliquem
nostrum meo iudicio damnari. neminem igitur nostrum ex tuo prae-
scripto perire conuenit. nam ne iniuria interficiamur, ‖ non nobis, ‖ fol. 90a
sed tibi est praeuidendum.' hos ubi Alexander audiuit, sapientes 84

1 ad id] uti | lacunam statuit Reitzenstein | moriuntur 6 bestiae] bestiae
ọpes [a pr. m. supr. scr.] 9 ⟨quam⟩ suppleuit Reitzenstein | ⟨est⟩ suppleuit Reitzenstein | que | ⟨non⟩ addidi 14 diem quam noctem] noctem quam diem 18 aceruus 19 [potest] deleui | deos | posset] posse 20 fecerit 22 uita ex] uitae ex 26 reliqui | erant 27 eos
30 uide sis] uideri[8] | omnes] homines | ⟨ne⟩ inserui 32 quem] cum 33 iudicari | iudicarit] iudicari 35 iudicio damnari] iudicio ~~iudicari~~ damnari

esse existimans uestimenta dari ac missos fieri iussit. deinde exer-
citum in naues iussit conscendere et signo dato soluere iussit [unde
⟨ad⟩ Atlanticum ac Rubrum mare flumine Indo deuehitur]. cum
inde progressus aliquot dies nauigaret, uenit ad insulam Patala
quae appellatur † in ophiorum. in ea regione dextra fluminis † Bi-
gandar inest; habitant in sinistra † Mamalces. ab his commeatum
85 et duces propter latitudinem fluminis sumpsit. deinde diebus ali-
quot post deuenit in insulam desertam. iussit requiri, si quem loco-
rum possent non ignarum inuenire. ubi neminem inueniunt, deos
conprecatus ex insula profectus est. iamque stadia CCCC decucur-
rerant, cum repente auram marinam eius rei non inperiti senserunt.
fol. 90r ‖ spe salutis iniecta ‖ laeti regem .... atque inter se alius alium
86 hortari, ut remigarent, cum mare non longe abesset. deinde naues
ad ripam applicare iussit et, si quem locorum peritum ⟨inuenire pos-
sent⟩, quaerere iussit. diu cum quaesissent, quosdam agrestes in-
uentos ad regem adduxerunt. ei interrogati, quam longe nauigan-
dum esset, negauerunt se scire, sed tridui iter esse, dum ad aquam
commixtam peruenirent. tum intellectum est eos aquam marinam
demonstrare. animis libentibus properantes naues conscenderunt, ut
quam primum ad mare peruenirent. itaque post diem tertium fluc-
tus marinos conspexerunt et sitientes campos aqua salsa conpleri
uimque fluminis citatim supprimi senserunt — — — — — — — —
87 —
fol. 126a ‖ .... litterae ab Olympiade matre Alexandri afferuntur, in quibus
perscripserat iniurias Antipatri, qui praefectus in Macedonia erat
relictus, eumque inde nisi abduceret, adfirmauerat ire in Epirum
profugam. id cum Alexander aegre ferret, uoluit inimicitiarum mi-
nuendarum causa Antipatrum ad se accersire Craterumque in eius
88 locum submittere. Antipater suspicans criminationem factam et,
quod Alexandrum audierat fortuna secunda sublatum superbiorem
crudelioremque esse factum, sibi praemetuens iniit consilium, ut
Alexandrum interficeret, eique uenenum paratum in pyxidem ‖
fol. 126r ‖ ferream coniecit. hanc in ungulam mulinam ferro uinctam clu-
89 sit, ut uim ueneni continere posset. hanc filio Cassandro tradidit
remque edocet simulque dona regi, quae Babylonem portaret, dat prae-

2 naues] ex ʻnauisʼ corr. pr. m. | uerba ʻunde ... deuehiturʼ deleuit Reitzenstein 3 ⟨ad⟩ addidi | Atlanticum⟩ etlanticum 4 Patala] catacam 5 fluminis] flum̄ 10 iamque] namque | decucurrer̄ 11 inmeriti 12 spe] se | iniectae | lacunam statuit Reitzenstein 14 ⟨inuenire possent⟩ suppleui; in cod. exstat tantum ʻesseʼ 16 ei] et 17 negauerunt] corr. ex ʻnauigauerunt' | iter esse] interesse; corr. Reitzenstein 21 sitientes] redientes | aquam salsam 22 supprimi] supremi 24 litterae] in nomine dī summi rerum· litterae | olimpiade | quibus] ʻqui —ʼ in ras. a manu rec. 26 a[b]dduceret [b add. a manu rec.] 27 profugum 30 superiorem 31 pretermetuens 32 pyxidem] lycasidem; corr. Schwartz 33 hanc in ungulam] hanc ·[in] ungulam 35 regi quae] regique

scribitque, cum ueniret, cum [illo] fratre minore Iolla, praeministro
Alexandri, uti colloqueretur et ita communi animo negotium trans-
igerent. interim Alexander cum aliquot dies Babylone esset ⟨et⟩ in 90
meridiano tempore in cubiculo quiesceret, mulier quaedam rustica
in regiam uenit. haec monstrum, quod pepererat, secum inuolutum
attulerat. id erat huiusmodi figura: pars superior inguinum fine
puerilis, inferior circumdata bestiarum partibus prioribus, in quibus
erat una leonis, altera lupi, tertia pantherae, quarta canis, quinta apri,
ita ut tota figura simillima uideretur, cuiusmodi pingitur ⟨Scylla⟩. 91
sed hae bestiae uiuebant, omne puerile corpus mortuum erat ‖ fol. 127a
ac liuidum. haec mulier cubicularios regis conuentos rogat, ut nun-
tient se eum de mirifica re conuentum uelle facere. id ubi Alexan-
dro nuntiatum est et uocata introiit, rogat, ut iubeat ... foras exire.
his summotis portentum regi ostendit ac se peperisse dicit. Alex- 92
ander ubi id uidit, pertimuit. simul et magos Chaldaeosque fami-
liares conuocari iussit. IIII uenerunt; Philippus, qui aetate ante
ceteros antecedebat familiarissimusque erat regis, minus cito fuit
conuentus. deinde [fuit] Alexander iis, qui uenerunt, id prodigium
ostendit mortemque interminatus est, nisi omnia, quae ex ea re por-
tenderentur, sibi dixissent. tum illi responderunt ostentum pulcher-
rimum esse eumque, ut illud corpus humanum supernatum feris
bestiis esse, item eum nationes feras barbarasque esse omnium gen-
tium sub suam ‖ dominationem habiturum. haec ubi dixerunt, ‖ fol. 127r
foras abierunt. non multo post superuenit ille, quem supra scripsi- 93
mus. haec ubi aspexit, maxima uoce conclamauit; simul et uesti-
menta sibi dilaniauit et manu utraque comam scindens regem tan-
tum ac talem hominem cum ⟨in⟩ extremo uitae fine uideret, lamen-
tatus est. haec ubi Alexander uidit, animo aduertit conturbatusque
est, sed tamen cohortatur, ut animo forti, quae uiderentur, diceret;
se hominem esse; quae fato acciderent mutari nequire. ille grauiter 94
suspirans ait: ʻo rexʼ inquit ʻnihil ⟨est⟩, quod te in uiuorum numero
adnumeres, nam tuum corpus prope iam ex humanitate excessit.ʼ
tunc interrogatus, qua ratione id diceret, respondit: ʻo mortalium uir
summe, adtende, quae dicam. haec humana pars, quam uides, tu es;
bestiarum simulacra, quae uides, gentes sunt ferae ac barbarae, qui-
bus tu imperas. quae ‖ si humana pars uiueret, esset, ut tu ‖ fol. 112a
imperium in eas obtineres. sed ut hae bestiae humano generi sunt

1 cum ueniret] conuenire se | [illo] deleui | praemi[ni]stro 3 babylonem | ⟨et⟩ addidi 5 peperat 9 pingitur] pinguitum, correxi suadente Keilio | ⟨Scylla⟩ addidi 11 libidum | cubiculares | conuentos] mutauit pr. m. in ʻconuentusʼ (sic) 13 lacunam indicaui 15 magis | cha[l]deosque 16 phippus 18 [fuit] deleuit Keil | is 19 quae] que | proten[n]deretur 27 ⟨in⟩ suppleui 28 aduertit] corr. pr. m. ex ʻadurtitʼ 30 quae] que | facto | mutare: corr. Keil 31 ⟨est⟩ inserui 36 quae] qui 37 cos | sed ut] et ·ut·.

infestae, ita hi, quos circum te habes, sunt inimici breuique spatio
95 tua morte orbis terrae imperia commutabuntur.' haec ubi dixit,
foras excessit monstrumque secum, ut combureret, abstulit. tum
Alexander ait: 'o Iuppiter' inquit 'utinam conatus meos me perficere
passus esses! sed quoniam ita tibi uisum est, accipe me ut tertium
mortalem.' (his, ut uidetur, Liberum Patrem primum adnumerabat
immortalem factum, secundum Herculem, tertium se non minoribus
factis dignum deorum mensis dixerat). itaque post illa uitae diffi-
96 dens animo forti futura expectabat. interim Cassandrus, Antipatri
filius, Babylonem uenit muneraque, quae attulerat, regi dedit. deinde
Iollam fratrem eductum conuenit, patris mandata, Olympiadis ||
fol. 112r || inimicitias, Alexandri animum ac superbiam, periculum totius
familiae proponit et ueneno tradito cohortatur, uti occasionem ne
97 quam praetermitteret. deinde Alexander † adpollos effecturum dixit
eum diem festum agens cum amicorum conuentum habere uellet.
iam non alienum uidetur qui fuerint demonstrare, quorum Onesi-
critus fugiens simultatem mentionem facere noluit. fuit Perdiccas,
Medius, Leonnatus, † erat teon, Meleagrus, Theoclus, Cassandrus, Phi-
lippus, Nearchus, † staion, Heraclides, † oratheus, Polydorus, † ilicus,
98 Menander .... quorum quid ageretur nemo fuit ignarus praeter Eume-
nem et Perdiccam et Ptolomaeum et Lysimachum et Cassandrum et
Olciam ceterique omnes conscii Iollae fuerunt et rerum nouarum
studentes potentiamque Alexandri uerentes, quo exitu futura fo-
99 ret; et iam antea inter se erant collocuti, ut eum interficerent. in
fol. 113a || conuiuio accubanti Iollas poculum || uenenatum tradit. quod
ille ubi ebibit, sermone paruo interiecto repente dolore commotus
conclamauit, ueluti sagittatus esset. deinde ipse ⟨se⟩ conprimens in
cubiculum abiit. illi continuo discesserunt animo conscio timentes
exitum rerum. interim Alexandro male factum est. cum uomere
uellet ac posceret pinnam, eam pinnam Iollas ueneno perunctam
tradidit regi. ille ubi in fauces demisit, quod ..., redintegratis dolo-
ribus acrioribus non intermittitur cruciari. ita noctem peruigilauit.
100 postero die cum intellegeret linguam obturgescere, cunctos e
cubiculo exire iussit, ut, quod uellet, secum posset solus excogitare.
sed Cassandrus ut uenenum tradiderat, de nocte erat profectus in
Ciliciam. ⟨Iollam⟩ ibidem expectare coepit, nam ita constituerat,
fol. 113r || ⟨ut⟩ Alexandro mortuo statim profugeret || atque ad se ueniret.
ipse quendam de suis Macedoniam ad patrem praemisit itaque in-
uersis uerbis rem gestam descripsit. sed Alexander ubi nox facta

4 iupiter 6 his] is; corr. Reitzenstein 8 mensis] mentibus 10 Babylonem] babiloniam 11 olimpiadis 12 ac] ad 13 uti occasionem] ut ioccansionem 15 conuentu 16 iam] nam | uidetur] uideretur 17 uoluit 21 ptholomeum | lisimachum 22 iolciam 24 forent | et iam] etiam 25 accubanti] occubantibus; corr. Reitzenstein 27 ⟨se⟩ addidi 31 dimisit | lacunam statui | redintegratus 33 intelleret | obiurgesere (c above s) 36 ⟨Iollam⟩ suppleui 37 ⟨ut⟩ addidi

est, Roxanen uxorem ceterosque amicos a cubiculo iubet recedere, 101
quo facilius ipse quiescere posset. ubi silentium esse sensit, ipse,
ut potuit, exsurrexit et lumen extinxit. deinde quadrupes ostium,
quod ad flumen Euphratem exitum habebat, aperuit — nam id flu-
men per medium oppidum fluit — ac protinus progressus interim
respexit. uidit Roxanen uxorem currentem. conquieuit, ut ea se
posset praeterire. at illa ubi ad lectum uenit, tum, quoniam eum 102
non inuenit ostiumque patens uidit, nancta per tenebras gemitum
flentis prosequensque eum, cum repente Alexandrum iacentem in
terra conspexisset, eum amplexa flens alleuauit. ille se in eam in-
iecit et uix locutus est: 'o Roxane, paruum fructum cum tibi lar-
giris, mihi inmortalitatem || ademisti. sed caue, ex te hoc quis- || fol. 114a
quam audiat.' ita ea adiutrice nisus in cubiculum redit. at ubi 103
diluxit, iussit ad se uocari Perdiccam, Olciam, Lysimachum, Ptolo-
maeum hisque interdixit, ut ne quem introire ad se paterentur, do-
nec ipse, quae uoluisset, fecisset. illi exierunt. ipse Hermogenem et
Combalum pueros impuberes, alterum ad testamentum scribendum
alterum ad lumen curandum retinuit. ita diem et noctem testamento
scribendo consumpsit. interim in exercitu clamor et seditio orta 104
est minante se eos, qui circum regem essent, interfecturos, nisi Alex-
andri corpus in conspectum daretur, cum eum mortuum celari pu-
tarent. itaque ad regiam concursus erat maximus factus cum tu-
multu. ubi Alexander audiuit, percontatus est, quid esset. tunc Per-
diccas Macedonum suspicionem et concursum denarrauit. Alexander
iussit se proferri et in excelso loco poni, ita uti multitudo intromissa 105
per alteram portam emitti posset. || hunc milites centuriatim || fol. 114r
uisitabant cum singulis tunicis intromissi lacrimantesque eum salu-
tabant. deinde altero ostio foras exibant. ille omnes manu ac nutu,
utpote qui iam in extremo uitae fine esset neque loqui posset, tacitus
salutabat. inter hos quidam Peuculanus ... natus ante eum adstitit
lacrimans et ait: 'o Alexander' inquit 'pater tuus rex fuit Macedo-
niae utilissimus, qui cum partem .... laudium extulisti, ut deum
gloriam aequares. nunc quoniam' inquit 'tu nos relinques, et nomen
patriae et omnes Macedones perierunt. utile est igitur omnibus nobis
tecum una mori.' ea ubi dixit, Alexander conlacrimauit et manum 106
Macedonis apprehendit et conpressit significans, ut animo forti esset.
postquam omnes milites transierunt et in cubiculum relatus est, iussit
Perdiccam ceterosque intro uocari. Olciae testamentum ut sibi per-

1 proxane 3 quadripes | hostium 6 pronaxem | eam | se] si 7 praeteriret 8 hostiumque 9 flentis] flens; corr. Keil 11 pronaxae 14 deluxit | hiolciam | ptholomeum 15 ne quem] neque 16 hermogene 19 horta 20 minante se] minantes; corr. Reitzenstein 25 ita] et 26 portam] partem | posset] potuisset | centuriatum 27 uisitabant] salutabant; corr. Reitzenstein 28 nuto 29 utpote] ut poterat; corr. Reitzenstein | loqui] id qui; corr. Keil 30 lacunam indicaui 32 quaedam interciderunt | laudium] ladium; corr. Reitzenstein 38 hiolciae

legeret tradidit et prius epistulam, quam ad Rhodios scripserat, ||
fol. 115a || clare recitari iussit. hoc fuit exemplo: ‘Rex Alexander senatu et
107 populo Rhodiensi salutem. nos ultra columnam Herculis patrii nostri .... finibusque ab hostibus abeuntes regni ac rerum nostrarum diuisionem fecimus. quarum rerum procuratores custodesque uos maxime idoneos duximus, quod fide et uirtute singulari cognitos uos habuimus, et ideo urbem uestram maximi fecimus. quocirca .... † iacebat in eius, ex oppido praesidium educere descripsimus reliquisque in rebus uestris me ut memorem intellegeretis testamento
108 prospeximus, cuius exemplar uobis misimus. nos iudicio, prout cuiusque meritum ac dignitas postulabat, ei terras insulas agrosque adtribuimus hisque omnibus praescripsimus, ut ex pecunia regia, quod cuique dari iussimus, dandum curarent, in his uobis ad urbem ornandam auri signati talenta CCC, in annos singulos tritici me-
fol. 115r || dimmum CCCC milia et naues longas XL. || item scripsimus, corpus uti nostrum in Aegyptum portaretur ibique sacerdotes id componendum curarent. uos igitur aequum est uestra uirtute, ut
109 ea ita fiant, operam dare nostraque mandata cum cura curare.’ cum haec in epistula scripta essent, testamentum ad aurem sibi iussit recitari. id obsignatum signis multis tradidit Olciae eique imperat, ut aliquem fidelem inueniret, qui epistulae exemplar et testamenti Rhodum quam primum perferret. Olcias Thebanum quendam nomine Ismenian introduxit eique litteras tradidit et ut rex Thebaeorum .... † testamentum tractasset, eo diligentius celeriusque Rhodum epistulam
110 pertulit Ismenias. Alexandrum cataplasma ab Roxane uxore in praecordia elaboratum leuabat doloresque eius dies V produxerat. deinde cum bibere uellet, poculum ueneno constitutum ei ab Iolla
fol. 116a || dabatur. || ille ubi ebibit, dolore renouato exclamauit; deinde se continuit et desperari se .... apud amicos locutus est: ‘ego quae post mortem meam fieri uellem, testamento scripsi. nunc interim tu Per-
111 dicca et Antipater uidete ac negotia procurate.’ deinde Alexander Lysimachum ad se uocauit eique uti proficisceretur in Thraciam mandauit. Lysimachus autem lacrimans e cubiculo excessit.

1 ad] at | rhodius 2 ho (c suprascr.) | exemplo] exemplar 3 rodiensi (‡ suprascr.) | patrii] patris 4 lacunam statui | nostrarum] noůarum 5 costodesque 6 maxime idoneos] maximos idoneosque | uirtute singulari] uirtutes sigulari 7 maxime | quocirca] quod circa; corr. Schwartz | lacunam indicaui 9 intelleretis 10 exemplar] exempla 11 cuiusque] quisque | ei terras] inter; ‘ei’ ego, ‘terras’ Schwartz 12 hisque] hescae 13 curaret 14 signati] significati 16 aegiptum 18 curate 20 hiolciae 21 testamento 22 rhodo | hiolcia 23 Ismenian] ismetan | thebeorum | lacunam statui 25 Ismenias] is quedam | roxani 26 elaboratum] larbortitum 27 costitutum | ei] et 28 renouato (r suprascr.)] nudato 29 lacunam indicauit Reitzenstein | que 32 thaciam [c ex r corr. pr. m.] 33 cubiculo] cubile (‘—le’ corr. pr. m. in ras. ut uid.)

itemque Ptolomaeum ad se uocari iussit. ‘tu quoque’ inquit ‘proficiscere Aegyptum et corpus meum ut diligenter curetur fac curae habeas.’ cetera, quae uoluit, in aurem dixit. iamque uis ueneni lin- 112
guam debilitabat tenebraeque oculis obuertebantur: conixus aegre cum gemitu dixit: ‘accipe me, sancte Hercules ac Minerua, uosque amici boni ualete!’ tunc ipse sibi anulum de digito detraxit et Perdiccae tradidit. at Roxane || maximo cum clamore capillos sibi || fol. 116r
ipsa scindens collapsa est et ad Perdiccae pedes se aduoluit. hanc Olcias excepit et eam ad Alexandrum adduxit. ille dentibus frendens cum se iam in extremo spiritu uideret, eam complexus osculari coepit dexteramque eius tenens in dexteram Perdiccae tradidit nutuque commendationem fecit. deinde cum morte opprimeretur, oculos eius Roxane oppressit animamque eius ore suo percepit. ita 113
Alexander Magnus annos tres et XXX natus, cum annos XIII regnasset, uitam commutauit. cum exercitus regem mortuum nondum etiam sciret, terror ac tumultus sine causa exortus. neque enim quid rei esset, quisquam sciebat. interim Perdiccas cum his, qui in gratia erant, regem mortuum in alueum collocant tunicamque et chlamydem purpuream induunt caputque diadema uinciunt. in eundem multos odores ac || mille combustus addiderunt alterumque pallium || fol. 117a
purpureum insuper Babylonicum pertenderunt. post ipsi capitibus 114
coopertis terram intuentes ad exercitum in suggestum processerunt. hic concursu magno et ⟨per⟩ praeconem silentio facto uerba Perdicca fecit: ‘scitote, Macedones, regem uestrum Alexandrum ad deos abisse. uos igitur conuenit inter uos bene dicere et obscoenis parcere.’ deinde iterum per praeconem silentio facto Olcias testamentum recitari iussit: ‘Rex Alexander Hammonis filius Olympiade matre testamentum 115
fecit. si mihi ex Roxane uxore mea natus ⟨filius⟩ erit, is potissimum Macedoniae rex esto. tantisper Arrhidaeus Philippi filius Macedonibus imperator sit. si mihi filia ex Roxane uxore mea nata erit, Macedones ex fide sua meaque dignitate educandam collocandamque curent ipsique sibi regem, quem uidebitur, cooptent. ualete. || 116
Olympiadi matri meae potestatem facio Rhodi degendi, alibi || fol. 117r

1 Ptolomaeum] io///aum (l suprascr.) (fuit l. in ras.); corr. Schwartz 2 diligenter] ex ‘dilegenter’ corr. pr. m. | fac curae] facturae 3 que 5 gemitum 7 roxana 8 collapsa] conata; corr. Keil 9 Olcias] leoncias; corr. Schwartz 11 dexteram] dextreram | nautuque 12 oculus 13 proxane 15 cum] tum 16 quod 17 gratia] greciam (sed littera ‘m’ erasa) 18 clamidem 19 induunt] ex ‘induent’ corr. pr. m. | uinciunt] uinctum; corr. Keil | eundem] eo dum 20 alterumque] alii eumque 21 babylonicam | pertenderunt] peruenerunt 22 suggestu | processerunt] processum 23 ⟨per⟩ inserui 26 hiolcias 27 olimpiadi matri 28 proxani | natus] corr. ex ‘notus’ pr. m. | ⟨filius⟩ addidi | erit] fu·it (er suprascr.) 29 arrideus 31 educandam] medicandam 32 uidebitur] uidentur; corr. Reitzenstein 33 olimpiadi | degendi] redeundi | alibi] aliui; corr. Keil

⟨ni⟩ uoluerit, denturque ei in annos singulos quae me uiuo dabantur.
Leonnato satrapeam ⟨Phrygiam⟩ in Hellesponto eique uxorem †tan-
quam Cleonicam Olciae sororem do. Cappadociae, Paphlagoniae impe-
ratorem facio Eumenem, qui mihi gratus fuit. insulas omnes liberas
117 esse iubeo: sua quaeque possideant et legibus suis utantur. Pam-
phyliae Lyciae ⟨Phrygiae⟩ maioris Antigonum imperatorem facio. Ca-
riae Cassandrum praeesse iubeo. ager est contra flumen, qui †farus
uocatur; in eum agrum Antipatrum imperatorem do. Ciliciae im-
peratorem facio Nicanorem. [Cariae Cassandrum praeesse]. Syriae
ad eum finem, qui Mesopotamius uocatur, Pithonem imperatorem
facio. Babylonem et agrum Babylonicum, qui postea adiunctus est,
Seleuco, qui mihi armiger fuit, sub imperium do. Phoenicen et
fol. 118ª ‖ Coelesyriam Meleagro ‖ adtribuo. Aegyptiorum regnum Ptolo-
118 maeo trado et Cleopatram sororem meam uxorem do. regiones, quae
inter Babylonem ⟨et⟩ Bactrianos fines intersunt satrapae, quam
quisque obtinet habeant hisque omnibus summum imperatorem Per-
diccam facio eique uxorem Roxanen Oxyatris filiam Bactrinam, quae
mihi uxor fuit, trado. populo Rhodiensi ad urbem ornandam ex
pecunia regia auri signati CCC ⟨talenta⟩ dentur et naues longae
triremes XXXX frumentique ex Aegypto in annos singulos gratis
medimmum ⟨CC milia⟩ et ⟨ex⟩ Asiae locis proximis item gratis in
annos singulos tritici medimmum CC ⟨milia⟩ praesidiumque, quod
119 ibi reliqui, ex oppido exigere iubeo. sacerdotibus, qui Aegypti sunt,
auri signati talenta . . . ex pecunia regia dentur corpusque meum
Ptolomaeus portandum curet. id sacerdotes Aegyptii, uti iis uide-
fol. 118ʳ ‖ bitur, procurent. ubi id corpus ‖ ponatur . . . fieri iubeo ex auri
120 talentis CC. Thebanis Boeotiis ad clarissimam urbem reficiendam
auri signati talenta . . . do exulibusque qui inde profugerunt bona
sua, quae ademeram, reddo: eos satis suppliciorum ob temeri-
tatem, quod mihi aduersati sunt, dedisse existimo. Atheniensibus
dentur in aedem Mineruae sella aurea atque amictus † speculis ex
auro. in aedem Iunonis Argis dentur arma atque insignia mea et

1 ⟨ni⟩ inseruit Keil | ei] et | que 2 satrapeam] strathemon, corr. Schwartz | ⟨Phrygiam⟩ inserui | eique] si quem; corr. Keil 3 hiolciae 5 queque | pamphiliae 6 ⟨Phrygiae⟩ addidi | maioris] maiorem | Antigonum] anthiochū [supr. scr. l = uel] 9 [Cariae Cassandrum praeesse] deleui | siriae 10 Pithonem] tithonem 12 imperio 13 coelesiriae | melaeagro | ptholomeo 15 babilonem | ⟨et⟩ inserui | bactriani | strapae | quam] q (supr. scr. a); corr. Reitzenstein 16 habeat 17 roxaden (N supr. scr.) | xyatris | bactri·am (n· supr. scr.) [b ex h corr. pr. m.] 19 ⟨talenta⟩ addidi | naues] ex 'nauis' corr. pr. m. | longa 20 XXX | que] quae | egipto 21 medimma | ⟨CC milia⟩ suppleui | ⟨ex⟩ add. Keil | gratis] oratis 22 medimma | ⟨milia⟩ inserui 23 reliquae; corr. Keil 24 in codice spatium quinque litterarum uacuum 25 ptholomeus | id] et | aegipti | iis] his 26 lacunam statui 27 clarissimam] classem ad; corr. Schwartz 28 in codice spatium trium litterarum uacuum 29 eos] eo; corr. Reitzenstein | suplicio 31 eadem | amictu 32 eadem

argenti talenta . . . Apollini Delphis dentur dentes eburnei omnes
et coria duo serpentium et paterae aureae C, Milesiis argenti ta-
lenta CL, Cnidiis argenti talenta CL. Indiae quae partes sunt se- 121
cundum flumen Indum, ⟨ibi⟩ imperator sit Taxiles. Indiae quae
partes sunt intra flumen Hydaspen atque Indum, ibi imperator sit
Porus. Parapanisadarum imperatorem Oxyatrem Bactrinum patrem
Roxanes uxoris meae facio. ‖ Arachosiis et Gadrosiis imperet ‖ fol. 119ª
[et] Siburtius. Stasanori Solei Arium et Drangarum imperium do.
Bactrianis imperet Philippus. Parthyaeam ⟨et⟩ quod proximum est
intra flumen Hyrcaniae do Phratapherni. Persis omnibus imperet
Peucestes. ex eis imperiis excedant Argiades. sit † pro Mediis im-
perator Craterus. excedat item † exussannis. Argeus imperator sit
Paeonibus. Illyricis omnibus imperatorem do Olciam, cui et equo- 122
rum . . . deuectionem et argenti signati talenta CCC do. ex ea pe-
cunia Olcias statuas faciat Alexandri, Hammonis, Mineruae, Herculis,
Olympiadis, Philippi patris. eas in fano Olympico ponat. impera-
tores, summos quos feci, statuas inauratas Alexandri dent Delphis,
Athenis, Olympiae. Ptolomaeus ponat in Aegypto statuas inauratas
Alexandri, Hammonis, Mineruae, Herculis, Olympiadis, Philippi patris. 123
his rebus omnibus testes sint Iuppiter ‖ Olympius, Hercules ‖ fol. 119ʳ
patrius noster, Minerua, Mars, Hammon, Sol et Alexandri regis For-
tuna. si quis horum aduersus meum testamentum fecerit, Iouem
deosque Olympios obtestor, id ut ne inpune fecerit utique hic ad-
uersus deos hominesque impius periurusque sit.'

1 numerus excidit 3 CL, Cnidiis] CLC·nidiis 4 ⟨ibi⟩ inserui 5 hidaspen 6 Parapanisadarum] pano | imperatore moxyatrem 7 Roxanes] roxanis | arachois | drachotis 8 [et] deleui | tiburtibus | Stasanori] sisandro | Solei Arium] olearium | Drangarum] dragentanum 9 Parthyaeam] cartusaeuum | ⟨et⟩ addidi 10 hircaniae | prataphernen 11 peucesten | larciades | sit] et 13 Paeonibus] poenis; corr. Schwartz | illiricis | hiolciam | cui et] et cui; transposuit Reitzenstein 14 numerus excidit 15 hiolcias | status 16 olimpiadis | olimpi; corr. Keil 17 fecit 18 Olympiae] hiolce; corr. Schwartz | ptholomeus | egipto 19 olimpiadis 20 sunt | olimphius 21 patruus | Hammon Sol] hammonis solus 23 olymphios | his 24 que] qui | periurusque] perpetuusque; corr. Reitzenstein

Appendix adnotationum.

97, 2 epitomae] ad formam ʻepitomaʼ cf. Georges ʻLexikon der lat. Wortformenʼ p. 248 s. u. ceterum de ʻrerum gestarumʼ auctore eiusque libri epitomatore iam in prolegg. diximus, quo loco de industria ne hariolari uideremur Suidae locum omisimus, qui s. u. Βάρρων haec praebet: ἱςτορικός. ἐπιτομὴν τῶν καθ᾽ Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα. sed quae inter hunc Varronem et epitomes auctorem intercedat necessitudo, uideant sagaciores.

97, 3 liber II] ab iis quae secuntur uerbis librum alterum epitomes incipere intellexit Reitzenstein. libro igitur primo res ab Alexandro gestae inde ab auspiciis regni usque ad necem Darei narratae erant, altero autem libro quae deinde facta sunt usque ad mortem Alexandri, quamquam non magnopere repugnabo, si quis ea quae inde a § 87 traduntur tertii libri fuisse contenderit.

97, 4 magnus ... rex Macedoniae] secludenda esse uidentur haec uerba fortasse ex inscriptione libri huc translata, ne aptum narrationis exordium desideraretur.

97, 5 ad se redegisse] ʻad seʼ i. q. ʻin suam potestatemʼ. pro ʻredegisseʼ coniecit Schwartz ʻrediisseʼ, sed illud quoque ferri posse uidetur. ad ʻredireʼ cf. Herzog. ad Caes. bell. civ. 1, 4 p. 19 et Doberenz. ad h. l., ad ʻredigereʼ ex gr. Flor. 1, 9, 8 ʻtotam Italiam sub se redegeruntʼ.

ʻneque idʼ et quae secuntur] haec etsi in codice misere truncata et grauissimis mendis foedata sunt, ego tamen his uerbis eundem sensum subesse pro certo habeo ac uerbis Diodoreis 17, 77, 4 μετὰ δὲ ταῦτα δόξας ἤδη κεκρατηκέναι τῆς ἐπιβολῆς καὶ τὴν βαςιλείαν ἀδήριτον ἔχειν, ἤρξατο ζηλοῦν τὴν Περςικὴν τρυφὴν καὶ τὴν πολυτέλειαν τῶν Ἀςιανῶν βαςιλέων. itaque mihi persuasum est illis uerbis significari Alexandrum Dareo mortuo non dubitasse nomen et iura regis Persarum usurpare. itaque haec fere supplenda sunt: ʻcum iam antea regem Persarum se appellari uoluisset neque idʼ etc. eis autem, quae secuntur, fusius narratur, quid Alexander facere in animo habuerit, ut se regem legitimum Persarum esse appareat.

97, 6 Alexandri animus quo modo eo tempore commutatus sit, narrant etiam Curt. 6, 6, 1 sqq. Diod. 17, 77, 4 sqq. Iustin. 12, 3, 7 sqq. Plut. Alex. 45, 1 sqq.

97, 7 Darii fratrem Oxyatrem] Curt. 7, 5, 40 ʻOxathren, fratrem Darei, quem inter corporis custodes habebatʼ. id. 6, 2, 11 ʻfratrem Darei recepit in cohortem amicorum omni uetustae claritatis honore seruatoʼ. Diod. 17, 77, 4 καὶ πρῶτον μὲν περὶ τὴν αὐλὴν εἶχε ῥαβδούχους Ἀςιαγενεῖς, ἔπειτα τοὺς ἐπιφανεςτάτους τῶν ἀνδρῶν δορυφορεῖν ἔταξεν, ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ Δαρείου ἀδελφὸς Ὀξάθρης. Plut. Alex. 43, 3 τὸν δ᾽ ἀδελφὸν Ἐξάθρην εἰς τοὺς ἑταίρους ἀνέλαβεν. ceterum Graecis audit Ὀξυάθρης Ὀξυάρθρης Ὀξυάρτης Ὀξάθρης. ad ʻinstituit ... instituitʼ cf. ex. gr. § 10 et § 84 ʻiussit ... iussitʼ.

deditque eis] post haec uerba quaedam intercidisse iam supra adnotaui. neque enim ueri simile est Alexandrum ornamenta illa regia, quae enumerantur uiro cuidam dedisse nobilissimo quidem, sed cui more Persarum ea nullo modo conueniebant (cf. Xenoph. instit. Cyr. 8, 3, 13 προυφαίνετο ὁ Κῦρος ἐφ᾽ ἅρματος ἔχων ... χιτῶνα πορφυροῦν μεςόλευκον, ἄλλῳ δ᾽ οὐκ ἔξεςτι μεςόλευκον ἔχειν). neminem igitur ea ornamenta gessisse nisi regem ipsum his praeterea locis confirmatur: Curt. 6, 6, 4. Iustin. 12, 3, 8. Diod. 17, 77, 5. Plut. Alex. 51, 3. Ephipp. apud Athen. p. 537 E. iam nobis quaerendum est, quid interciderit. apud Curtium 6, 2, 11 legimus Oxathrem ab Alexandro in cohortem amicorum receptum esse ʻomni uetustae claritatis honore seruatoʼ. quamobrem putauerim hoc loco narratum fuisse Alexandrum Oxathri omnia insignia pro eius dignitate reddidisse et in primis eum ueste purpurea ornasse, ut colligi potest ex Curt. 6, 6, 7 ʻamicos ... Persicis ornauerat uestibusʼ. Iustin. 12, 3, 9 ʻamicos quoque suos longam uestem auratam purpureamque sumere iubetʼ. Diod. 17, 77, 5 διέδωκε δὲ καὶ τοῖς ἑταίροις περιπορφύρους ςτολάς. quibus locis firmatur etiam Keilii sententia, qui pro ʻeiʼ coniecit ʻeisʼ, ut sit ʻdeditque eisʼ i. e. ʻcorporis sui custodibusʼ. itaque hoc loco haec fere supplenda sunt: ʻdeditque eis ⟨longam uestem auratam purpureamque, ipse autem sumpsit⟩ diademaʼ e. q. s. 97, 8

diadema] Curt. 6, 6, 4 ʻpurpureum diadema distinctum albo quale Dareus habuerat capiti circumdeditʼ. Iustin. 12, 3, 8 ʻdiadema ... adsumitʼ. Diod. 17, 77, 5 τὸ Περςικὸν διάδημα περιέθετο. Arriani denique locos afferre supersedeo cum tot eius rei testes exstent.

tunicam mesoleucon] Curt. 6, 6, 4 ʻuestem Persicam sumpsit.ʼ Iustin. 12, 3, 8 ʻhabitum regum Persarum . . . adsumit.ʼ Diod. 17, 77, 5 τὸν διάλευκον ἐνέδυ χιτῶνα. Plut. Alex. 51, 3 τὸν διάλευκον αὐτοῦ χιτῶνα. Ephipp. ap. Athen. p. 537 E: Ἀλέξανδρος . . . ἐφόρει . . . χλαμύδα τε πορφυροῦν καὶ χιτῶνα μεςόλευκον. ceterum forma ʻmesoleuconʼ exstat apud Plin. n. h. 27, 102. ad rem autem cf. Salmasium in ʻPlinianis exercitationibusʼ tom. I p. 497 E: ʻpurpurea tunica quae clauis candidis intertexta est πορφυροῦς χιτὼν μεςόλευκος dicitur. et πορφύρεος quidem ab area uel fundo, ut uocant, qui huius coloris est; μεςόλευκος uero, quod medium habeat albo intersparsum . . . tales erant tunicae regum Persidis. Hesychius: Σάραπις, Περςικὸς χιτὼν μεςόλευκος, ὡς Κτηςίας. omisit quod dicendum fuit πορφυροῦς.ʼ omisit etiam auctor epitomes.

caduceum] h. l. i. q. ʻsceptrum.ʼ cf. Suid. s. u. ʻκηρύκειον· ςκῆπτρον.ʼ ita etiam quod proprie reges habere dicuntur (ex. gr. apud Homerum) ςκῆπτρον saepissime sacerdotibus uatibus legatis oratoribus tribuitur.

zonam Persicam] Diod. 17, 77, 5 et Plut. Alex. 51, 3 inter ornamenta regia etiam τὴν Περςικὴν ζώνην commemorant. ad ʻornamenta regia omnia, quae Darius habueratʼ cf. Ps.-Call. II 14 p. 69. Iul. Val. p. 92, 18 sqq. equites] Curt. 6, 6, 7 ʻamicos uero et equites — hi namque principes militum — aspernantes quidem, sed recusare non ausos Persicis ornauerat uestibus.ʼ Diod. 17, 77, 5 τοῖς ἵπποις Περςικὰς ςκευὰς περιέθηκε. stipatores quos habebat] scripsit Schwartz. neque enim hic ullum locum habere possunt ʻstatoresʼ illi, cf. Cic. ad fam. 2, 17, 1. 2, 19, 2. Forcellin. s. v. ʻstipatoresʼ autem sunt ςωματοφύλακες (cf. Corp. gloss. lat. II p. 188). ad rem cf. praeterea Iustin. 13, 4, 18 ʻstipatoribus regiis satellitibusque.ʼ 97, 9

ornatu] codicis scriptura est ʻornatu etʼ. fuit igitur, cum crederem esse supplendum ʻuestituʼ (cf. § 71) et conferri posse Nep. Dat. 9, 3 ʻornatu uestituque militari,ʼ cf. Bremium ad h. l. ceterum uox ʻornatusʼ hoc loco fortasse ad equorum ornatum referenda est, cf. Diod. 17, 77, 5 et Plin. 8, 42, 154 ʻregio instratu ornatus.ʼ 97, 11

deinde Alexander audiuit] Curt. 6, 6, 13 'Bessus ueste regia sumpta Artaxerxen appellari se iusserat.' Diod. 17, 74, 2 ἀνέδειξεν ἑαυτὸν βασιλέα. id. 83, 3 ἀκούων τὸν Βῆϲϲον διάδημα ἀνειληφέναι. Arr. 3, 25, 3 ἐν τούτῳ δὲ ἀφικνοῦνται παρ' αὐτὸν Περϲῶν τινέϲ, οἳ ἤγγελλον Βῆϲϲον τήν τε τιάραν ὀρθὴν ἔχειν καὶ τὴν Περϲικὴν ϲτολὴν φοροῦντα Ἀρταξέρξην τε καλεῖϲθαι ἀντὶ Βήϲϲου καὶ βαϲιλέα φάϲκειν εἶναι τῆϲ Ἀϲίαϲ.

Besum] ita semper apud hunc auctorem traditum est id nomen. alibi: Βῆϲϲοϲ, 'Bessus.'

97,12 † Gabisios] Agriani, quae gens Thraciae in exercitu Alexandri stipendia meruit multis locis apud Alexandri Magni rerum scriptores commemorantur, sed quod nomen sub 'gabisios' lateat, nescire me fateor. Keil aliquando 'Cabesios' reponendos esse censuit, qui tamen populus Thraciae disertis uerbis apud nullum scriptorem historiae Alexandri (nisi fallor) commemoratur. de Cabeso uel Cabesso cf. Hom. Il. 13, 363 et schol. ad h. l.

armari iussit] cf. § 51 'iussit ut milites armarentur.'

97,13 confidentiam] cf. Krebs. 'Antibarbarus' I p. 293. s. v.

admiratus] cf. Fabri-Heerwagen ad Liu. 22, 30, 1 p. 332. Fabri ad Sall. Iug. 2, 4 p. 161.

97,14 deuenit] quae antecedunt et quae secuntur parum accurate narrata esse colligi potest ex Arr. 3, 25, 4 sqq. cf. etiam Diod. 17, 78, 1. Curt. 6, 6, 20 sqq.

ad Arios] in iis quae secuntur quin 'Satibarzanes' intellegendus sit, dubium non est. itaque pro 'agros' scripsi 'Arios' (cf. Diod. l. c. τὸν Ἀρείαϲ ϲατράπην Σατιβαρζάνην. Curt. 6, 6, 20 'Satibarzanen, quem satrapeae Ariorum ipse praefecisset.' Arr. 3, 25, 5 Σατιβαρζάνηϲ ὁ Ἀρείων ϲατράπηϲ).

Ariobazanes qui cum Beso Darium interfecerat] 'Ariobazanes' semper traditum est in hac epitome, alibi Ἀριοβαρζάνηϲ, 'Ariobarzanes.' ad rem cf. Arr. 3, 21, 10 Δαρεῖον μὲν Σατιβαρζάνηϲ καὶ Βαρϲαέντηϲ κατατρώϲαντεϲ αὐτοῦ ἀπέλιπον etc., quo tamen loco Schmieder. (apud Krueger. ad h. l. p. 154) pro 'Σατιβαρζάνηϲ' scribere uoluit 'Ναβαρζάνηϲ' improbante Niesio 'Gesch. Alex. d. Gr.' p. 102 not. 2. praeterea silentio non praetereundus est Pseudo-Callisth. II 20, qui narrat Bessum et Ariobarzanen Dareum interfecisse (cf. Iul. Val. p. 103, 18 sqq.).

97,15 aduentum Alexandri pertimuit] cf. Curt. 6, 6, 22 'cuius cognito aduentu Satibarzanes — — — Bactra perfugit.' Diod. 17, 78, 2 τοῦ δὲ βαϲιλέωϲ ἐπιϲτάντοϲ κατεπλάγη τό τε μέγεθοϲ τῆϲ δυνάμεωϲ καὶ τὰϲ διαβεβοημέναϲ τῶν Μακεδόνων ἀνδραγαθίαϲ. διόπερ αὐτὸϲ μὲν — — ἐξίππευϲε πρὸϲ Βῆϲϲον. Arr. 3, 25, 7. quibus ex locis facile colligi potest uerba quae secuntur 'atque in Indiam profugit' de Satibarzane dicta esse nequire, uerum ea referenda esse ad Barzaentem, de quo uide Curt. 6, 6, 36 'adit Drangas . . . satrapes erat Barzaëntes, sceleris in regem suum particeps Besso: is suppliciorum, quae meruerat, metu profugit in Indiam.' Arr. 3, 25, 8 Βαρϲαέντηϲ δὲ ὃϲ τότε κατεῖχε τὴν χώραν, εἷϲ ὢν τῶν ξυνεπιθεμένων Δαρείῳ ἐν τῇ φυγῇ, προϲιόντα Ἀλέξανδρον μαθὼν ἐϲ Ἰνδοὺϲ τοὺϲ ἐπὶ τάδε τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ ἔφυγε. statuendum igitur est eum, qui 'res gestas' epitomauit, tanta socordia fuisse, ut quae in iis de Satibarzane et de Barsaente narrabantur ad unum Satibarzanen transtulerit. quin autem nomina Satibarzanis et Ariobarzanis, non Barzaentis et Ariobarzanis hoc loco inter se confusa esse uideantur, dubium non est, si recte pro 'agros' scribendum esse duximus 'Arios.'

97,17 ad Euergetas qui antea Arimaspi uocabantur] notissima res est, cf. Arr. 3, 27, 4 ἀφικνεῖται ἐϲ τοὺϲ πάλαι μὲν Ἀριάϲπαϲ καλουμένουϲ, ὕϲτερον δὲ Εὐεργέταϲ ἐπονομαϲθένταϲ, Strab. 15, 2, 10 p. 724, Diod. 17, 81, 1; Curt. 7, 3, 1; Iustin. 12, 5, 9 'Euergetas uel Arimaspos' (ex coni. Gutschmidii). apud Diod. et Curt. l. c. l. c. dicuntur Ἀριμαϲποί uel

'Arimaspi', quam formam huius nominis, etsi eam ueram atque genuinam non esse constat hoc quoque loco retinui, quia propius ad litterarum ductus qui traditi sunt accedit.

ibi oppidum, qua in Indiam iter est constituit] 'ibi' ad Arimasporum ciuitatem referendum non esse per se perspicuum est. immo uero et hoc loco et totius epitomes natura atque indole saepissime monemur, nobis narrationem ex uberiore historia parum diligenter in artius contractam in manibus esse. hoc autem loco oppidum illud intelligendum est quod Ἀλεξάνδρεια πρὸϲ Καυκάϲῳ uel ἐν Παραπανιϲάδαιϲ dicebatur. cf. Arr. 3, 28, 4; Curt. 7, 3, 23; Diod. 17, 83, 1 πόλιν ἔκτιϲε κατὰ τὴν εἰϲβολὴν τὴν φέρουϲαν εἰϲ τὴν Ἰνδικήν [codd.: Μηδικήν; corr. Reiske], ἣν ὠνόμαϲεν Ἀλεξάνδρειαν. Alexandriam autem sub radicibus Caucasi sitam fuisse constat, quamquam Curtius et Diodorus superatis montibus eam ab Alexandro conditam esse tradunt.

deinde peruenit ad oppidum † tarmantidem] per quas gentes Alex- 97,19
ander tum iter fecerit, ex. gr. ex Strab. 15, 2, 10 p. 724 discimus: εἰϲ γὰρ τὴν Ἀριανὴν ἧκεν· εἶτ' εἰϲ Δράγγαϲ . . . εἶτ' ἐκ Δραγγῶν ἐπί τε τοὺϲ Εὐεργέταϲ ἧκεν . . . καὶ τοὺϲ Ἀραχωτούϲ, εἶτα διὰ τῶν Παροπαμιϲαδῶν. Parapanisadarum igitur hoc loco mentionem fecisse uidetur. ceterum suspicetur quispiam ordinem sententiarum inuertendum esse, ut enuntiatum 'ibi . . . imposuit' post illud, quod sequitur, ponatur.

flumine † medorum] uerba aperte uitiosa sunt, quae mihi ut pro- 97,20
babiliter emendarem non contigit. Schwartz coniecit 'finibus Indorum.' qua coniectura recepta ego pro uerbis 'quod est positum in' conieci 'quod est proximum finibus Indorum.' Stiphamenes] ita semper apud hunc auctorem, alibi Σπιταμένηϲ, 'Spitamenes' traditum est. ad ea, quae secuntur cf. Curt. 7, 5, 19 sqq. (Arr. 3, 29, 6).

qui proximus erat Beso] Curt. 7, 5, 19 'Spitamenes erat inter omnes amicos praecipuo honore cultus a Besso.' infra § 6 'quod familiarissimus Beso erat.' Fabri ad Sall. Cat. 14, 3 p. 38.

Dataphernen] Curt. l. c. § 21 'Dataphernem et Catenem, quibus a 97,21
Besso maxima fides habebatur, in societatem cogitatae rei adsciscit.' etiam Arrian. 3, 29, 6 eius mentionem facit.

Cattenen] Curt. l. c. 'Catenem'.

ceterosque Darei propinquos] intelligendi sunt οἱ ξυγγενεῖϲ οἱ βαϲιλέωϲ (Arr. 3, 11, 5), quo nomine non solum ipsi consanguinei regis, sed etiam alii honoris causa utebantur. cf. ad rem Arr. 7, 11, 6. Muetzell. ad Curt. 3, 3, 14, ubi 'cognati regis' appellantur. Iustin. 10, 3, 7 de Dareo: 'a cognatis occisus'.

tempus aduenisse Darii ulciscendi] Curt l. c. § 20 'titulus facinori 97,22
speciosus praeferebatur, uindicta Darei'.

amicitiam] dubitanter retinui, cum uerbum 'insinuandi' aut cum 97,23
praepositione 'in' sequente accusatiuo (ex. gr. 'in familiaritatem alicuius insinuare') aut cum datiuo coniungatur (ex gr. 'plebi se insinuare'). exempla dabit Krebs. 'Antibarbarus' I 690 sq. s. v. sed quominus hoc quoque loco 'amicitiae' scribamus, impedit Lucret., qui 1, 408 sq. dicit 'caecasque latebras insinuare omnis et uerum protrahere inde', cf. Munro ad Lucret. 1, 116.

quibus id facile et cito persuasit] Curt. l. c. § 21 'illi promptius 97,24
adnuunt, quam rogabantur'.

magis magisque] scripsi coll. § 40, quamquam etiam 'cotidie ma- 97,25
gis' ferri potest, quod coniecit Keil.

itaque Stiphamenes] ea quae secuntur fusius narrantur a Curtio l. 97,26
c. inde a § 22.

quod familiarissimus erat] cf. § 5 'qui proximus erat Beso.'

ablegare] etiam apud Ciceronem et Liuium de eo dicitur, qui malo 98,1
animo aliquem remouet.

98,2 uniuersi] eos VIII fortissimos iuuenes adsumpsisse adicit Curt. l. c. § 21.

constrinxerunt] Curt. l. c. § 24 'frustra repugnantem uinciunt'.

ornamentaque regia] Curt. l. c. 'derepto ex capite regni insigni' etc.

98,3 itaque] Curt. l. c. § 26 'in equum inpositum Alexandro tradituri ducunt'. Diod, 17, 83, 8. Arr. 3, 30, 5.

hosque] Curt. 7, 5, 36 sqq. Diod. 17, 83, 9.

98,5 conspexit[et]] mera dittographia uidetur esse.

adduxerunt] cf. de hoc perfecti usu quae adnotaui ad § 39 'regnauit'.

collaudatos donatosque] Curt. l. c. § 43 'dona deinde omnibus, qui Bessum adduxerant, data sunt'. ibid. § 38 'multum conlaudato Spitamene'. Diod. 17, 83, 9 ὁ δὲ βαςιλεὺς τούτους μὲν ἐτίμηςεν ἀξιολόγοις δωρεαῖς. Fabri-Heerwagen ad Liv. 21, 43, 18 p. 155. Zumpt. ad Curt. 6. 7, 19 p. 259.

98,6 ⟨ad⟩ Tanaim] 'ad' omitti nequit, cf. ex. gr. § 8 'ad Tanaim perrexit'.

98,7 quartum post diem] Curt. 7, 6, 10 'hinc quarto die ad urbem Maracanda peruentum est'.

Maracanda] ueram huius nominis, quod in codicibus narie corruptum esse solet (cf. Muetzell. ad h. l. p 678), formam constat esse (Μαράκανδα).

quod] cf. § 34 init.: 'quod abest' Eutrop. 9, 9, 1 'Mogontiacum, quae' et 7, 13, 2 'Britannis quam', quos locos Ruehl (cf. praef. p. XVI) in suspicionem uocare non debuit.

98,8 dierum .... uia] numerus excidit. ceterum ap. Arr. 4, 6, 4 (cf. paulo infra § 13) Alexander idem iter tribus diebus confecisse narratur, sed hoc est celerrimum Alexandri iter (cf. Francisc. de Schwarz 'Alex's Feldzüge in Turkestan' p. 46 et p. 63 sqq.).

98,9 propter multitudinem fluminis] cf. Polyb. 1, 75, 5 διὰ τὸ πλῆθος τοῦ ῥεύματος. Ov. met. 8, 583 et 11, 140 'plurimus'.

98,10 circuitu] infra § 40 'in circuitu'.

murus stadium LXX] scripsi coll. § 40 'XXXV milium murus' et Curt. 8, 10, 25. ad rem cf. Curt. 7, 6, 10 'LXX stadia murus urbis amplectitur.'

continuus] conieci coll. Arr. 4, 3, 2 αὐτὸς δὲ ὡς κατεῖδε τοὺς ἔκρους τοῦ ποταμοῦ, ὃς διὰ τῆς πόλεως χειμάρρους ὢν διέρχεται, ξηροὺς ἐν τῷ τότε ὕδατος καὶ οὐ ξυνεχεῖς τοῖς τείχεσιν, ἀλλ' οἵους παραςχεῖν πάροδον τοῖς στρατιώταις διαδῦναι ἐς τὴν πόλιν κτλ.; ubi Raphelius (ap. Krueger. p. 169) adnotat ne fornicato quidem muro, quod alias in huiusmodi fluuiis soleat fieri, hunc alueum uideri iunctum fuisse. sed Maracanda 'continuo' muro circumdata erant. cf. ad rem Francisc. de Schwarz p. 52: 'die Mauern von Uratuebe führten ununterbrochen über den Fluſs und die aus demselben abgeleiteten Kanäle hinüber, wie dies bei allen turkestanischen Stadtmauern der Fall ist' et id. p. 50 'die Mauern werden ohne irgend welche Unterbrechung über die Kanäle und Flüsse hinübergeführt; die Wasserläufe werden zu dem Ende mit dicken Baumstämmen überbrückt, auf welchen die Mauern ganz in derselben Weise aufgebaut werden, wie auf dem festen Boden.'

98,11 ibi praesidio relicto] Curt. l. c. 'praesidio urbi relicto'.

secundum] cf. Woelfflin. ad auct. bell. Afr. 1, 1. Curt. 7, 8, 1.

98,12 interim Scytharum imperator] ad rem cf. Curt. 7, 7, 1 sqq. Arr. 4, 3, 6. 4, 4, 1 sqq.

98,13 Carcasim] Curt. 7, 7, 1 'Carthasim'.

cum copia magna] Curt. l. c. 'cum magna equitum manu'.

98,14 nuntiatur Stiphamenen] cf. Fabri ad Sall. Iug. 113, 5 p. 390. Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 54, 9 p. 401.

98,15 Stiphamenen et Cattenen ab amicitia discessisse] ad rem cf. Curt. 7, 6. 24. 7, 30 sqq. Arr. 4, 3, 6.

Graiorum] cf. § 13. erant autem maxima ex parte μιςθοφόροι, pauci 98,15
Macedones (Arr. 4, 3, 7).

in agro regio] 'ager' uocabulum hoc loco idem significare uidetur atque apud Cic. ad Att. 3, 15, 6 'in tuosne agros confugiam' (apud Homer. ψ 139. ω 205 ἀγρός, cf. Paeanium Eutropii interpretem p. 141, 27 Droys.) i. e. 'Landgut, Besitztum'. sed monendum est ea, quae illo tempore Maracandis gesta sunt, nostro loco parum accurate narrata esse. quae quo modo re uera se habuerint, intellegi potest ex. gr. ex iis quae exposuerunt Guil. Geiger 'Alexanders Feldzüge in Sogdiana' 1884 p. 7 sq. et Niese p. 118 sq., quorum ad uolumina, ne de rebus tritissimis longus sim, lectores delego. ex his, quae uiri doctissimi, quos laudaui, exposuerunt, apparet auctorem epitomes praesidium ab Alexandro Maracandis relictum perperam cum exercitu illi ab rege auxilio misso confudisse. sed iam ad propositum redeamus. 'ager' igitur ille 'regius' uidetur nihil aliud esse quam παράδειςος ille, in quo Aristobulo teste (ap. Arr. 4, 6, 1) Macedones Spitamenem imprudentius persecuti oppressi sunt. quae sententia iis, quae Curt. 7, 7, 32 ('siluestre iter' e. q. s.) narrat, firmatur. denique apud Arr. quoque uestigia similis narrationis deprehendi possunt, nam uerbis illis a uiris doctissimis saepius in suspicionem uocatis 4, 5, 3 ἐς τὰ βαςίλεια τῆς Cογδιανῆς nihil aliud subesse putauerim quam mentionem huius παραδείςου. iam Schmieder (apud Krueger. ad h. l. p. 171) adnotauit: 'nonne Arrianus sibi contradicit 3, 30, 6 scribens: τὰ δὲ Μαράκανδά ἐςτι βαςίλεια τῆς Cογδιανῆς χώρας et nunc dicens Spitamenem a Maracandis recedentem petere Sogdianae regiam?' quam difficultatem Francisc. de Schwarz p. 41 sq. sustulisse sibi uisus est, sed ualde errauit. neque enim primum ex Graeci sermonis usu articulus hoc loco poni potest neque quicquam colligere licet ex eo, quod uocabulum βαςίλεια nude usurpatum est. deinde Schwarzium fugit satrapeam Bactrianorum non 'Bactra' uocatam esse, sed 'Bactrianam' (ἡ Βακτριανή sc. χώρα), quamquam concedendum est nonnumquam nomen capitis, i. e. Bactra, pro regione Bactriana usurpari. sed haec alia res est. eodem autem modo Sogdianam (τὴν Cογδιανήν sc. χώραν) regionis nomen esse apparet. neque quicquam exemplis a Schwarzio e nostrorum temporum usu dicendi collectis probatur. hoc igitur Arriani loco mea quidem sententia uerbo βαςίλεια non significatur caput regionis Sogdianae, sed domus quaedam regia, qualis ex. gr. commemoratur a Diod. 16, 41, 5 τὸν βαςιλικὸν παράδειςον, ἐν ᾧ τὰς καταλύςεις οἱ τῶν Περςῶν βαςιλεῖς εἰώθεςαν ποιεῖν. cf. praeterea Curt. 8, 1, 10 sqq. Xen. exp. Cyri 1, 2, 7. 1, 4, 10. iam restat, ut de loco, quo παράδειςος ille situs fuisse uidetur, disseramus. ac primum quidem conicere licet eum haud longe et a flumine Polytimeto abfuisse (cf. Schwarz. p. 62) et a Maracandis (cf. Curt. 7, 9, 20. Arr. 4, 6, 4 sq. Muetzell. ad Curt. 7, 7, 32 p. 691). per illum autem παράδειςον Polytimetus fluxisse uidetur (cf. Arr. 4, 5, 6). denique non magnopere repugnabo, si quis hunc παράδειςον eundem fuisse contendat atque illum, quem Curt. 8, 1, 10 sqq. in regione quadam, quae appellabatur Bazaira situm describit (cf. Diod. arg. libr. XVII περὶ τοῦ ἐν Βαςίςτοις κυνηγίου), praesertim cum regio illa haud procul a Maracandis abfuisse uideatur (cf. Muetzell. ad h. l. p. 723).

cum praesidibus] cf. § 45 'cum princi⟨pi⟩bus'. sed haud scio an 98,16
recipienda sit Reitzensteinii coniectura 'in praesidiis' pro codicis scriptura 'cum praesidus' (cf. ex. gr. Liu. 1, 38, 1). ceterum quem Alexander Maracandis reliquerit neque Arr. 3, 30, 6. 4, 3, 6 neque Curt. 7, 6, 11. 24 tradit. hoc autem epitomes loco sine dubio Andromachus Menedemus Caranus Pharnuches (Arr. 4, 3, 7) intellegendi sunt.

in quendam locum munitum] Curt. 7, 7, 38 'qui caedi supererant, 98,17
tumulum paulo quam cetera editiorem capiunt: quos Spitamenes obsedit'. sed 'locus' ille 'munitus' nihil aliud fuisse uidetur quam arx Ma-

racandorum, uti colligere licet ex Curt. 7, 9, 20 'ipse ... ad Maracanda urbem contendit, ex qua Spitamenes conperto eius aduentu Bactra perfugerat' et ex epitomes § 13 (cf. praeterea Arr. 4, 6, 3). ceterum hoc loco exspectares praefecturam 'Sogdianam' nominari, non 'Bactrianam'. sed apud Ptolemaeum quoque (6, 11, 9) Maracanda inter Bactrianae oppida enumerantur. cf. Kiepert. 'Lehrbuch der alt. Geogr.' p. 57. Tomaschek, 'Real-Encyclopädie' II p. 2805 s. u. 'Bactriane'. Zumpt. ad Curt. 7, 8, 30 p. 339.

cuneatim] de hac uoce cf. Funck. 'Archiv' VII (1892) p. 498 qui recte interpretatur 'in enggeschlossenen Haufen (Massen, Rotten)'. cf. Caes. bell. Gall. 7, 28, 1 'hostes ... in foro ac locis patentioribus cuneatim constiterunt'. id. ib. 6, 40, 2 'alii, cuneo facto ut celeriter perrumpant, censent, quoniam tam propinqua sint castra' et Herzog. ad h. l. p. 364 ed. pr. complures locos ex Ammiano petitos dabit Funck l. c. de eadem re Arr. 4, 5, 6 ἐς πλαίσιον ἰσόπλευρον τάξαντες τοὺς στρατιώτας ἀνεχώρουν. id. tact. 28 [33], 4. praeterea Liv. 32, 17, 11 'cuneum Macedonum — phalangem ipsi uocant,' ubi uide Weissenborn.

98,18 Bactrina] auctor epitomes excepta § 121 semper utitur forma 'Bactrinus' (alii: Βακτριανός, 'Bactrianus') cf. Apul. met. 7, 14 p. 152, 10 ed. Vliet et Hildebrand. ad h. l. p. 573.

98,19 noctem circa offensas peruigilauit in cogitando] cf. Tac. dial. 3 'omne tempus modo circa Medeam, ecce nunc circa Thyestem consumas'. 'circa' est i. q. 'inbetreff'. 'noctem peruigilare' ut § 99. ad rem cf. Curt. 7, 8, 2 'singula animi consulta pensando noctem uigiliis extraxit'.

98,20 peruigilauit in cogitando] coniungenda sunt, cf. ap. Ouid. fast. 6, 326 'in multo nox est peruigilata mero'.

ante] i. e. ante quam offensas ulcisceretur et defectionis auctores puniret.

98,21 id perseuerare] cf. § 28 'iter coeptum perseuerare'. auct. bell. Afr. 18, 4 'perseuerare cursum'. Woelfflin. ad h. l. Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 38, 13 p. 357.

postridie] Curt. 7, 8, 3 'iamque lux adpetebat'.

rates] Curt. 7, 8, 6.

98,22 apparari] fortasse praestabit 'apparare', cf. ex. gr. §§ 35. 63. 69. 86. utrumque ferri potest.

studiose] Curt. 7, 8, 8 'tanta alacritate'.

98,23 duo milia ratium] Curt. 7, 8, 8 'ut intra triduum ad XII milia effectae sint', sed is numero nauium aliquid adiecisse uidetur.

98,24 destinata] sc. 'inter se', cf. Curt. 7, 8, 8 'rates iunctae sunt'. ita 'campus' quidam efficiebatur militesque ratibus inter se iunctis firmiter insistebant.

in ratis ascendere] Nep. Alc. 4, 3 'in trierem ascendit'.

98,25 omnes uniuersas] sc. rates. ad 'omnes uniuersas' cf. ex. gr. Plaut. trin. 1046 sq. Fronton. epist. p. 127 ed. Naber. Apul. met. 7, 5 (p. 145, 18 Vliet) et Hildebrand. ad h. l. p. 530.

in altum] hoc loco de flumine, non de mari, cf. Liv. 21, 28, 10 'cum ... in altum raperentur'. Sil. Ital. 3, 460 'ducere in altum'. (Verg. georg. 1, 141 sq. 'altus' pro 'profundus' usurpasse uidetur).

98,26 prouecti] Caes. bell. gall. 4, 28, 3 (naues) 'in altum prouectae'.

98,27 mentibus destinati] scil. 'uidebantur'. adiectiuum sensu actiuo usurpatum est, cf. Muetzell. ad Curt. 5, 10, 5 p. 474. cf. auct. bell. Afr. 88, 2. Herzog. ad Caes. b. gall. 7, 72 p. 559. Walter 'Studien zu Tacitus und Curtius' 1887 p. 28.

98,28 descensionem facere] cf. § 60. Curt. 7, 9, 5 'cui Scythae admotos ordines equitum in primo ripae margine opponunt, ut ne adplicari quidem terrae rates possent'. Arr. 4, 4, 4 ἐς τοὺς Σκύθας παριππεύοντας ἐπὶ τῇ ὄχθῃ.

telis contentis] cf. Nonium s. v. p. 402 ed. Muell. Verg. aen. 9, 623 (ubi Ribb.: 'intendit'). 10, 521. 12, 815. hoc autem epitomes loco 'tela contenta' significant 'tela missa'. ceterum simplex uerbum Silio Italico 1, 395 tribuendum esse censeo, qui Carthaginiensem quendam in pugna occisum his uerbis prosequitur:

'felix heu nemorum et uitae laudandus opacae,
si sua per patrios tenuisset spicula saltus.'

quamquam Bauer codicum lectionem 'tenuisset' defendere conatus est ('Jahrbb. f. Phil.' uol. 137 p. 196), tamen mihi quidem persuasum est uerbum 'tenendi' hoc loco nullo modo aptum, sed facillima mutatione scribendum esse:

'si sua per patrios tendisset spicula saltus'.

ad hanc locutionem cf. Verg. aen. 9, 603. Hor. carm. 1, 29, 9. cuius formae 'tendisset' (pro 'tetendisset') exempla inuenies apud Neuium 'Formenlehre' uol. III p. 350 ed. tert., ex. gr. Prop. 4 (3), 8, 37 (uariat lectio). Sen. Herc. fur. 538. Val. Fl. 4, 365 (ex coni. Schenkelii). rationibus autem metricis hoc loco Silius adductus esse uidetur, ut forma 'tendisset' uteretur, quamquam apud eum 8, 60 inuenitur 'tetendit'.

praestolabantur] cf. Fest. s. u. p. 223 ed. Muell. Herzog. ad Caes. b. gall. 3, 24 et ad bell. civ. 2, 23.

medium] i. q. 'dimidium'. sic 'medius' saepius usurpatur. Krebs 98,29
'Antibarbarus' II p. 63 s. v. et quos laudat. 'iter fluminis' dictum est ut ap. Apul. met. 2, 13 p. 32, 24 ed. Vliet: 'quem ad modum .... et maris et uiae confeceris iter'.

praestiterunt] i. e. confecerunt.

signorum sono] Arr. 4, 4, 5 ὑπὸ σαλπίγγων ἐπέρα τὸν ποταμόν. 98,30

remigum cohortatione] Arr. 2, 21, 9 τὰ μὲν πρῶτα ... ἐξέπλεον 98,31
ἄνευ κελευστῶν τὰς κώπας παραφέροντες ... τότε δὴ ξὺν βοῇ τε πολλῇ καὶ ἐγκελευσμῷ ἐς ἀλλήλους καὶ ἅμα τῇ εἰρεσίᾳ ξυντόνῳ ἐπεφέροντο. cf. praeterea Arr. 6, 3, 3. Xen. hist. gr. 5, 1, 8. Polyb. 1, 21, 1 sq. Curt. 9, 8, 6 'militum clamor, remorum pulsus uariaeque nautarum uoces hortantium'.

barbari autem e. q. s.] cf. Curt. 7, 9, 8. 98,32

multos sauciarunt conpluresque occiderunt] cf. § 77 'multos occi- 98,33
derunt, plurimos sauciauerunt'.

deinde simul] Curt. 7, 9, 9 'iamque terrae rates adplicabantur, 98,34
cum' etc.

turmas] Arr. 4, 4, 6 μίαν ἱππαρχίαν. Curt. 7, 9, 10 'equitum 98,35
turmae'.

impressionem facere] cf. § 45. saepius ex. gr. apud Daretem Phry- 98,37
gium inuenitur haec locutio.

usque ad Liberi Patris columnam] Curt. 7, 9, 15 'lapides' Liberi 99,1
commemorat, Plin. 6, 16, 49 autem 'aras'.

post triduum] 'postriduo' (de uocabulo 'postriduum') legitur ap. 99,3
Plaut. mil. gl. 1082. hoc autem loco codicis scripturam paulo mutatam retinui, quia aliquantum temporis inter illam pugnam et reditum ad Maracanda interfuisse ex Arr. et Curt. intellegi potest.

quarto die deuenit] Curt. 7, 9, 21 'quatriduo rex longum itineris 99,6
spatium emensus peruenerat in eum locum, in quo Menedemo duce duo milia peditum et CCC equites amiserat'. Arr. 4, 6, 4 ἐν τρισὶν ἡμέραις διελθὼν χιλίους καὶ πεντακοσίους σταδίους τῇ τετάρτῃ ὑπὸ τὴν ἕω προσῆγε τῇ πόλει.

Graiorum caedes] '⟨ubi⟩ Graiorum' coniecit Reitzenstein coll. Curt. 99,7
l. c., fortasse recte.

mortuos sepeliri] Curt. 7, 9, 21. Arr. 4, 6, 5.

Bactrinam] ἡ Βακτριανὴ intellegenda est hoc loco, quamquam Arr. 99,9

4, 7, 3 et Curt. 7, 10, 10 Bessum Ecbatanis necatum esse tradiderunt. sed cf. Curt. l. c. 'in Sogdianis Peucolao . . . relicto Bactra peruenit. inde Bessum Ecbatana duci iussit'. Arr. l. c. § 1 ἐς Ζαρίαςπα ἀφίκετο et § 3 ἔνθα δὴ . . . παρήγαγεν ἐς αὐτοὺς Βῆςςον.

99,10 eumque] de morte Bessi cf. Curt. 7, 5, 40. Justin. 12, 5, 11. Diod. 17, 83, 9. Arr. 4, 7, 3. Plut. Alex. 43, 3.

suspensum] 'cruci adfixum' Curt. l. c. (cf. Just. l. c.).

fundis necauit] auctor similem legisse uidetur ei relationi, quam Diod. l. c. praebet, qui dicit: τὰ μέλη διεςφενδόνηςαν.

deinde post diem undecimum] Curt. 7, 10, 13 'quarto die ad flumen Oxum peruentum est' et § 15 'superatis deinde amnibus Ocho et Oxo ad urbem Marganiam peruenit'. Arr. 4, 15, 7 αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὸν Ὦξόν τε ποταμὸν ᾔει αὖθις καὶ ἐς τὴν Cογδιανὴν προχωρεῖν ἐγνώκει. de Ocho flumine (h. l. 'Ocetum' traditum est) cf. praeterea Strab. 11, 11, 5 p. 518, qui Ochum νοτιώτερον τοῦ Ὤξου esse dicit, et Ptolem. 6, 11, 2 et 4. quo modo uero fieri potuerit, ut Alexander primum ad Ochum, deinde ad Oxum peruenerit, uix dici potest. ceterum ex hoc quoque loco (cf. uerba 'in Bactrinam peruenit . . . inde ad Oxum deuenit') colligendum est epitomes auctorem uocabulo 'Bactrina' partem quoque Sogdianae prouinciae in dextra Oxi fluminis ripa sitam designasse, ut iam supra monuimus. Alexandrum autem illo tempore non in satrapea Bactriana, quae proprie ita uocabatur, uersatum esse etiam iis, quae § 19 narrantur, comprobatur. ceterum cf. Niesium p. 120 not. 2.

99,12 ex eis regionibus] ad ea quae secuntur cf. Curt. 7, 11, 1 sqq. Arr. 4, 18, 4 sqq.

quaedam hominum multitudo] triginta milia armatorum fuisse tradit Curtius l. c. § 1.

99,13 praeruptum] Curt. § 2 'undique abscisa et abrupta'. Arr. l. c. § 5.

99,14 confugerant] cf. ex. gr. § 18 'multitudo . . . interfecerunt'. Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 10, 8 p. 263.

cuius horribilem altitudo aspectum] praua uerborum distinctione ex 'horribilem altitudo' ortum est primum 'horribile multitudo', deinde 'horribilem multitudo'. denique ut aptus sensus efficeretur, 'cuius' in 'quorum' (ad 'hominum' pertinens) mutatum est.

in se] Fabri ad Sall. Iug. 4, 6 p. 167.

99,15 XX stadiis] Curt. l. c. § 2 'petra in altitudinem XXX eminet stadia, circuitu C et L complectitur'. hoc autem epitomes loco quaedam intercidisse manifestum est; exspectes ex. gr. tale aliquid: 'eminebat (uel 'patebat') enim ab imo ad summum non minus XX stadiis'.

eo aditus] Curt. l. c. § 3.

99,18 homines CCC] Curt. l. c. § 7 sqq. Arr. § 7. 4, 19, 1 sqq.

99,19 grandi praemio inpulsos] ad rem cf. Curt. § 12. Arr. 4, 18, 7. paulo supra legimus 'timore inpulsa', quamobrem hoc quoque loco 'perpulsos' uel 'inpulsos' coniecit Reitzenstein.

post] Polyaen. 4, 3, 29 κατόπιν τῆς πέτρας. (Liv. 22, 4, 3 'Baliares post montes circumduxit'.)

99,20 ut in saxis e. q. s.] Curt. l. c. § 13 'ferreos cuneos quos inter saxa defigerent . . . parabant' et § 15 'quidam, cum cuneos inter saxa defigerent, gradus subdidere, quis insisterent'. Arr. 4, 19, 1 παςςάλους μικροὺς ςιδηροῦς, οἷς αἱ ςκηναὶ καταπεπήγεςαν αὐτοῖς, παραςκευάςαντες, τοῦ καταπηγνύναι αὐτοὺς ἔς τε τὴν χιόνα κτλ. et § 2.

†angulis actos] est codicis scriptura, quae uereor ut possit defendi. fortasse autem ex Schwartzii emendatione scribendum est 'singulos acutos'. Keil coniecit 'angulis rectis'.

lineas] Curt. l. c. § 15 'adiectis funium laqueis euasere'. Arr. 4, 19, 1 τούτους [τοὺς παςςάλους] καλωδίοις ἐκ λίνου ἰςχυροῖς ἐκδήςαντες.

minutatim] cf. auct. bell. Afr. 31, 1 et Woelfflin. ad h. l. p. 53. 99,21

aditum] post 'minVTATIM' facile 'ADITVM' intercidere potuit. ceterum haud scio an coniectura Schwartzii 'scandent⟨es alius al⟩ium' recipienda sit, conferas uelim Caes. bell. civ. 1, 68 'subleuati alii ab aliis'.

in nocte] scripsi. 'noctu' exstat ex. gr. § 67. cf. 'in meridiano 99,22 tempore' § 90.

adgrederentur] liceat hoc loco emendationem ad Curtii quendam locum uexatissimum proferre. apud eum enim scriptorem 4, 1, 31 libri manu scripti haec tradunt: 'eos Amyntas proelio superatos in urbem conpellit castrisque positis uictores ad populandos agros: uelut in medio positis dis hostium cuncta agebantur'. quo loco 'dis' omnes codd. exhibent praeter Leidensem, qui praebet 'edis'. ac primum quidem uerba 'Amyntas . . . conpellit . . . uictores ad populandos agros' nullo modo ferri possunt, cf. Walchium apud Muetzell. ad h. l. p. 185 ipsumque Muetzellium, qui dicit: 'dagegen würde uictores als Subject sehr treffend und von wesentlichem Nachdruck sein' codicisque Theocren. scripturam 'castrisque positis uictores festinant ad populandos agros' affert. Muetzellio assentiri non dubito. sic enim scribendum esse arbitror: 'eos Amyntas proelio superatos in urbem conpellit castrisque positis uictores ad populandos agros ⟨aggrediuntur⟩'. qui locus altero quoque uitio inquinatus est, quem ut tollerent, multi uiri doctissimi iam operam dederunt. quorum coniecturas inuenies facillime apud Muetzellium Hedickium Vogelium ad h. l. mea autem sententia hic locus sic restituendus est: '. . . uictores ad populandos agros aggrediuntur; uelut in medio positis aedificiis hostium cuncta agebantur'. cf. Caes. bell. gall. 4, 38, 3 'omnibus agris uastatis, aedificiis incensis'. ib. 3, 29, 2 'uastatis omnibus eorum agris, uicis aedificiisque incensis'. ib. 6, 43, 2 'omnes uici atque omnia aedificia incendebantur: praeda ex omnibus locis agebatur'. Liv. 5, 12, 5. cf. etiam Woelfflin. ad auct. bell. Afr. 65, 1 p. 104. denique ne ea quidem quae praecedunt uerba sana sunt; § 30 enim codices Curtii praebent: 'hoc ipsum concurrunt ad delenda praesidia Persarum', cum sine dubio legendum sit 'ocissume concurrunt'. cf. ex. gr. Curt. 10, 2, 27.

linteis candidis] cf. Curt. 7, 11, 11 et 19. Arr. 4, 19, 3. 99,23

citius Alexandri opinione] uulgo 'opinione celerius', sed cf. 'dicto citius, solito citius'. saepius ablatiuus ille praecedit.

plures] Curt. l. c. § 19 'toto e numero II et XXX in ascensu in- 99,24 terisse adgnoscunt'. Arr. l. c. § 2 τούτων ἐς τριάκοντα μὲν ἐν τῇ ἀναβάςει διεφθάρηςαν.

praecipitantes] participium praesentis uim habet participii aoristi, cf. 77 'quos ubi barbari conspicantes circumsteterunt'.

perfecerunt] an 'profecerunt'?

cum primo mane] 'primo mane' legimus ap. Iustin. 1, 10, 4. Co- 99,25 lum. 12, 1, 3. cf. praeterea 'cum diluculo, cum prima luce, cum occasu solis' similia.

quendam ex suis Daren] ad hoc nomen proprium cf. Seruium ad Verg. aen. 5, 460 „'Dares Daretis', unde est 'Dareta': et 'Dares Daris', unde est 'Daren'" et Priscian. 6, 61 p. 245, 4 ed. Hertz. cf. praeterea Curt. 7, 11, 5. 22 qui praebet 'Cophes', Arr. autem l. c. § 3 κήρυκα tantum commemorat, apud quem hic Artabazi filius Κωφὴν 3, 23, 7 exstat.

Ariomazen] Curtio 7, 11, 1 'Arimazes' audit, Straboni 11, 11, 4 99,26 p. 517 Ἀριαμάζης, Polyaeno 4, 3, 29 denique Ἀριομάζης. Ariobazanen in Indiam profugisse narrauit epitomes auctor § 3.

se dederet] nisi supplendum 'rupem' uel 'arcem', cf. ad 'dedendi' uerbum absolute positum Liv. 24, 35, 1. Curt 3, 1, 6 et Muetzell. ad h. l. p. 9.

99,27 iubet Daren, uti] uerbum 'iubendi' hoc loco et cum accusatiuo personae et cum coniunctione 'ut' coniungitur ut apud Hyginum fab. 196 p. 125, 17 ed. Schmidt: 'Pan iussit eos ut in feras bestias se conuerterent.' cf. Woelfflin. 'Archiv' VII p. 434 ad auct. bell. Hisp. 27, 4. ad rem uide Curt. l. c. § 22 et § 24. Arr. l. c. § 3.

99,28 significaret] i. e. ostenderet, cf. Curt. l. c. 'ostendi a tergo iussit, qui ceperant uerticem'.

99,29 homines uolaticos] Curt. 7, 11, 5 et 24 ('pinnas habere ait milites Alexandri'). Arr. 4, 18, 6 πτηνοὺς ἐκέλευον ζητεῖν στρατιώτας Ἀλέξανδρον.

timidus] pro aduerbio. res est notissima. cf. ex. gr. § 50 'libens'. Liv. 3, 26, 3 'castris se pauidus tenebat.' id. 27, 12, 15 'dum alii trepidi cedunt.' semper autem dicitur 'studiose' (cf. § 10).

99,30 Ariomazen interfecerunt] discrepat a Curtio 7, 11, 28: 'omnis crucibus iussit adfigi' (Alexander).

99,32 reliquis ignouit] Curt. l. c. § 29 'multitudo dediticiorum incolis nouarum urbium dono data est.'

partem exercitus] Curt. 8, 2, 13 'cum parte exercitus Hephaestionem in regionem Bactrianam misit', § 14: 'ipse Xenippa peruenit', § 19: 'in regionem quam Nautaca appellant, rex cum toto exercitu uenit.' cuius relationem ab epitome paulo discrepare manifestum est. Arr. 4, 18, 2 Ἀλέξανδρος δὲ περὶ Ναύτακα ἀναπαύων τὴν στρατιὰν ὅτιπερ ἀκμαῖον τοῦ χειμῶνος ἦν κτλ. ceterum hoc epitomes loco Nautace in prouincia Bactriana sita fuisse dicitur, sed iam diximus auctorem partem quandam Sogdianae illi prouinciae attribuisse, cum ex Arr. 3, 28, 9 (εἰς Ναύτακα τῆς Σογδιανῆς χώρας) colligendum sit illum locum in dextra Oxi ripa situm fuisse.

99,34 Xeiniptam] cf. Curt. l. c. § 14 'Xenippa'.

Sissimithre] uariat lectio apud Curt. 8, 2, 19 sqq.: 'simithrides, sisimithrem, sisimethres, simythri'; Σισιμίθρης audit Plutarcho Alex. 58, 2 et Strab. 11, 11, 4 p. 517.

100,1 barbaro] an 'barbarorum?' cf. 99, 10 'more Persarum'.

e matre sua] Curt. 8, 2, 19 'duobus ex sua matre filiis genitis.'

produxerat] Plaut. Bacch. 455 'qui illum produxit sibi.' Rud. 1173 'qui te produxi pater.' Lucil. sat. 26, 89 Muell. 'liberos producere'. quae uis huic uerbo paucis locis uidetur subiecta esse.

100,2 Dahas] Curt. 8, 3, 1 'Dahas deinde statuerat petere: ibi namque Spitamenen esse cognouerat.' (cf. de Spitamenis fuga et morte Arr. 4, 17, 7).

Dahas ... ex eo loco] cf. Caes. bell. ciu. 1, 18 'Sulmonenses, quod oppidum.' hoc epitomes loco aut quaedam interciderunt (ex. gr. 'quo confugerat Stiphamenes') aut 'quo' delendum est, quod malui. possis etiam scribere uerbis transpositis: 'quo ex loco Stiphamenes' coll. § 75 'quo in loco'.

100,3 ob hanc causam] cf. Curt. 8, 3, 1 sqq. 'Spitamenes uxoris inmodico amore flagrabat: quam aegre fugam et noua subinde exilia tolerantem in omne discrimen comitem trahebat'.

100,4 forma pracellenti] retinui, conieci autem 'praecellentem' coll. Plin. n. h. 7, 184 'in eodem pantomimo Mystico tum forma praecellente' et Claud. Quadrig. ap. Gell. 17, 2, 13 'forma factis eloquentia praecellere.'

magnificabat] i. e. 'magni faciebat', cf. Krebs 'Antibarbarus' II p. 43 s. v.

100,5 in omnibus itineribus et laboribus] cf. Curt. l. c. 'quam aegre fugam et noua subinde exilia tolerantem, in omne discrimen comitem trahebat.'

100,6 negat se] fusius hanc rem Curtius narrat § 2—7.

100,7 deinde post] usitatius est 'deinde postea', sed 'post deinde' uel 'poste deinde' inuenitur ex. gr. ap. Ter. Andr. 483 et apud Gellium. cf. Bremi ad Nep. Eumen. 5, 5. Handii Tursellin. vol. II p. 242 sq.

multis precibus orare] cf. Woelfflin. ad bell. Afr. 91, 3. Herzog. ad Caes. b. g. 7, 26, 3 p. 478.

poculum biberet] i. e. hauriret, cf. Krebs 'Antibarbarus' I 100,9
p. 215. estne scribendum 'pocula?' fortasse 'poculum' i. est q. 'sopor'. § 99 'poculum uenenatum'.

silentium] cf. Herzog. ad Caes. b. gall. 7, 26 'silentio noctis'. 100,10
Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 60, 22 p. 422.

puluinar] h. l. idem est quod 'puluinus' (cf. Sall. Iug. 71, 4. Catull. 6, 9). quo tamen sensu uix multis locis inueniri possit hoc uocabulum (cf. Krebs 'Antibarbarus' II p. 388 s. u.), nam Suet. Aug. 45 p. 59, 19. Claud. 4 p. 149, 31. Iuv. 6, 131 sq. huc non quadrant, cf. Friedlaender ad Iuv. l. c. neque uero 'puluinar' in 'puluinum' mutare uolui, cum etiam apud Petron. 134 ('caput inclinare super puluinar') omnes fere codd. praebeant 'puluinar' (editores ex nonnullis codd. 'puluinum', uereor ut recte).

subduxit] Verg. aen. 6, 524. Nep. Alcib. 10, 5. 100,11

ita gurgulione extenso] cf. Guhl. et Koner. 'Leben der Griechen und Römer' p. 682 ed. VI: „ein oder mehrere Kissen (puluinus), die am Kopfende des Lagers ihren Platz fanden, hatten die Bestimmung, dem Kopfe eine erhöhte Lage zu geben (daher auch ceruicalia genannt)."

gurgulione] i. q. 'gula' uel 'guttur', apud Varron., Cic. Tull. § 21 'gurgulionibus insectis', scriptt. posterioris temporis.

extenso] haec participii forma praesertim usurpatur de membris corporis (non 'extentus').

et ita] cf. auct. bell. Afr. 16, 3 et 17, 1 ubi uid. Woelfflin. 100,12

progressa] et 'ad Alexandrum' cohaerent.

decoram ornatu ac formae dignitate] Ov. met. 2, 773. Verg. 100,13
aen. 5, 133.

formae dignitate] cf. Bremium ad Nep. Them. 6, 1 p. 47. Cic. 100,14
de off. 1, 36, 130.

⟨etsi⟩ cruenta erat] Curt. l. c. § 11 'respersam cruore'. estne scribendum pro 'etsi': 'ut'? cf. Curt. l. c. § 10 'sicuti erat' (Woelfflin. ad bell. Afr. 4, 4).

conspicatus est] § 77. 100,15

multimodis] cf. Krebs. 'Antibarbarus' II p. 98 s. v. Reisig. 'Vorlesungen' I p. 289 not. 238b. p. 290 not. 238e. Nipperd.-Lup. ad Nep. Arist. 2, 4.

admiratus] § 18. cf. Fabri-Heerwagen ad Liv. 21, 36, 3 p. 122.

quae esset] § 29 autem legimus 'quis ea — — esset', cf. Woelfflin. ad. bell. Afr. 16, 3 'quis sim.'

tum] cf. Fabri-Heerwagen. ad Liv. 21, 11, 8 p. 41. eundem ad 100,16
Sall. Cat. 51, 40 p. 126.

caput uiri] quod ueste inuolutum attulerat, cf. Curt. l. c. § 12.

piissime] per irrisionem dictum est. 100,17

poenas pro sceleribus] idem quod 'poenas scelerum', cf. Sen. Med. 925, Lactant. 2, 7, 21. 4, 11, 11. 7, 11, 2.

ob] bell. Afr. 46, 4 et Woelfflin. ad h. l. p. 77. fortasse scribi 100,19
debet: 'habuit ⟨id⟩ ne ... fecisse' etc.

quod ubi factum — — Stiphamenen occisum] cf. § 50 'id — — 100,20
Alexandrum aduenisse'.

Cattenen] in proelio cum Cratero commisso occisum esse tradit 100,21
Curt. 8, 5, 2.

Dataphernen] Curt. 8, 3, 16 'Dahae Spitamenis caede conperta Dataphernen uinctum Alexandro dedunt.'

noluit] cum Dahae ipsi se dedidissent (Curt. l. c.). 100,22

deinde Alexander ex eo loco profectus est] ad ea quae secuntur cf. Curt. 8, 4, 1 sqq.

100, 23 cum iam tertium diem] Curt. l. c. § 3 sqq.

100, 24 nocte caelo obducta] cf. Nep. Hann. 5, 2 'obducta nocte' et Bremium ad h. l. p. 331. Curt. 8, 13, 25 'obducta nox caelo.' id. 4, 7, 13 'obductae caelo nubes condidere solem' et Muetzell. ad h. l. p. 266. Verg. georg. 1, 248 'obtenta densantur nocte tenebrae.' Hom. Od. 11, 19 ἀλλ' ἐπὶ νὺξ ὀλοὴ τέταται δειλοῖcι βροτοῖcιν.

100, 26 fulgoribus] cf. exempla a Kuehnero 'Ausf. Gr.' I p. 194 gε allata.

100, 28 glaciesceret] Plin. n. h. 20, 230.

tabernacula] hac tempestate Alexandri exercitus in castris oppressus esse uidetur, non in itinere (supra § 24 'cum iter faceret' et Curt. l. c. — sed cf. eund. § 13 et epit. § 27 'in castra reuertebantur').

rigida] per πρόληψιν dictum. cf. Fabri-Heerwagen ad Liv. 21, 33, 3 p. 108. Verg. georg. 3, 363 'uestes rigescunt indutae'.

100, 30 intermittitur] scripsi § 99 coll. cf. Caes. b. g. 5, 8, 2 'uento intermisso'.

100, 31 uicos ac uillas] alliteratio studio quaesita uidetur esse.

uillas] i. q. apud Caes. 'aedificia' (nos 'Einzelhöfe'), cf. Woelfflin. ad auct. bell. Afr. 65, 1.

passim] Fabri-Heerwagen ad Liv. 21, 61, 2 p. 213. hoc loco eadem uis huic uocabulo subiecta est quae apud Liv. 21, 28, 4 'in uicos passim suos diffugiunt' (nos: 'nach allen Seiten hin').

100, 32 se adplicabant] § 77 'ad murum adplicati'.

rupes atque saxa] cf. Fabri-Heerwagen ad Liv. 21, 33, 4.

inpendentia] ex eo uocabulo cogitatione supplendum esse uidetur 'inpendentes' (ad 'rupes'), cf. Woelfflin. ad bell. Afr. 5 p. 9.

100, 33 ex equo descendere] ita semper apud Ciceronem et Liuium, 'equo descendere' apud Sallust.

ob torporem] i. q. 'prae torpore'.

100, 34 tum] cf. intpp. ad Verg. aen. 3, 141. 175. 5, 455 (nos 'ferner, auch, und').

100, 35 haerebat] Ov. met. 4, 266 'membra ferunt haesisse solo.' alibi 'haerere alqa re' inuenitur.

100, 36 habere] estne scribendum: 'haberi', cf. 'differrentur' (arma)?

ad hominum XXX milia] apud Curt. 8, 4, 13 omnes codd. praebent 'XX militum' i. e. 'uiginti milia militum', quod Zumpt. mutauit in 'duo milia'. sed codicum lectio sine dubio restituenda est.

100, 38 miserrima morte perierunt consumpti] cf. Caes. b. g. 4, 15, 2 'timore lassitudine ui fluminis oppressi perierunt.' b. c. 3, 22.

101, 1 milia . . . consumpti] constructio ad sensum. cf. Fabri-Heerwagen ad Liv. 21, 21, 13 p. 70. aliter ex. gr. Eutrop. 3, 13, 2 'is a T. Manlio uiuus est captus, occisa cum eo duodecim milia', ubi pro codd. lectione 'cum eo' conieci 'omnino', cf. Muetzell. ad Curt. p. 140 et Wolfflin. ad auct. bell. Afr. 12, 3.

qui aut corporis dolore aut aliqua parte membrorum debilitati essent] ad 'aliqua parte' cf. ex. gr. Liv. 45, 31, 3 (saepius 'ex aliqua parte') et Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 15, 9 p. 283. sensus est militum artus laborasse. sed 'corporis dolor' hoc loco mihi est suspectum, quamobrem conieci 'torpore' pro 'dolore'. ceterum cf. Curt. 8, 11, 23 'plures aliqua membrorum parte mulcati' et ad uerbum 'debilitandi' Muetzell. ad Curt. 4, 3, 5 p. 207.

101, 2 in castra reuertebantur] ex uillis atque uicis, quo confugerant. ceterum '⟨non⟩ reuertebantur' coniecit Reitzenstein.

101, 3 iter coeptum] cf. Muetzell. ad Curt. 5, 1, 13 p. 377.

ad Gaesetas] Curt. 8, 4, 1 'ex hibernis mouit exercitum regionem quae Gazaba appellatur aditurus.' deinde narrat tempestatem illam ex-

ortam esse, quam epitomes auctor supra descripsit et § 20 Alexandrum inde Sagos uel Sagas petiisse. ad nomen 'Gabaza' cf. Zumpt. ad h. l. p. 373. praeterea interpretes conferunt Arr. 4, 17, 4 Βαγάc, χωρίον τῆc Σογδιανῆc ὀχυρόν.

perseuerare] cf. § 10 'id perseuerare'.

satrapes quidam Chorienes] ex hoc loco intellegitur apnd Curt. 8, 101, 4
4, 21 nomen Cohortandi uel Cortandi satrapae iniuria ab editoribus in nomen Oxyartis mutatum esse, quod Zumpt. inuitis codicibus fecit, ne Curtius a se ipso et a ceteris auctoribus dissentiret. cum Curtii autem loco arte coniungendum esse Plutarchi locum in uita Alexandri (47, 4) iam Wesseling. intellexit, quem uide ad Diod. 18, 3, 3 tom. II p. 259, 84 [= p. 226 sq. ed. Dind.]. multi autem et doctissimi uiri Wesselingii sententiam refutare conati sunt, ex. gr. Muetzell. ad h. l. p. 746, Droysen. 'Gesch. des Hellenismus' I 2 p. 83 not. 2 edit. II, sed uehementer errauerunt. ut autem ex iis locis apparet, uariat scriptura nominis illius satrapae (Χορτάνηc, Cohortandus, Corianus), quamobrem quae uera nominis forma sit, uix quisquam diiudicare possit. sed ego Corianum eundem esse puto atque Chorienen satrapam ab Arr. 4, 21 commemoratum, quod etiam Guil. Geiger 'Alexanders Feldzüge in Sogdiana' 1884 p. 36 sq. et p. 40 censuit. notissimum autem est apud diuersos scriptores diuersa de castellis in iis regionibus ab Alexandro expugnatis tradita esse, sed ueri simillimum est Arimazae castellum (Curt. 7, 11) idem esse atque castellum illud, quod in prouincia Sogdiana situm fuisse dicit Arr. 4, 18, 4 sqq. (ἡ ἐν τῇ Σογδιανῇ πέτρα), cf. Geiger. l. c. p. 35 sq. Niese p. 122 not. 1. Schwarz l. c. p. 78 not. eodem autem modo Sisimithris castellum (Curt. 8, 2, 19 sqq.) idem uidetur esse quod Arr. 4, 21 Chorienis castellum uocat. (Χοριήνου πέτρα), cf. Geiger. l. c. p. 36, Niese p. 122 not. 1, Schwarz l. c. p. 83. in illud Sisimithris uel Chorienis castellum Roxanen confugisse apparet ex Strab. 11, 11, 4 p. 517 ἑλεῖν δὲ (φαcὶ τὸν Ἀλέξανδρον) . . . τὴν ἐν τῇ Βακτριανῇ (πέτραν) τὴν Σιcιμίθρου ἐν ᾗ εἶχεν Ὀξυάρτηc τὴν θυγατέρα Ῥωξάνην, a quo tamen discrepat Arr. 4, 18, 4. Chorienis autem nomen apud Arrian. tantum traditum apud Curt. 8, 4, 1. Plut. Alex. 47, 4. Epit. § 28 et § 32 latere uidetur. sed haec hactenus. iam redeamus ad Curtii locum, quo ne restituta quidem lectione codicum omnia recte se habere manifestum est. pronomen enim 'ipsius' § 23 tum ad Chorienen (Cohortandum) referendum est et Curtius eo modo a se ipso discrepat (cf. 10, 3, 11). neque tamen quaedam intercidisse Wesselingium secutus putauerim, immo Curtium quae apud eos, quibus auctoribus usus est, legerat male concocta summa, ut assolet, indiligentia memoriae tradidisse.

in conuiuium] nos 'Speisezimmer', cf. F. Walter 'Studien zu Ta- 101, 6
citus u. Curtius' 1887 p. 39, qui hos locos affert: Curt. 8, 5, 9 'conuiuio egreditur'. id. 8, 6, 13. Tac. hist. 1, 81. 3, 38. 1, 82. cf. cυμπόcιον.

cum ceteris amicorum filiis] i. e. cum ceteris uirginibus, amicorum filiis, cf. ex. gr. Xen. anab. 5, 2, 31 οἱ ἄλλοι Κρῆτεc. Verg. aen. 7, 614 'cetera pubes'. quo modo 'alius' quoque inuenitur.

saltatum] conieci coll. Plut. de Alex. M. fort. or. I c. 11 p. 332 E: 101, 7
Ῥωξάνηc ἐραcθεὶc τῆc Ὀξυάθρου θυγατρὸc ἐν ταῖc αἰχμαλωτίcι χορευούcηc οὐχ ὕβριcεν ἀλλ' ἔγημε.

Oxyatris] apud Curtium 'Oxartes' uel 'Oxirates' traditum est, Graecis audit Ὀξυάρτηc.

omnibus formosissima] cf. § 83 'alium alio deterrime respondisse.' similiter apud Graecos pro comparatiuo quandoque superlatiuus inuenitur, qui eodem modo quo comparatiuus genitiuum post se habet (Viger. 'de idiotismis' p. 67 not. ed. III). ceterum exempla ex posteriorum temporum scriptoribus Latinis petita inuenies apud Woelfflin. 'lat. u. roman. Comparation' p. 68 sqq.

101,9 inueniebat] suppleui coll. § 68 p. 107, 9. § 54 p. 104, 38.

101,10 poculum prehendit] libatio significatur.

101,11 deos conprecatus] cf. § 85. uerbum ‘comprecandi’ ex sermone poetico petitum apud Plaut. cum datiuo, sed apud Terent. et Catull. 64, 191 cum accusatiuo coniungitur, cf. Riesium ad Catull. l. c.

multa multis] cf. Cic. pro Rosc. Amer. § 130 ‘multa multos’. id. ad Att. 11, 9, 1 ‘multae multorum’.

insperantibus] cf. ex. gr. Catull. 107, 1 sq. ‘si quoi quid cupido optantique obtigit umquam Insperanti, hoc est gratum animo proprie.’ nos ‘unverhofft, kommt oft’. Curt. 8, 4, 27 ‘insperato gaudio’.

101,12 ex captiuis] cf. Curt. l. c. § 26 ‘Achillem quoque . . . cum captiua coisse’. id. 10, 3, 11 ‘non dedignatus ex captiua liberos tollere.’ ceterum quae secuntur uerba mendose tradita uidentur esse; equidem codicis scripturam explicare frustra studui. digna igitur est, quae legentibus proponatur Reitzensteinii coniectura: ‘multos reges ex captiuis procrea⟨sse filios, mul⟩tos filias’ e. q. s. fuit cum uerba, quae tradita sunt, sic interpretarer, ut ab Alexandro Neoptolemum proauum (Arr. 1, 11, 8) significari putarem. is enim ex Lanassa, quam ex templo Dodonaeo ui abduxerat, octo liberos sustulit, quorum ex numero filias finitimis regibus in matrimonium dedit. sine dubio autem ‘rerum gestarum’ auctor Alexandrum plura loquentem fecit, cuius tamen oratio ab epitomatore in artius contracta est.

101,13 communicatione] cf. communicare ‘sich mit j. in Gemeinschaft begeben’, quae uis huic uerbo apud scriptores ecclesiasticos subiecta est.

101,14 quare, inquit] cf. § 38 et Fabri-Heerwagen ad Liv. 21, 10, 4 p. 35.

101,15 si] i. est q. ‘etiamsi’, cf. Fabri-Heerwagen ad Liv. 21, 19, 4 p. 62 et Fabri ad Sall. Iug. 85, 48 p. 339.

101,17 his uerbis amicos cohortabatur] uerba quae secuntur uitiosa uidentur esse, quae sic conformanda esse putem: ‘uti sibi quisque in conuiuio uirginem matrimonio iunctam ⟨abduceret, ipse Roxanen matrimonio iunctam⟩ abduxit’. cf. ad rem Curt. l. c. § 27 sqq. quam coniecturam in uerborum ordinem non recepi, ubi ‘uti’ in ‘et’ mutare malui.

101,19 magno opere gauisi sunt] Curt. l. c. § 27 ‘insperato gaudio laetus pater sermonem eius excipit’, quo tamen loco ‘elatus’ pro ‘laetus’ scribendum esse arbitror. neque enim ‘gaudium’ significat, quod nos dicimus ‘das freudige Ereignis’, neque apte uerba ‘gaudio laetus’ coniungi possunt. cf. praeterea Curt. 4, 6, 26 ‘insolenti gaudio elatus’. 6, 7, 24 ‘gaudio elatus’.

101,20 †Beionem] uitiosum uidetur esse. fortasse latet ‘Bactrinum’, cf. Arr. 4, 22, 1 Ἀλέξανδρος αὐτὸς μὲν ἐς Βάκτρα ᾔει. sed de rebus tam incertis cauendum ne hariolemur. quamobrem nomina geographica quamuis aperte corrupta semper retinui iis interdum exceptis, quibus facile mederi potui.

castra] quid sub hac uoce lateat aut quae castra intelligenda sint, nescire me fateor, fortasse ‘hiberna’, quae § 19 (‘in Bactros Nautacen in hiberna’) commemorantur.

101,21 †Oxurum] fortasse ‘Oxum’, nisi praestat statuere nomen eius fluminis latere, quod Plin. n. h. 6, 52 (codd.: ‘iachrum’ uel ‘iacrum’; Ian ex coni.: ‘Bactrum’, idem nomen praebent codd. Solini 49, 1) commemorauit.

stadia XXX] Curt. l. c. § 2 ‘per CCCC stadia’.

per loca sola] fortasse conferendus est Curt. 7, 5, 1 sqq., ubi ‘loca deserta Sogdianorum’ [immo ‘Bactrianorum’, cf. 7, 5, 13] describuntur. ceterum cf. ad § 68 ‘per solas terras’.

101,22 Indiam uersus] cf. ex. gr. Sall. Iug. 19, 3 ‘Aegyptum uersus’.

†Drapim] Δράψακα intellegenda esse intellexit Schwartz.

†Arines] similia tradit Curt. 8, 4, 19 sq. de Sisimithre i. e. Cho- 101,23
riene, cuius nomen hoc loco ne recipiamus, prohibemur § 28.

commeatu] ‘comitatus’ et ‘commeatus’ confunduntur § 58.

barbaricam] apud solutae orationis scriptores inde a Plinio ma- 101,24
iore inuenitur.

tradidit] sc. ‘uobis’. cf. ea quae secuntur. 101,28

hinc progressus] quae secuntur fortasse sic restituenda sunt: ‘per- 101,30
⟨rexit ad⟩ Cophena’ (cf. Arr. 4, 22, 6). ‘quod’ sc. ‘flumen’, cf. § 7 (Maracanda) ‘quod’ sc. ‘oppidum’.

dierum VIIII uia] cf. § 7 ‘quod abest a flumine Tanai dierum 101,31
. . . uia’. ad ‘uia’ i. e. ‘itinere’ cf. Herzog. ad Caes. b. gall. 1, 38, 1 p. 80.

id] scripsi, cf. paulo infra ‘id rex gauisus’ et § 31 ‘quod factum . . . gauisi sunt’.

primum Iouis filium] cf. Curt. 8, 10, 1 ‘illum tertium Ioue geni- 101,32
tum ad ipsos peruenisse memorantes: Patrem Liberum atque Herculem fama cognitos esse, ipsum coram adesse cernique’. apparet igitur hoc loco uerba ‘Liberum Patrem’ excidisse, cf. § 95.

fluuium transit] Lezius ‘de Alexandri exped. Indica’ p. 20: ‘Co- 101,34
phenem amnem transitum esse, quamquam Arrianus de hac re tacet, tamen per se apparet.’

ducibus sumptis] Curtio 8, 10, 2 teste iisdem Indorum principibus itinerum ducibus usus est.

ducibus] sc. itineris, cf. Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 13, 5. cf. § 84.

ad flumen Indum peruenit] Alexandrum exercitum in duas diuisisse partes earumque alteram Perdicca et Hephaestione ducibus recta uia ad Indum flumen misisse, ubi omnia, quae ad flumen transeundum necessaria essent, prouideret ipsumque, qui laeua Cophenis fluminis ripa in Indiam inrumpere constituisset, exspectaret, recte exposuit Lezius p. 19 sq. Cf. Arr. 4, 22, 7 et Curt. 8, 10, 2. facile igitur intellegitur huius epitomes auctorem narrationem uberiorem pessime contraxisse. quin autem is, qui ‘res gestas Alexandri’ conscripsit, eadem de hac re tradiderit quae Arrianus et Curtius, conferenti §§ 48. 55. 59 dubium non erit.

ipse cum equitatu] ‘ipse’ et ‘Craterus’ inter se opponuntur. 101,35

cum equitatu et leui armatura] cf. Arr. 4, 23, 1 et Curt. 8, 10, 4. 101,36

secundum flumen] i. e. Choem, cf. Arr. 4, 23, 2.

ad oppidum primum Indiae] cf. Arr. 4, 23, 3—5. Curt. 8, 10, 4—6 101,37
etc. erat oppidum Aspasiorum, cuius nomen hoc tantum loco exstat.

ex oppido armati exierunt] ἐκδρομὴ ἐγένετο τῶν ἐκ τῆς πόλεως, 102,1
ut Arriani uerbis (1, 20, 4) utar. Cf. Arr. 4, 23, 3. Curt. 8, 10, 4.

intra portam redigit] Liv. 7, 11, 7 ‘intra portas compelluntur’. 102,2

postea exercitum eorum consecutus est] quae auctor ‘rerum gestarum’ sine dubio fusius narrauit hoc loco epitomata sunt. cf. Arr. 4, 23, 4.

exercitum] qui oppido deserto fugae se mandauerat.

ut metum iniceret] Curt. 8, 10, 5. Diod. 17 arg. huius cap. [vol. III 102,3
p. 378, 14 sq. Dind.]. paulo aliter Arr. 4, 23, 5. Sed cf. Lezium p. 21.

ad oppidum praecinctum] Arr. 4, 23, 5 ἐς Ἄνδακα ἄλλην πόλιν 102,4
ἦγε. Curtius autem hoc oppidum non commemorat.

obsidibus acceptis] Arr. l. c. ταύτην δ’ ὁμολογίᾳ ἐνδοθεῖσαν Κράτερον μὲν . . . καταλείπει αὐτοῦ κτλ. tertium autem oppidum Aspasiorum, Ἀριγαῖον (Arr. 4, 24, 6), apud epitomes auctorem desideratur, exstat tamen in ‘itinerario Alexandri’ p. 25, 11 sqq. ed. Volkm., ubi cum alia tum haec tradita sunt: ‘ducenta denique triginta boum milia illic capta formae merito destinat una captiuis Macedoniam cultum agros suorum et †suascitum’. quem locum uiri docti probabiliter adhuc non emendauerunt, quamobrem hoc loco coniecturam quandam, quam periclitatus sum, proferre liceat: ‘ducenta denique triginta boum milia illic capta . . .

destinat Macedoniam cultum agros suorum et suas (scil. boues) initum'. intellegendi igitur sunt boues admissurae idonei.

102, 5 protinus ⟨progressus⟩] cf. § 101.

102, 6 ad oppidum Nysam] de situ huius urbis cf. Arr. 5, 1, 1. 'ducenta triginta stadia' sunt fere undetriginta milia passuum.

102, 8 pacificatum] cf. § 42 'legatos mittit oratum'; possis etiam conicere 'ad pacificandum'.

in deprecando] 'deprecandi' uerbum absolute positum ut saepius.

102, 9 cum perambulasset] scil. Indiam.

102, 12 Meron] sic ex coniectura Zaroti apud Curtium quoque legitur, qui 8, 10, 12 haec de eadem fabula profert: 'inde Graeci mentiendi traxere licentiam Iouis femine Liberum Patrem esse celatum'. Arr. 5, 1, 6 τὸ δὲ ὄρος ὅ τι περ πληςίον ἐςτὶ τῆς πόλεως καὶ τοῦτο Μηρὸν ἐπωνόμαςε Διόνυςος, ὅτι δὴ κατὰ τὸν μῦθον ἐν μηρῷ τῷ τοῦ Διὸς ηὐξήθη. Polyaen. 1, 2 p. 7 M.: τὴν δὲ τρίτην αὐτὸς ἐκάλεςε Μηρὸν τῆς αὐτοῦ γενέςεως ὑπόμνημα [cf. 'ex progenie sua']. Plin. 6, 79. Diod. 1, 19, 7.

102, 13 Liberi Patris monimenta] Arr. 5, 2, 5 ὑπομνήματα τοῦ Διονύςου.

102, 14 oppidi libertatem] Arr. 5, 2, 2.

102, 15 Augypem] apud Arr. 5, 1, 3 et Plut. Alex. 58, 4 audit Ἄκουφις. ea quae secuntur apud utrumque scriptorem leguntur (Arr. 5, 2, 2 sqq. Plut. Alex. 58, 5). ceterum fortasse scribendum '⟨praeesse⟩ praecipit' cf. § 66.

eum petit] retinui, cf. Dolabell. ap. Cic. ad fam. 9, 9, 2 'illud te peto', quo tamen loco Mueller 'a te' scripsit. ceterum cf. § 64 'petiit ab eo'.

102, 18 abducti essent] scripsi, etsi saepius modum indicatiuum ex oratione recta quae uocatur in orationis obliquae sententias secundas transiisse notum est, cf. ex gr. Liv. 2, 15, 3 'eam esse uoluntatem omnium, ut qui libertati erit in illa urbe finis, idem urbi sit'. Draeger II p. 418 sqq. (§ 456, 3).

si nos, inquit] haud raro oratio recta orationem obliquam excipit, cf. Kühnast. 'Livian. Syntax' p. 236. Cf. supra § 30.

102, 19 ridiculum et uerum] 'et' hoc loco idem ualet ac 'sed' uel 'et tamen', cf. ex gr. Cic. tusc. disp. 1, 3, 6 'fieri autem potest, ut recte quis sentiat et ['und trotzdem'] id, quod sentit, polite eloqui non possit'.

102, 21 ubertate] cf. Curt. 8, 10, 13 sq. Arr. 5, 2, 5 ἰδεῖν κιςςοῦ τε ἀνάπλεων ['repletus'] καὶ δάφνης τὸ ὄρος καὶ ἄλςη παντοῖα ['omnium generum arbores']· καὶ ἰδεῖν cύςκιον καὶ θήρας ἐν αὐτῷ εἶναι θηρίων παντοδαπῶν.

102, 22 Cordiaeos montes] cf. Arr. 4, 25, 6 ἦγε δὲ διὰ τῆς Γουραίων χώρας. Niese p. 129 not. 2. de flumine Guraeo Lezius p. 24 not. 2. (Iustin. 12, 7, 9 montes Daedali. Curt. 8, 10, 19 regio, quae Daedala uocatur).

Assacanam] Arr. 4, 25, 5 ἐντεῦθεν ἐπὶ τὴν τῶν Ἀςςακηνῶν χώραν ἦγεν. Strab. 15, 698 ἡ Ἀςςακανοῦ ⟨γῆ⟩, ὅπου Μαςόγα πόλις, τὸ βαςίλειον τῆς χώρας, cf. ib. p. 691. sic hoc loco 'satrapeam Assacanam'. Itin. Alex. p. 25, 16 et 26, 2 Accae.

102, 23 ad oppidum Mazaga] idem oppidum Curtio 8, 10, 22 'Mazagae' audit, Arriano 4, 26, 1 Μάςςαγα, Diodoro in arg. lib. 17 τὰ Μάςςακα, denique Straboni l. l. Μαςόγα.

in quo regnauit Mesagenus] de hoc perfecti usu cf. Kühner vol. II p. 1 p. 99 not. 1 § 6 'adduxerunt' et § 70 'naues quas Porus ac Taxiles aedificauerunt offendit'. sed fortasse res ita se habet, ut rex ille sub principe Indorum, quem Arrianus 4, 27, 2 quarto oppugnationis die cecidisse narrat, intelligendus sit, unde concludi potest tempus perfectum uerbi 'regnandi' recte de rege ineunte oppugnatione etiam uiuo usurpatum esse (cf. Lezium p. 24 not. 6). Itin. Alex. p. 25, 20 sqq.: 'sed die quarta belli in opera prae muro interfecto rege se dedunt'.

Mesagenus] 'Assacanus' audit rex ap. Curt. l. l., Ἀςςακηνός ap. Arr. 4, 30, 5, Ἀςςακανός ap. Strab. 15, 1, 27 p. 698.

Cleopis] apud Curt. l. l. et Iustin. 12, 7, 9 'Cleophis'. 102, 24

cum eius filio] Arr. 4, 27, 4 τὴν μητέρα τὴν Ἀςςακηνοῦ καὶ τὸν παῖδα ἔλαβεν. sed Curtius puerum illum reginae fuisse filium putasse uidetur, cf. eum 8, 10, 35.

[in quo]] quae uerba ut ex dittographia orta delenda esse censui. 102, 25
an sic scribendum et coniungendum: 'cuius post mortem mater Cleopis cum eius filio patrium imperium obtinebat loco regis. ⟨regis⟩ frater' etc.?

Amminais] nomen apud Arr. 4, 30, 5 non legitur, ubi haec tantum leguntur: τὸν ἀδελφὸν τὸν Ἀςςακηνοῦ. Amminais igitur dux fuit militum mercennariorum, qui etiam § 42 commemorari uidetur. ceterum non perspicio, qua de causa Schmieder ad Arr. 4, 27, 7 (apud Kruegerum p. 197) Abisarem Assaceni fratrem fuisse contenderit.

VIIII milia] ἦςαν γὰρ οὗτοι ἐς ἑπτακιςχιλίους, Arr. 4, 26, 1.

cohortatus] sc. eos cf. §§ 42. 47. 93. 102, 26

pugna Indorum e. q. s.] uerba quae uncis saepsi e margine in 102, 27
uerborum contextum irrepsisse uidentur. 'in' autem post uocem 'Aminais' fortasse ortum est ex littera altera 'm' prauo loco inserta.

XXXV stadium murus] haec uerba inter se cohaerent. cf. Curt. 102, 28
8, 10, 25; 'XXXV stadium murus urbem complectitur, cuius inferiora saxo . . . sunt structa' et Muetzell. ad Curt. 5, 6, 9 p. 453.

munitum] ex accusatiuo qui praecedit facile nominatiuus 'oppi- 102, 29
dum' suppleri potest.

militum corona circumdata] cf. Muetzell. ad Curt. 4, 6, 10 p. 250.

hic] Alexander scilicet, ut § 46. 102, 30

adequitans] cf. Muetzell. ad Curt. 4, 9, 23 p. 294.

crure sinistro] Curt. 8, 10, 28 'in suram incidit telum'. Arr. 4, 102, 31
26, 4 τοξεύεται . . . ἐς τὸ cφυρόν. Itin. Alex. p. 25, 20 'Alexander crus sagitta uulneratur'. Plut. Alex. 28, 2. de fort. Alex. 2, 9.

male adfectus] sensu concessiuo; uerba 'neque eo magis discessit' 102, 33
idem ualent atque 'tamen non discessit' [Kuehner Vol. II p. 1 p. 582, 4. Nep. Eumen. 4, 2]. fortasse scribendum est 'malo affectus' [i. e. uulnere, cf. § 77] uel 'male acceptus', ut apud auct. bell. Afr. 18, 5 ed Woelffl. p. 32.

deiecto uulnere] i. e. despecto uel neglecto, fortasse retineri po- 102, 34
test, cf. Spartian. Did. Iulian. 8, 2 'deiecta sunt etiam consulta senatus' et graecum uerbum καταβάλλειν.

eoque magis magisque] quid post haec uerba exciderit, intellegi potest ex Curt. 8, 10, 29 'cum crus saucium penderet et cruore siccato frigescens uulnus adgrauaret dolorem' etc. cf. Plut. Alex. 28, 2 περιαλγὴς γενόμενος. uulnus igitur ingrauescebat ('uulnus intumuit' Curt. 4, 6, 19).

testudines[que]] fortasse aliquid intercidit: '⟨tormenta⟩ testudinesque'.

saucio] facto, sauciato. 102, 36

nituntur] cf. Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 34, 2 p. 343.

tela tormentis concitata] Curt. 8, 10, 32 'excussas tormentis prae- 103, 1
graues hastas'. Arr. 4, 26, 5 βέλη ἀπὸ μηχανῶν ἀφιέμενα. paulo infra: 'tela tormentis missa'.

machinationes] i. q. 'machinas', cf. ex. gr. Sall. Iug. 92, 7.

machinationes ad murum applicant] malui scribere quam 'machinationibus ad murum applicantur' (§ 77) uel 'se applicant' (§ 26).

id e. q. s.] cf. §§ 23. 50. Kühner vol. II p. 531, 15. Fabri ad Sall. 103, 2
Iug. 81, 4 p. 325. Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 34, 9 p. 344.

multitudine] 'altitudine' coniecit Reitzenstein, quod haud scio an 103, 3
uerum sit, cf. Curt. 8, 10, 32 'tantas moles'.

inuisitata] cf. § 52. Zumpt ad Curt. 5, 5, 7 p. 191 et 9, 1, 13 p. 431 103, 4

et Muetzell ad Curt. 5, 5, 7 p. 443. Iul. Val. 3, 19 p. 128, 25. 3, 51 p. 159, 4. fortasse scribendum est: 'rem inuisitatam'.

credit ea saxa neruis missa uolare] uerba 'scorpionis catapultas arcu extensas' aperte corrupta ad uocabulum 'neruis' explicandum addita esse uidentur. estne scribendum: 'scorpioni⟨bu⟩s catapultis arcu extensis'? cf. § 75 'catapulta telum misit'.

103,6 Ariplicem] fortasse idem qui § 39 'Aminais' appellabatur.

103,7 mercennarii e. q. s.] ad ea quae secuntur cf. non tam Arr. 4, 27, 3 sq. et Itin. Alex. p. 25, 21 sq. quam Diod. 17, 84. Plut. Alex. 59, 3 sq. Polyaen. 4, 3, 20. Lezius p. 85.

103,9 ignosceret] quae secuntur pessime corrupta sunt, ita ut quid scribendum sit uix dicere audeam. recepi: 'uti ignosceret ipsis; ui conductorum adactos' (sc. fuisse, nisi praestat 'ipsis . . . adactis'). 'conductorum' coniecit etiam Reitzenstein. idem proposuit: 'adactos quae fecerint se fecisse. id mercennarii' e. q. s. sensus certe horum uerborum hic est: reginam ab Alexandro petiuisse, ut ignosceret ipsi et ciuibus suis, cum per milites mercennarios ('ui conductorum') coacti fuissent Alexandro resistere. 'conducti' idem est quod 'mercennarii' (Nep. Dat. 8, 2).

103,14 foras exierunt] πλεοναςμὸς haud rarus: Cato frgm. p. 25, 10 ed. Iordan 'exercitum eduxit foras'. Dares Phrygius p. 44, 18 M: 'ut foras Troiani exire non possent'.

haud longe] Diod. 17, 84, 1 σταδίους ὀγδοήκοντα προελθόντες. Arr. 4, 27, 3.

103,15 copias expeditas] Diod. 17, 84, 2 διεσκευασμένην ἔχων τὴν δύναμιν.

103,17 impedimentis in medium collectis] Diod. 17, 84, 3 τὴν ὅλην τάξιν ποιήσαντες κυκλοτερῆ τά τε τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας εἰς μέσον ἀπέλαβον.

103,20 ex oppido exeundi, non abeundi] Diod. 17, 84, 2 ὁ δ' Ἀλέξανδρος μεγάλῃ τῇ φωνῇ πρὸς αὐτοὺς ἀνεβόησεν ὅτι συνεχώρησεν αὐτοῖς ἐκ τῆς πόλεως ἀπελθεῖν, οὐ φίλους εἶναι διὰ παντὸς Μακεδόνων. Polyaen. 4, 20 p. 173: ὁ δὲ περὶ ἐξόδου μὲν ὡμολόγει συντεθεῖσθαι, περὶ δὲ ἀφέσεως μηδὲν ὑπεσχῆσθαι. ceterum 'abire' hoc loco idem ualet quod 'impune abire' uel 'incolumem abire' (cf. Cic. Caecin. 7, 20).

103,21 impressione facta] cf. § 12 et Herzog. ad Hirt. bell. gall. 8, 6, 2 p. 606. ea quae secuntur fortasse sic restituenda sunt: 'multitudo paucos⟨eos⟩que resistentes acerrimo certamine.' ad 'multitudo . . . interfecerunt' cf. § 15 et ad 'multitudo' [nos 'Uebermacht'] Herzog. ad Caes. b. gall. 2, 24, 4 p. 154. eodem autem modo quo hoc loco 'multitudo' et 'pauci' opponuntur 'multi' et 'pauci' apud Nep. Eumen. 5, 2 'iis locis quibus pauci multis possent resistere.' cf. Diod. 17, 84, 6 τέλος δὲ πάντες . . . κατακοπέντες ὑπὸ τοῦ πλήθους etc. et de exiguo mercennariorum militum numero Arr. 4, 27, 2 ὡς . . . αὐτῶν οἱ μέν τινες πεπτωκότες ἐν τῇ ξυνεχεῖ πολιορκίᾳ, οἱ δὲ πολλοὶ τραυματίαι τε καὶ ἀπόμαχοι ἦσαν etc.

103,24 eis obuiam uenit Cleopis] cf. Curt. 8, 10, 34 sqq.

cum populi principibus] Curt. l. l. § 34 'cum magno nobilium feminarum grege.'

nepote paruo] cf. ad § 39.

103,25 uelatas uerbenas] Aesch. suppl. 22 σὺν τοῖσδ' ἱκετῶν ἐγχειριδίοις ἐριοστέπτοισι κλάδοισιν. Cic. in Verr. 4, 50, 110 'praesto mihi sacerdotes Cereris cum infulis ac uerbenis fuerunt.'

tum Alexandro etc.] filio postea ex ea nato nomen Alexandro fuisse narrant Curt. l. l. § 35 et Iustin. 12, 7, 9.

103,26 statu] cf. § 69.

103,27 haud] post 'e)a ut' facile excidere potuit.

103,29 Bagasdaram] uberiorem narrationem praebet Arr. 4, 27, 6 sq. cf. Lezium p. 25 sq. Arr. l. l. § 5 ἔνθεν δὲ Κοῖνον μὲν ὡς ἐπὶ Βάζιρα ἐκπέμπει . . . . § 6 καὶ Κοίνῳ οὐ προχωρεῖ τὰ ἐν τοῖς Βαζίροις . . . . § 7 ταῦτα μαθὼν Ἀλέξανδρος ὥρμητο μὲν ὡς ἐπὶ Βάζιρα. Curt. 8, 10, 22 'Coenon in obsidione urbis opulentae, Beiram incolae uocant, reliquit', ubi editio Aldina Muetzellio teste praebet 'Basdram' (cf. h. l. 'Bagasdaram'), et ib. 8, 11, 2. Itin. Alex. p. 26, 1 'Baziphara'.

Hercules] arcem, non oppidum Herculem frustra oppugnasse fama 103,30
erat (cf. Arr. 4, 28, 1. Ind. 5, 10. Diod. 17, 85, 2. Strab. 15, 1, 8 p. 688. Lucian. dial. mort. 14, 6. Curt. 8, 11, 2. Iustin. 12, 7, 12). apparet autem ex § 47 auctorem 'rerum gestarum' idem de eadem rupe tradidisse, cuius tamen narratio § 46 parum accurate epitomata est. ceterum cf. etiam Pseudo-Callisthenem p. 99 not. 12 ed. Muell.

Auernum] Ἄορνον Arr. Diod. Strab. Lucian. l. c. Curt. l. l. et Itin. 103,31
Alex. p. 27, 7 'Aornis' et Dionys. Perieg. 1151 Ἄορνιν.

cui circuitus e. q. s.] Arr. 4, 28, 3 τὸν μὲν δὴ κύκλον τῆς πέτρας λέγουσιν ἐς διακοσίους σταδίους μάλιστα εἶναι, ὕψος δὲ αὐτῆς, ἵναπερ χθαμαλώτατον, σταδίων ἕνδεκα. Diod. 17, 85, 3 ἡ δὲ πέτρα τὸν μὲν περίβολον εἶχε σταδίων ἑκατὸν, τὸ δ' ὕψος ἑκκαίδεκα. Curt. 8, 11, 6. Itiner. Alex. p. 26, 5 sq. 'is locus petrae ducentis stadiis circumitur, erigitur decem.' recte autem Lezius p. 88 monet premendum non esse, quod Arrianus et Diodorus de numeris differant, cum in numeris tradendis ueterum scriptorum auctoritas minima sit. fuit autem cum numeros ab Arriano Diodoro auctore itinerarii traditos hoc quoque loco inculcare studerem, sed nunc epitomes auctorem prorsus cum Arriano Diodoro itinerarii auctore discrepare mihi persuasum est. illi enim circuitum imi montis indicant, hic summi montis, illi denique quam altus mons fuerit tradunt, qua de re hic tacet. itaque hunc locum ita edendum curauimus: 'cui circuitus stadium XVII erat in summo uertice.' cf. autem de illius montis cacumine Arr. 4, 28, 3. Diod. 17, 85, 3. Itin. Alex. p. 26, 6 sq. praeterea ad illum numerum fere quadrat modus montis Ranigat, cuius cacumen duo kilometra circuitu patere dicit Lezius p. 88.

stadium] § 68 'stadiorum'. 103,32

auium] Curt. 8, 9, 16 'aues ad imitandum humanae uocis sonum 103,33
dociles sunt.' Plin. n. h. 10, 117. Aelian. nat. an. 13, 18. 16, 2.

psittaci erant multi] glossema.

dictitabant] hoc loco idem significare uidetur quod 'rogitabant', 103,35
cf. infra § 79—82, ubi 'dicere' pro 'quaerere' usurpatur.

si] cf. Holtze Synt. prisc. script. lat. vol. II p. 107 sq. Schmalz 'Lat. Syntax u. Stilistik' p. 318 ed. prior. Joh. Praun, 'Bemerkungen zur Syntax des Vitruv' 1885 p. 75. Ex. gr. Liv. 29, 25, 8 'ab iis quaesiuit, si aquam . . . imposuissent.' cf. etiam. § 85 'iussit requiri si' etc.

primus] Curt. 8, 11, 10 sq. Arr. 4, 30, 3 ἀνέρχεται ἐς αὐτὴν 103,37
πρῶτος.

maximo cum labore ac periculo] Iustin. 12, 7, 13 'cum summo labore ac periculo potitus saxo.'

uersari] cf. ad 'hortari' § 85.

locum summum ac planitiem] cf. Verg. georg. 2, 504 'penetrant 104,1
aulas et limina regum'. sed § 63 'ad ultimos fines Indiae penetrare'.

omnes interfici iussit] cum epitomes auctore Arriani 4, 30, 4, 104,2
Diodori 17, 85, 7. Curtii 8, 11, 23 relationes discrepant.

XVI . die ad Indum flumen] i. e. sedecim diebus, cf. Nep. Lys. 104,3
1, 1 'Athenienses sexto et uicesimo anno bellum gerentes.' Curt. 8, 12, 4 'hinc ad flumen Indum sextis decumis castris peruenit', quem ad locum cf. Lezium p. 29 not. 2 et Niesium p. 131 not. 2. Diod. 17, 86, 3 αὐτὸς δὲ παρελθὼν ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν κτλ.

reuersionem fecit] deflexit enim Alexander, ut in fines Assacenorum rediret, ubi frater eius principis, qui Massagis ceciderat, magnum exercitum compluresque elephantos collegerat (Arr. 4, 30, 5 sq.). cum

autem regionem illam ab incolis desertam inuenisset, reuersionem fecit et iter coeptum perrexit.

104,4 naues aedificatas] Curt. 8, 12, 4. Diod. 17, 86, 3. Arr. 5, 3, 5. cf. etiam supra § 35. ceterum neque quae antecedunt neque quae secuntur sana uidentur esse. quamobrem ea audentius ex mea coniectura sic conformaui: 'offendit [cod: inde] naues aedificatas, ut imperauerat, magnumque commeatum ab Hephaestione comparatum' [cod: comparauerat], neque enim 'inde' istud hic ullum locum habere neque 'comparauerat' admitti potest, quod mihi errore librarii ex 'imperauerat' ortum uideatur esse. prorsus alia res est, quod in enuntiatis relatiuis passim plusquamperfectum loco imperfecti ponitur (cf. § 59). fortasse autem 'inde' idem est quod 'deinde' et retineri potest. ad 'offendit' cf. p. 107, 22.

104,6 Mothis] Μῶφις ap. Diod. 17, 86, 4. 'Omphis' ap. Curt. 8, 12, 14. cf. ad ea quae secuntur Curt. et Diod. l. c. Arr. 5, 3, 5 sq. ceterum et 'Taxili' et 'Taxilis' [Curt. 8, 14, 35] ferri potest.

104,7 cupidus] Curt. 8, 12, 4 'patri quoque fuerat auctor dedendi regnum Alexandro.'

patre mortuo] Curt. 8, 12, 5. Diod. 17, 86, 2.

legatos ad Alexandrum misit iterum] scripsi pro eo quod in cod. exstat 'oratum', neque enim id ullum hic locum habere potest (cf. § 42 et § 43). 'iterum' autem tentaui secutus Diod. 17, 86, 2 διεπέμψατο μὲν καὶ πρότερον πρὸς Ἀλέξανδρον ἐν τῇ Σογδιανῇ διατρίβοντα . . . . . καὶ τότε πρέσβεις ἀποστείλας κτλ.

104,8 renuntiarent] (sc. sibi) Ter. Hecyr. 508 sq: 'renuntiet hodie mihi, uelitne an non'.

quid uellet] Alexander; utrum uellet se [= Taxilem] regnum obtinere an etc.

104,11 nomen mutare] cf. § 52 et § 54.

104,12 itaque] i. e. ut priuatus homo.

104,13 onerauit] cf. § 70 'has commeatu et militibus onerauit'. cf. tamen Petron. sat. 76 p. 51, 36 Buech.: 'oneraui rursus uinum . . . . mancipia'.

104,14 id] cf. ad § 41 et ad rem Curt. 8, 12, 7 sqq. Diod. 17, 86, 5 sqq. Lezium p. 95

104,16 agmine conferto] cf. Muetzell. ad Curt. 3, 11, 4 p. 123. ceterum 'consertus' et 'confertus' saepissime confunduntur, cf. Drakenborch. ad Liv. 22, 28, 10

104,17 aduentasset] malui scribere, cum mutatio facillima sit [aduent' esset] quam 'hostis' pro genetiuo accipere.

104,20 hastas erigere] cf. Liv. 33, 10, 3 sq. 'Quinctius cum institisset cedentibus, repente quia erigentes hastas Macedonas conspexerat, quidnam pararent incertus, paulisper nouitate rei constituit signa; deinde, ut accepit hunc morem esse Macedonum tradentium sese, parcere uictis in animum habebat.'

solus adequitans] Curt. 8, 12, 8 'at Indus . . . . iussis subsistere ceteris ipse concitat equum quo uehebatur.' Diod. 17, 86, 6 αὐτὸς δὲ μετ' ὀλίγων προϊππεύσας.

104,22 ibi] i. q. 'deinde' uel 'in eo conuentu' (Sall. Cat. 27, 4). uerba autem inde ab 'ibi' usque ad 'fecerunt' fortasse secludenda sunt, cum in iis quae secuntur iterum et Alexander et Taxiles pacem fecisse narrentur et Taxiles nomen mutasse (cf. § 54). simile glossema iam § 39 deprehendimus.

104,24 exercitum atque equitatum] cf. Herzog. ad Caes. b. g. 5, 10, 1 p. 288 et 7, 61, 2 p. 541. Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 37, 7 p. 351. Arr. 5, 3, 5 ἱππεῖς ἑπτακόσιοι.

104,25 elephantos LVIII] Curt. 8, 12, 11 'LVI elephanti erant quos tradidit Alexandro'. Arr. 4, 22, 6 τοὺς ἐλέφαντας . . . . ἀριθμὸν ἐς πέντε καὶ

εἴκοσιν (qui locus Lezium p. 31 not. 3 fugisse uidetur) et 5, 3, 5 ἐλέφαντας δὲ ἐς τριάκοντα.

argenti talenta DC] Arr. 5, 3, 5 ἀργυρίου μὲν τάλαντα ἐς διακόσια.

tauros infulis uelatos . . .] Curt. 8, 12, 11 'tauros ad III milia'. 104,26
Arr. 5, 3, 5 ἱερεῖα δὲ βοῦς μὲν τρισχιλίας.

infulis uelatos] cf. ex. gr. Verg. georg. 3, 487 et Voss. ad h. l. nota res est.

'multa praeterea uasa' et quae sequuntur] dona disertis uerbis nusquam alibi memorantur. Curt. autem 8, 12, 16 Alexandrum Taxili 'multa conuiualia ex auro et argento uasa et plurimum Persicae uestis' dedisse narrat.

inusitata] cf. § 41. 104,28

'his acceptis' et quae secuntur] uerba intacta reliqui, dum quis meliora protulerit; equidem tentaui: 'Alexander cum quae⟨reret quae⟩ causa fuisset exercitum comparandi ⟨Mothis respondit se id fecisse⟩ cum id ⟨in⟩ animo habuisset quod uoluerat (sc. Alexander) ut faceret', quamquam ne hoc quidem confido uerum esse. praeterea phrasis illa 'in animo habere' infinitiuum postulat. quamobrem plura intercidisse existimem.

trans flumen] 'esse' quod sequitur delere malui quam 'eos' post 104,32
'reges' inserere. exspectes autem fluminis Hydaspis mentionem fieri, cf. Curt. 8, 12, 12.

alterum] '⟨Abisaren⟩' fortasse addendum. Strab. 15, 1, 28 p. 698 ἐν τοῖς ὄρεσιν ἡ τοῦ Ἀβισάρου χώρα. Arr. 5, 8, 3 παρὰ Ἀβισάρου . . . . τοῦ τῶν ὀρείων Ἰνδῶν βασιλέως. nomen autem gentis est Ἀβισαρεῖς (Arr. Ind. 7, 12) consentiuntque, ut saepius fit apud orientis populos, nomina principis atque gentis.

ei gratiam restituit] uide ne scribendum sit 'eum in gratiam 104,34
restituit' aut 'ei gratiam reddidit.'

nomen mutare iussit] Curt. 8, 12, 14 'Omphis permittente Alex- 104,35
andro et regium insigne sumpsit et more gentis suae nomen quod patris fuerat: Taxilen appellauere populares sequente nomine imperium, in quemcumque transiret.' Diod. 17, 86, 7. Cf. Christ. Lassen 'Indische Altertumskunde' ed. alt. uol. II p. 134 not. 4. Muetzell. ad Curt. 8, 10, 22. 8, 12, 13. 9, 8, 8. Niesium p. 131 not. 4.

tunc deinde] huius locutionis exempla affert Reisig uol. III 104,36
p. 839 duo: Liv. 2, 8, 3 [Hertz et Weifs.: tum deinde] et Grat. Falisc. 287.

fluminis] Hydaspis. ad rem cf. Arr. 5, 8 extr.

passim] ut ap. Curt. 7, 5, 33. 104,37

cum ⟨a⟩ Taxile quaereret] cf. § 68 'rex a Phege quaerere coepit.' 104,38

quid copiarum in castris esset] Curt. 8, 13, 6 et Arr. 5, 15, 4 eosdem fere numeros quos epitomes auctor praebent; hic: αὐτὸς δὲ τήν τε ἵππον ἀναλαβὼν πᾶσαν, ἐς τετρακισχιλίους ἱππέας, καὶ τὰ ἅρματα πάντα τριακόσια ὄντα, καὶ τῶν ἐλεφάντων διακοσίους καὶ τῶν πεζῶν ὅτι περ ὄφελος, ἐς τρισμυρίους — ille: 'LXXX et V elephantos obiecerat . . . . ultraque eos currus CCC et peditum XXX fere milia.' equitum numerum idem 8, 14, 2 exhibet (quattuor milia), plane omisit epitomes auctor. discrepant Diod. 17, 82, 2 et Plut. Alex. 62, 1.

ipsum Porum cubita V esse altum] Diod. 17, 88, 4 τὸ γὰρ μῆκος 105,1
ἦν πηχῶν πέντε. Arr. 5, 19, 1 τὸ μέγεθος ἐθαύμαζεν ὑπὲρ πέντε πήχεις μάλιστα ξυμβαῖνον. Plut. Alex. 60, 6 οἱ δὲ πλεῖστοι τῶν συγγραφέων ὁμολογοῦσι τὸν Πῶρον ὑπεραίροντα τεσσάρων πηχῶν σπιθαμῇ τὸ μῆκος ἱππότου. Curt. 8, 14, 13 'ipse Porus humanae magnitudinis propemodum excesserat formam.' Itin. Alex. p. 26, 20 sq.

non multis post diebus] ea quae secuntur magna ex parte iam in 105,3
libello Eug. Pridikii 'de Alexandri Magni epistularum commercio' (Be-

rolini 1893) p. 164 sq. inueniri docuit me Reitzenstein. quae res mihi tum demum innotuit, cum iam libellum meum summo philosophorum academiae Wilhelmae Argentinensis ordini probandum proposueram. tum demum igitur Pridikii dissertationem inspexi, qui se hanc epitomes partem ex commentatione Maximiliani Adleri ‘de Alexandri Magni epistularum commercio’ (Lipsiae 1891) p. 37 sqq. deprompsisse dicit. hanc quoque tum demum euolui. afferam in adnotationibus meis quae secuntur Volkmanni emendationes ab Adlero commemoratas, etsi ille uir doctissimus in easdem fere incidit, cum ea re haud paruam probabilitatis speciem iis coniecturis, quibus loca corrupta sanare studui, praebitum iri sperem.

non multis post diebus e. q. s.] ad rem cf. Curt. 8, 13, 1 ‘postero die legati Abisarae adiere regem’ etc. Arr. 5, 8, 3 ἧκον δὲ ἐνταῦθα παρ’ αὐτὸν καὶ παρὰ Ἀβισάρου πρέσβεις . . . . ὅ τε ἀδελφὸς τοῦ Ἀβισάρου καὶ ἄλλοι ξὺν αὐτῷ οἱ δοκιμώτατοι. Diodoro 17, 82, 2 audit Ἐμβίσαρος. cf. praeterea quae adnotaui ad § 53 et de nominis illius uaria scriptura Ellendt. ad Arr. 5, 8, 4 uol. II p. 158 sq. Schmieder. ad Arr. 4, 27, 7 (p. 197 Krueg). Zumpt. ad Curt. 8, 12, 13 p. 414. ceterum ea uerba et quae secuntur apud Adlerum sic inueniuntur: ‘misit Abisares fratrem legatum, quocum Nicoclen (sc. Alexander) et alterum ad Porum Cleocharen legatos remisit.’ quae ea uerba excipiunt usque ad § 56 recte descripta sunt.

105,5 Nicoclen] Adler fortasse eundem esse atque trierarchum Alexandri apud Arr. Ind. 18, 8 [Νικοκλέης Πασικράτεος, Σόλιος] suspicatus est, quam opinionem probauit Pridik. cf. praeterea Arr. 5, 29, 4.

Cleocharen] Curt. 8, 13, 2 ‘misit ad eum Cleocharen qui denuntiaret ei, ut stipendium penderet et in primo suorum finium aditu occurreret regi’.

105,7 Abissares legatum remittere noluit] quae de Abisare apud Curtium Arrianum Diodorum traduntur admodum obscura sunt, cf. Lezium p. 108 sq. facile autem et ex iis et ex auctore epitomes intellegitur Abisaren ambiguum et hostilem se praebuisse. cf. Curt. 8, 14, 1. 9, 1, 7. Arr. 5, 20, 5. Diod. 17, 87, 2. 17, 90, 4.

105,8 Porus autem . . . exemplo] haec uerba apud Adlerum sic epitomata sunt: ‘Porus Cleocharen interficit et ad Alexandrum hanc dat epistulam’.

ubi audiuit] sc. legatum.

Cleocharen] male mulcatum atque uiolatum esse ceteri scriptores non commemorant.

105,9 hoc exemplo] cf. ad § 71. ceterum haec quae sequitur epistula Pori etiam apud scriptores historiae fabulosae Alexandri occurrit, cf. Ps.-Call. III 2 p. 95 Muell., in eiusdem codice Leidensi p. 770 Meusel., apud Iul. Val. III 3 p. 113, 6 sqq. Kuebl. [quae res Adlerum p. 38 fefellit], in uersione Armeniaca Pseudo-Callisthenis p. 74, in uersione Syriaca p. 354, denique apud Leonem Archipresbyter qui uocatur p. 103. quibus ex locis paruus tantum fructus percipi potest.

105,10 te] idem coniecit Volkmann apud Adlerum p. 38 et Pridikium p. 164. sensus autem horum uerborum uidetur hic esse: quo loco oriundus sis non noui, sed fando tantum audiui te Macedonem esse. ceterum ‘nam’ ἐλλειπτικῶς, quo de usu cf. ex gr. Liv. 21, 19, 2. 22, 59, 12. Sall. Cat. 58, 20. Iug. 19, 2. 88, 5.

105,11 esse] omiserunt Adler et Pridik.

procul abesse satius est] cf. Ps.-Call. l. l.: προστάσσω σοι ἀναχωρεῖν. Itin. Alex. p. 27, 2 ‘absit obnuntiat’.

alias miserias spectare] frustra studui, ut haec uerba difficillima probabiliter explicarem. fuit cum illa ita intellegenda esse censerem: „melius esset, si, memor fortunae aduersae eorum, qui ante te Indis bel-

lum intulerunt, aufugeres“, ut Bacchus significaretur, quem superasse se Indi gloriabantur (cf. Ps.-Call. l. l.: καὶ παρόντα γὰρ Διόνυσον, ὃν λέγουσι θεόν, ἀπήλασαν τῇ ἰδίᾳ δυνάμει οἱ Ἰνδοί). fortasse autem uerba illa corrupta sunt iisque grauior medicina afferenda. tentaui igitur: „procul, opinor, abesse satius est, non alteri inuidere et alias miserias spectare“. quae uerba diuerso modo intellegi possunt sensusque eorum est aut hic: „satius est nos bello non persequi neque ea re confidere quod alii (uelut Dareus) abs te superati sunt“ (cf. Iul. Val. p. 113, 10 ‘neque enim urguere te debent ad ausa temeraria fortunae hominum imbecilliorum’) — aut hic: „satius est non id agere, ut inuidus aliorum fortunae secundae iis calamitatem inferas“ (cf. uers. Arm. p. 74: πρὸς τί δὲ καὶ τὰς τῶν ἑτέρων εὐτυχίας [conieci pro ἀτυχίας] καταπατεῖς χαίρων; Ps.-Call. cod. A: τί δὲ τὸ [coniecit Raabe pro τοῖς] τῶν ἑτέρων εὐτύχημα ἀπολέσεις; [conieci pro ἀπώλεσας]). ceterum ‘alias miserias’ idem esse uidetur quod ‘alienas miserias’, nisi praestat cum Reitzensteinio scribere ‘alius [= alterius, ut ap. Cic. de orat. 2, 211] miserias’.

alteri] i. q. ὁ πέλας (Herod. 3, 142). Cic. de legg. 1, 14 ‘is, qui 105,12
nihil alterius causa facit’.

inuidere] codicis lectionem sic correxit etiam Volkmann.

inuictus] cf. Ps.-Call.: ἐγὼ οὖν ἀήττητός εἰμι . . . οὐ γὰρ ἐκφοβήσῃ με ἡ πρὸς Δαρεῖόν σου μάχη. Vers. Arm. p. 74. Syr. p. 354. Iul. Val. p. 113, 10 sqq. ‘neque enim urguere te debent ad ausa temeraria fortunae hominum imbecilliorum hortarique, uti Indos incessas, quod tibi fuerit in Persas fortuna procliuior’ et ibid. lin. 24 ‘contentum Darii fortuna’. Leo p. 103, 5—7 ‘cum mollibus hominibus et qui nullam habuerunt uirtutem pugnasti et quia uicisti eos, speras te esse uictorem omnibus hominibus. uictorialis et ego sum’ etc. cf. praeterea Curt. 8, 14, 42 ‘neminem me fortiorem esse censebam’.

Darius] i. e. uictoria quam a Dareo reportauisti. ‘Darius’ pro ‘for- 105,13
tuna Darii’ ut ap. Iustin. 1, 7, 14 ‘fuere Lydis multi ante Croesum reges uariis casibus memorabiles; nullus [= nullius fortuna] tamen fortunae Candauli comparandus’, cf. Fittbogen ad h. l. p. 26.

imperare] sc. nobis.

hostilem] Adler et Pridik ‘hostili’, fortasse typothetae errore. 105,14

meum] conieci cf. paulo infra ‘in meo agro’. idem scribi iussit Adler improbante Pridikio.

dominum neminem nisi Iouem] apud Arr. 4, 20, 3 Dareus Iouem 105,15
precatur: ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, ὅτῳ ἐπιτέτραπται νέμειν τὰ βασιλέων πράγματα ἐν ἀνθρώποις. inde ab Homero Iuppiter est ὕπατος θεῶν uel κρειόντων. sed apud scriptores fabulosae historiae Alexandri Porus gloriatur sibi non solum homines, sed etiam deos parere: οὐ μόνον ἀνθρώπων τυγχάνω βασιλεὺς ἀλλὰ καὶ θεῶν Ps.-Call. l. l. [cf. uers. Arm. l. l. uers. Syr. l. l. Iul. Val. 113, 16 sqq. Leon. p. 103, 8].

per ignem magnum rectorem caeli] cf. Plut. Alex. 30, 4 εἰπέ 105,16
μοι σεβόμενος Μίθρου φῶς μέγα.

unum id quod iubes faciam] Curt. 8, 13, 2 ‘Porus alterum ex his 105,19
facturum sese respondit, ut intranti regnum suum praesto esset, sed armatus’. suspicetur quispiam hanc uel similem epistulam Curtio uel illi, ex quo hausit Curtius, auctori ante oculos fuisse.

⟨in⟩ confiniis] scripsi ex Volkmanni emendatione. cf. § 55 ‘ad fines’.

praesto sim] cf. Zumpt. ad Curt. 3, 6, 18 p. 27. 105,20

coactis] cum delectis copiis profectus esse dicitur Alexander § 59. 105,21
cf. Arr. 5, 12, 2. Plut. Alex. 60, 2.

Attalum] idem traditur a Curtio 8, 13, 21. cf. Lezium p. 98. 105,22

cum comitatu] Curt. 8, 13, 20 ‘adsuetam comitari ipsum cohor- 105,24
tem ante id tabernaculum stare’ (iussit).

105, 25 Cratero] quem in castris reliquit, cf. Arr. 5, 11, 3 sq. 5, 18, 1 et infra § 59.

105, 26 prima nocte] Arr. 5, 12, 3. Plut. Alex. 60, 2. cf. Muetzell. ad Curt. 8, 13, 24.

105, 27 circiter stadia CL] Arr. 5, 11, 2 ἀπεῖχε . . . ἡ νῆcoc τοῦ μεγάλου cτρατοπέδου ἐc πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν cταδίουc.

in loco deserto ac siluestri] Arr. 5, 11, 1 νῆcoc ἐν τῷ ποταμῷ ὑλώδηc τε καὶ ἀcτιβὴc ὑπ' ἐρημίαc. Curt. 8, 13, 17 'erat insula in flumine amplior ceteris, siluestris eadem et tegendis insidiis apta'.

105, 28 follibus inflatis] cf. Franciscum de Schwarz 'Alexander des Grofsen Feldzüge in Turkestan' p. 36 sq. apud Arr. 5, 12, 3 (cf. 3, 29, 4) folles non inflantur, sed feno uel canna complentur. (Cf. praeterea Curt. 7, 5, 17 sq. 7, 7, 16. 7, 9, 4. et Carol. Ritterum 'die Erdkunde' part. VII p. 20 „die Eingebornen schiffen öfter selbst mit aufgeblasenen Ochsenschläuchen statt der Barken den Strom [Indus] hinab, wie auf dem Euphrat und anderen asiatischen Strömen.")

105, 29 expeditos] an 'expeditas' (copias)? cf. § 43 'copias expeditas ad eos ducere coepit'.

105, 30 ubi uidit] sc. id, cf. § 56 'ubi audiuit'.

105, 31 quarum copiam habuerat] de usu plusquamperfecti loco imperfecti in enuntiatis relatiuis, ex. gr. apud auct. bell. Afr. 43 'frumento cuius in castris copiam habuerat incenso', cf. Woelfflin. ad h. l. et Muetzell. ad Curt. 4, 2, 7 p. 192.

105, 32 commotus] 'comminus' conieci coll. Iustin. 12, 8, 3 (Porus) 'sibi regem eorum priuatum hostem deposcit' et ib. § 4.

105, 33 descensione] i. q. exscensione.

105, 34 ancipiti periculo] Nep. Them. 3, 3 'erat periculum, ne ancipiti premerentur periculo'. Fabri ad Sall. Iug. 38, 5 p. 251.

105, 35 fugae se mandauit] 'mandauerunt' coniecit Reitzenstein. sed Indorum fugam plane omisisse uidetur epitomes auctor. Porus autem acie Indorum perrupta fugam capessiuit (cf. Curt. 8, 14, 34. Arr. 5, 18, 5).

105, 36 sagittas in Porum uti conicerent] Diod. 17, 88, 5 ὁ 'Αλέξανδροc μεταπεμψάμενοc τοὺc τοξόταc καὶ τὰ ψιλικὰ τῶν ταγμάτων προcέταξεν ἅπανταc βάλλειν ἐπὶ τὸν Πῶρον. Curt. 8, 14, 38 'ergo undique et in pedites et in ipsum Porum tela congesta sunt'.

105, 37 eorum multitudinem] conieci 'telorum' coll. Diod. 17, 88, 6 βελῶν ἅμα πολλῶν ἐνεχθέντων ἐπὶ τὸν 'Ινδόν et § 41 'uim tantam telorum'.

105, 38 ne se hosti dedere cunctaretur] scripsi non sine aliqua dubitatione. fortasse enim ex Curtio 8, 14, 35 sqq. et Arr. 5, 18, 6 sq. colligendum est ea, quae ab auctore rerum gestarum fusius narrata erant, ab epitomatore parum accurate in artius coacta esse. Alexander enim fratrem Taxilis praemisit, qui Porum moneret, ut se uictori dederet ('ne se hosti dedere cunctaretur', cf. Curt. l. l.).

106, 1 fine facta] fortasse retineri potest (cf. Neuium 'Formenlehre' I p. 675), quamquam legimus § 63 'ad ultimos fines'. § 105 'in extremo uitae fine'.

106, 2 ut animo regio consuleret] Arr. 5, 19, 2 ἔνθα δὴ 'Αλέξανδροc . . . αὐτὸν λέγειν ἐκέλευcεν ὅ τι οἱ γενέcθαι ἐθέλοι. Πῶρον δὲ ἀποκρίναcθαι λόγοc, ὅτι βαcιλικῶc μοι χρῆcαι, ὦ 'Αλέξανδρε. Plut. Alex. 60, 8 ἐπεὶ δὲ ληφθέντα τὸν Πῶρον ὁ 'Αλέξανδροc ἠρώτα πῶc αὐτῷ χρήcηται, "βαcιλικῶc" εἶπε.

106, 4 suum regnum reddidit] Curt. 8, 14, 45 'mox donauit ampliore regno quam tenuit'. Arr. 5, 19, 3. Plut. Alex. 60, 8. Strab. 15. 1, 3 p. 686.

non modo — sed] inter se cohaerent, item 'et — quoque'.

106, 5 finitimas] scripsi dubitanter, nisi forte restituendum est 'adfinium' (Diod. 17, 91, 1 sq. Arr. 5, 21, 5, ut significetur Πῶροc ὁ ἕτεροc ὃc ἦν ἀνεψιὸc τοῦ ὑπ' 'Αλεξάνδρου ἁλόντοc, Strab. 15, 1, 30 p. 699) aut 'infinitas' (Curt. l. l. Arr. 5, 19, 3. 5, 20, 4. 5, 29, 2. 6, 2, 1) aut 'confinium'.

de exercitu Pori] Diod. 17, 89, 1 ἔπεcον δ' ἐν τῇ μάχῃ τῶν 'Ιν- 106, 6
δῶν πλείουc τῶν μυρίων καὶ διcχιλίων. (Arr. 5, 18, 2 ἀπέθανον δὲ τῶν 'Ινδῶν πεζοὶ μὲν ὀλίγον ἀποδέοντεc τῶν διcμυρίων). praeterea equitum tria milia caesa esse memorat Arrianus, peditum nouem milia capta esse Diodorus. utrumque hoc loco desideratur, quamobrem post 'ceciderunt' quaedam intercidisse uerisimile est. quae opinio iis quae secuntur confirmatur.

elephanti LXXX] hi Diodoro teste non caesi, sed capti sunt, cf. eum 17, 89, 2 ζῶντεc . . . . ἑάλωcαν . . . . ἐλέφαντεc ὀγδοήκοντα. sed monendum est Diodorum 17, 87, 2 narrasse Porum initio proelii centum et triginta, epitomes autem auctorem octoginta quinque habuisse elephantos.

de Alexandri] numeri propius ad eos, quos Diodorus quam quos Arrianus exhibet, numeros accedunt. cf. Diod. 17, 89, 3 τῶν δὲ Μακεδόνων ἔπεcον ἱππεῖc μὲν διακόcιοι καὶ ὀγδοήκοντα, πεζοὶ δὲ πλείουc τῶν ἑπτακοcίων. Arr. 5, 18, 3 τῶν δ' ἀμφ' 'Αλέξανδρον πεζοὶ μὲν . . . ἐc ὀγδοήκοντα μάλιcτα ἀπέθανον· ἱππεῖc δὲ τῶν μὲν ἱπποτοξοτῶν . . . δέκα· τῆc δὲ ἑταιρικῆc ἵππου ἀμφὶ τοὺc εἴκοcι· τῶν δὲ ἄλλων ἱππέων ὡc διακόcιοι, sed cf. Niesium p. 135 not. 1.

saucii multi facti] cf. § 77 'Leonnatus saucius fit'. 106, 7

Bucephalus] retinere malui, quamquam 'Bucephalas' facile scribi 106, 8
potuit. Curt. 6, 5, 18 'equus regis — Bucephalam uocabant'. cf. H. Meuselium 'Jahrbb. f. Phil.' vol. 99 (1869) p. 287. magna tamen est auctorum discrepantia de morte Bucephalae, cf. Arr. 5, 19, 4 (et Lezium ad h. l. p. 40 not. 2) et Plut. Alex. 61 (ex Onesicrito). alteram relationem praebent Curt. 8, 14, 34. epitomes auctor h. l. Plut. l. c. Diod. 17, 95, 5. Strab. 15, 1, 29 p. 698.

uicerat] 'uectus erat' coniecit Reitzenstein sed codicis scriptura 106, 9
ne ipsa quidem omni caret probabilitate, cf. Diod. 17, 76, 6 cυνηγώνιcτο δὲ τῷ βαcιλεῖ πάνταc τοὺc κατὰ τὴν 'Αcίαν ἀγῶναc. sed cf. etiam Strab. 15, 1, 29 p. 699 ἀεὶ τούτῳ ἐκέχρητο (= uectus erat) κατὰ τοὺc ἀγῶναc.

oppidum eo cognomine] ἡ Βουκέφαλοc 'Αλεξάνδρεια (peripl. maris 106, 10
Erythr. 47). ad rem cf. Curt. 9, 3, 23 'oppida quoque duo condidit, alterum Nicaeam appellauit, alterum Bucephala [sic Hedicke; codd.: Bucephalum], equi, quem amiserat, memoriae ac nomini dedicans urbem.' Diod. 17, 95, 5. Arr. 5, 19, 4. Strab. 15, 1, 29 p. 698. 'Bucephala' scripsi. fortasse autem forma 'Bucephalum' retineri potuit. cf. de uaria huius nominis scriptura Tomaschek. 'Real-Encyclopädie' uol. III p. 994. ceterum 'nunc' i. e. q. 'adhuc', cf. Eutr. 4, 21 'Carthago . . . reparata est, quae nunc manet'.

mortuos] Diod. 17, 89, 3. Arr. 5, 20, 1. 106, 11

hostium fortissimos] eodem modo post pugnam apud Granicum commissam Alexandrum se gessisse narrat Arr. 1, 16, 6.

hac pugna] = post hanc pugnam, cf. Reisig. 'Vorlesungen' uol. III 106, 12
p. 685 not. 576 b. ad ea autem quae secuntur cf. Arr. 5, 26, 1.

ad ultimos fines Indiae] Diod. 17, 89, 5 ἐπὶ τὸ τέρμα τῆc 'Ινδικῆc.

Oceanum] Arr. l. l. οὐ πολλὴ ἔτι ἡμῖν ἡ λοιπή ἐcτιν ἔcτε ἐπὶ . . . 106, 13
τὴν ἑῴαν θάλαccαν . . . ἐκπεριέρχεται γὰρ γῆν περὶ πᾶcαν ἡ μεγάλη θάλαccα. Curt. 9, 2, 26. 9, 3, 13.

cum inde redisset] Diod. l. l. διενοεῖτο γὰρ ἐπὶ τὸ τέρμα τῆc 'Ινδικῆc παραγενόμενοc . . . διὰ τοῦ ποταμοῦ καταπλεῖν εἰc τὸν 'Ωκεανόν.

ad mare Rubrum] etc., cf. § 84 'ad Atlanticum ac Rubrum mare flumine Indo deuehitur'. Nipperd.-Lup. ad Nep. Hann. 2, 1.

106,15 naues] Curt. 9, 1, 3. Diod. 17, 89, 4.

106,16 melius factum est] cf. § 78 'ubi Alexandro melius factum est'.

106,17 accersiri] cf. § 87 et Woelfflin. 'Archiv' uol. VIII (1893) p. 284 sqq.

suum in agrum] i. e. Macedoniam. cf. § 57 'in meo agro'.

106,18 inquit] Porus.

106,19 uelim] i. q. malim, ut saepius. sc. quam tecum proficisci.

ne] addidi coll. §§ 96 et 123.

106,20 exempli causa] cf. Herzog. ad Caes. b. gall. 1, 31, 12 p. 69. sensus est: prodendi exempli causa ('um ein Beispiel zu statuieren').

106,22 ab rege Abissare] Curt. 9, 1, 7 sq. 'Abisares ... rursus alios (legatos) misit pollicentes, omnia facturum quae imperasset, modo ne cogeretur corpus suum dedere'. Arr. 5, 20, 5 sq.

106,23 omnia facturum quae imperasset] cf. Wölfflin. ad bell. Afr. 6, 7 p. 12.

106,24 eo Alexander exercitum duxit] ea et quae secuntur admodum epitomata sunt, fortasse uitiose. cf. Curt. 9, 1, 8 'cui Alexander nuntiari iussit, si grauaretur ad se uenire, ipse ad eum esse uenturum'. id. 10, 1, 20 sq. Diod. 17, 90, 4 ὁ δὲ Ἀλέξανδρος . . . Ἐμβίcαρον καταπληξάμενοc ἠνάγκαcε ποιεῖν τὸ προcταττόμενον. Arr. 5, 20, 6 Ἀλέξανδροc δὲ διὰ τάχουc Ἀβιcάρην ἰέναι παρ' αὑτὸν κελεύει ἐπαπειλήcαc, εἰ μὴ ἔλθοι, ὅτι αὐτὸν ὄψεται ἥκοντα ξὺν τῇ cτρατιᾷ ἵνα οὐ χαιρήcει ἰδών. id. 5, 29, 4 sq.

106,25 subiugauit] de hoc uerbo uide Krebs. 'Antibarbarus' uol. II p. 561 s. v. et quos ille laudat. saepius inuenitur apud Iul. Val., cf. Kuebleri 'indicem uerborum' p. 257 s. u.

106,26 ui subegit . . . pacem fecit] cf. Arr. 4, 22, 7 ἢ βίᾳ ἐξαιρεῖν ἢ ὁμολογίᾳ παρίcταcθαι et Ellendt. ad Arr. 4, 16, 3 uol. II p. 66. Diod. 17, 91, 2 τῶν πόλεων ἃc μὲν βίᾳ χειρωcάμενοc, ἃc δὲ πειθοῖ προcαγαγόμενοc.

partem stipendium exegit] 'exigendi' uerbum hoc loco cum duplici accusatiuo coniungitur, cuius usus alia exempla non noui, nisi quod 'exigor' cum accusatiuo rei coniunctum inuenitur (Metellus Numidicus et Caecilius apud Gell. 15, 14, 2 et 5).

106,28 Sophes] Curt. 9, 1, 24. 27. 35 'Sophites', cf. Iustin. 12, 8, 10 ed. Ruehl (ubi codd.: cufites). Diod. 17, 91, 4, Strab. 15, 1, 30 p. 699, Arr. 6, 2, 2 Cωπείθηc. ceterum in nummis Seleuci fere temporibus percussis formam Cωφύτου exstare dicit Niese p. 136 not. 4.

106,29 canes] ad ea quae secuntur cf. Curt. l. c. Diod. l. c. Strab. 15, 1, 30 sq. p. 699 sq. praeterea Aelian. nat. an. 4, 19. 8, 1. Arist. hist. an. 8, 28. Plin. h. n. 8, 148—150.

106,30 horum cum uirtutem] Curt. 9, 1, 32 'horum uim ut ostenderet Alexandro'. Diod. 17, 92, 2 βουλόμενοc δὲ τὸν Ἀλέξανδρον διὰ τῶν ἔργων λαβεῖν πεῖραν τῆc τῶν κυνῶν ἀρετῆc. Aelian. l. l. Ἀλεξάνδρῳ γοῦν τῷ Φιλίππου πεῖραν ἔδοcαν οἱ Ἰνδοὶ τῆc τῶν κυνῶν τῶνδε ἀλκῆc.

clusum] cf. § 88. Muetzell. ad Curt. 5, 1, 15 p. 378.

duo] Curt. 9, 1, 32 'quattuor'. Diod. 17, 92, 2 δύο . . . δύο ἑτέρουc. ib. § 3 τῶν δὲ τεττάρων. unum tantum canem commemorant Aelian l. c. et Plin. l. c.

106,32 cani] cf. Curt. 9, 1, 32 'ex iis . . . *unius* canis leoni cum *aliis* inhaerentis crus auellere coepit', ubi caue ne Hedickium secutus coniecturam Giuntae 'unus' recipias, cf. Diod. 17, 92, 3 ἑνὸc τῶν κυνῶν.

106,33 cum ille neque uocem mitteret] Diod. 17, 92, 3 ὁ δὲ κύων οὔτε κλαγγὴν οὔτε μυγμὸν προέμενοc, ἀλλὰ τοὺc ὀδόνταc ἐμπεπρικὼc ἔμενεν ἕωc ὅτου γενόμενοc ἔξαιμοc ἐναπέθανε τῷ θηρίῳ.

106,24 dentibus appressis] Diod. l. c. τοὺc ὀδόνταc ἐμπεπρικώc. Aelian. l. c. ἦν ἐγκρατὴc τοῦ δήγματοc ἔτι. ceterum 'impressis' coniecit Schwartz.

dum anima et sanguis ipsi omnis effluxit] cf. Ciceron. tusc. disp. 2, 59 'cum una cum sanguine uitam effluere sentiret'. conieci etiam: 'exsangui ipsi' coll. Diod. l. c. γενόμενοc ἔξαιμοc.

horum uirtutum causam] ea quae secuntur Curtius non praebet, 106,35
Diodorus paucis absoluit (17, 92, 1 οὓc ἔφαcαν ταῖc τίγρεcιν ἐπιμεμῖχθαι). plura tamen dabunt Aelianus l. c. et Plin. l. c.

eamque] possis etiam 'quae . . . formidolosissima . . . esset'. 106,37

sagittas tigres] Strab. 11, 14, 8 p. 529 φέρεται δὲ δι' αὐτῆc ὁ Τίγριc 107,2
— ἄμικτον φυλάττων τὸ ῥεῦμα διὰ τὴν ὀξύτητα, ἀφ' οὗ καὶ τοὔνομα, Μήδων τίγριν καλούντων τὸ τόξευμα. Varro de ling. lat. V, 100 '[Tigris] uocabulum e lingua Armenia; nam ibi et sagitta et quod uehementissimum flumen dicitur Tigris'. Plin. n. h. 6, 127 'unde concitatur, a celeritate Tigris incipit uocari, ita appellant Medi sagittam'. Curt. 4, 9, 16.

eadem causa] = de eadem causa. cf. Woelfflin. 'Archiv' uol. I p. 164 sqq.

canes feminas] Aelian. l. c. τὰc κύναc ἄγουcιν ἐc τὰ ἔνθηρα χωρία 107,3
οἱ θηρατικοὶ . . . καὶ τοῖc δένδροιc προcδήcαντεc, εἶτα μέντοι ἀπαλλάττονται ... οἱ δὲ τίγρειc ἐντυχόντεc αὐταῖc ... διαcπῶcιν αὐτὰc ... cυμπλέκονταί τε αὐταῖc ... ἐκ δὲ τῆc ὁμιλίαc ταύτηc οὐ κύων, φαcίν, ἀλλὰ τίγριc τίκτεται· ἐκ δὲ τούτου καὶ κυνὸc θηλείαc, ἔτι τίγριc τεχθείη ἄν· ὁ δὲ ἐκ τούτου καὶ κυνὸc εἰc τὴν μητέρα ἀποκρίνεται . . . καὶ κύων τίκτεται. Plin. n. h. 8, 147 (Solin. 15, 11). Aristot. hist. anim. 8, 28 p. 607a, 3 edit. acad.

multo acerrimum] 'multo' saepius uim superlatiui auget, cf. ex. 107,6
gr. Liv. 1, 11, 5. Nep. Alcib. 1, 2. Woelfflin 'Comparation' p. 37 sqq.

peruenit in regnum Phegi] Diodorus 17, 93, 1 et auctor epitomes 107,7
Alexandrum a Sopithe primo ad Phegea, deinde ad Hyphasim peruenisse narrant; discrepat Curtius 9, 1, 36. ad scripturam nominis cf. Curt. l. c., ubi codd. qui 'interpolati' dicuntur praebent 'Phegeus', ceteri autem 'Phegelis'. 9, 2, 2 tamen exstat 'Phegea', cf. Diod. 17, 93, 1 Φηγέωc. hoc loco 'Phegi' retinui, cum putauerim alteram formam huius nominis fuisse Φήγηc (cf. Perses, gen. Persi).

cum multis donis] Curt. 9, 1, 36 'Phegeus erat gentis proximae rex: qui . . . . Alexandro cum donis occurrit, nihil, quod imperaret, detrectans.' Diod. l. l. αὐτὸc δὲ εἰc τὴν Φηγέωc δυναcτείαν ἐμβαλὼν . . . . τοῦ Φηγέωc μετὰ δώρων πολλῶν ἀπαντήcαντοc, τήν τε βαcιλείαν ἔχειν cυνεχώρηcε etc.

ad flumen Hyphasin] 'Hydaspes' fluuius locum hic habere nequit. 107,8
cf. Curt. 9, 1, 35 'ad fluuium Hypasin.' Plin. 6, 62 'ad Hypasim non ignobiliorem (fluuium), qui fuit Alexandri itinerum terminus.' Diod. 17, 93, 1 ἐπὶ τὸν Ὕπανιν ποταμόν. Arr. 5, 24, 8 αὐτὸc δὲ ξὺν τῇ cτρατιᾷ ἐπὶ τὸν Ὕφαcιν ποταμὸν προὐχώρει, ὡc καὶ τοὺc ἐπ' ἐκεῖνα Ἰνδοὺc καταcτρέψαιτο. Strab. 15, 1, 17 p. 691 ἐπειδὴ καταβᾶcιν ἐπὶ τὸν Ὑδάcπην καὶ νικήcαcι Πῶρον ὁδὸc ἦν ἐπὶ τὸν Ὕπανιν πρὸc ἕω κἀκεῖθεν ἐπὶ τὸν Ὑδάcπην πάλιν (cf. § 70 'ipse ad flumen Athesim [= Acesinem] reuersionem fecit').

'qui fluit' et quae secuntur] uerba aperte uitiosa ex mea coniectura conformaui, fortasse audentius.

apud] per compendium scriptum ante 'oppidum' facile intercidere potuit.

Alta Sacra] coniecit Reitzenstein. hoc oppidum in dextra flu- 107,9
minis ripa situm fuisse conicias.

fluit . . . . latitudine] Plin. 6, 65 (Gangen) 'fluere VII milium passuum latitudine.'

stadiorum VI] cf. Diod. 17, 93, 1 Ὕπανιc, οὗ τὸ μὲν πλάτοc ἦν cταδίων ἑπτά.

milia] deleui, cf. § 46.

107,10 Phege] retinui, cf. quae supra adnotauimus. 'Phegeo' (Φηγεύc) et 'Phege' (Φήγηc) ferri possunt, cf. 'Perseo' (Περcεύc) et 'Perse' (Πέρcηc).

quaerere coepit] Curt. 9, 2, 2 'percontatus igitur Phegea, quae noscenda erant, XI dierum ultra flumen per uastas solitudines iter esse cognoscit: excipere deinde Gangen, maximum totius Indiae fluminum': Diod. 17, 93, 2 ἀκούcαc δὲ τοῦ Φηγέωc περὶ τῆc πέραν τοῦ αὐτοῦ [coni. Muetzell. ad Curt. 9, 2, 2; codd.: Ἰνδοῦ] ποταμοῦ χώραc ὅτι δώδεκα μὲν ἡμερῶν ἔχει δίοδον ἔρημον, μετὰ δὲ ταύτην εἶναι ποταμὸν τὸν ὀνομαζόμενον Γάγγην, τὸ μὲν πλάτοc τριάκοντα καὶ δυοῖν cταδίων, τὸ δὲ βάθοc μέγιcτον τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικήν.

107,11 XII dierum] Curt. 9, 2, 2 'XI dierum'. Diod. 17, 93, 2 δώδεκα ἡμερῶν.

per solas terras] cf. Friedlaender. ad Iuuenal. 3, 6. Fabri ad Sall. Iug. 103, 1 p. 374. Nipperd.-Lup. ad Nep. Eum. 8, 6. § 32 'per loca sola'. post 'terras' intercidisse censet Schwartz '⟨iter esse, tum⟩ flumen arcere [pro: ab rege]' e. q. s. fuit cum scribere mallem: 'inueniebat ⟨abesse⟩ ab eo flumine .... flumen ab rege [i. e. Phege] Gange⟨n appellatum⟩ latum' etc., coll. Diod. l. c. τὸν ὀνομαζόμενον Γάγγην.

107,12 latum stadiorum XXX] Diod. 2, 37, 1. 17, 93, 2. Strab. 15, 1, 35 p. 702. Plut. Alex. 62, 1. Plin. 6, 65. Arr. Ind. 4, 7. Aelian. h. a. 12, 41.

latum stadiorum] cf. Vitruv. 10, 13, 4 'turrim minimam ait oportere fieri ne minus altam cubitorum LX.' § 5 'maiorem uero turrim altam cubitorum CXX, latam cubitorum XXIII.' Caes. b. civ. 2, 10, 1 'musculum pedum LX longum facere instituerunt', ubi tamen nonnulli codd. 'pedes' praebent.

Prasios] Curt. 9, 2, 3 ex emendatione Salmasii 'Prasios' (codd.: pharrasios). Iustin. 12, 8, 9 ed. Ruehl: 'Praesios' (codd.: praesidias, deas, -das, -des, quae scriptura ad eam, quam hoc loco codex exhibet, proxime accedit). Plin. 6, 68 et 70 'Prasi'. Diod. 17, 93, 2 Πραίcιοι. Strab. 15, 1, 36 p. 702 et Plut. Alex. 62, 2 Πράcιοι.

Gangaridas] Curt. 9, 2, 3 'Gangaridas', cf. Iustin. 12, 8, 9. Plin. 6, 65. — Diod. 17, 93, 2 Γανδαριδῶν, Plut. Alex. 62, 2 Γανδαριτῶν. Zumpt. ad Curt. l. c. p. 436.

107,13 † Sacram] Curt. 9, 2, 3 'Aggrammen', Diod. 17, 93, 2 Ξανδράμην.

CC ⟨milia⟩ peditum] Curt. 9, 2, 3 'XX milibus equitum ducentisque peditum.' Plin. 6, 66. 68. Diod. 17, 93, 2 ἔχοντα διcμυρίουc μὲν ἱππεῖc, πεζῶν δὲ εἴκοcι μυριάδαc. Plut. Alex. 62, 2 ὀκτὼ μὲν μυριάδαc ἱπποτῶν εἴκοcι δὲ πεζῶν.

XX equitum] cf. Curt. Plut. Diod. l. c.

coegisset] fortasse ante 'quadrigarum' intercidit 'et'.

107,14 quadrigarum II milia] eundem numerum exhibent Curt. 9, 2, 4. Diod. 17, 93, 2. — Plut. l. c. ἅρματα δ' ὀκτακιcχίλια.

elephantorum] numerus sine dubio corruptus est. cf. Curt. 9, 2, 4 'elephantos, quos III milium numerum explere dicebat.' Diod. 17, 93, 2 ἐλέφανταc δὲ πολεμικῶc κεκοcμημένουc τετρακιcχιλίουc. Plut. Alex. l. l. μαχίμουc ἐλέφανταc ἑξακιcχιλίουc. quibus ex locis facile intellegitur haec fere restituenda esse: 'elephantorum habere ⟨. . . . milia⟩ CLXXX.'

107,15 usque eo] cf. § 66.

107,16 a Poro . . . percontando] cf. Krebs. 'Antibarbarus' II p. 251 s. v. et ad rem Curt. 9, 2, 5 sq. 'incredibilia regi omnia uidebantur. igitur Porum . . . *percontatur* an uera essent, quae dicerentur. ille uires quidem gentis et regni haud falso iactari adfirmat.' quo ex loco apparet 9, 1, 8 lectionem optimorum codd. 'Poro' ab editoribus iniuria reiectam, immo uero scribendum esse 'hinc ⟨cum⟩ Poro amne superato' etc. Diod. 17, 93, 2 sq. ἀπιcτήcαc δὲ τοῖc λεγομένοιc, προcεκαλέcατο τὸν Πῶρον καὶ περὶ τῶν

προcαγγελλομένων τἀκριβὲc διεπυνθάνετο. ὁ δὲ τἄλλα μὲν ὑπάρχειν ἅπαντα ἀληθῆ διεβεβαιοῦτο.

aras conplures] Curt. 9, 3, 19 'erigi duodecim aras ex quadrato saxo, monumentum expeditionis suae, . . . iussit.' Plin. 6, 62 'exsuperato amne arisque in aduersa ripa dicatis.' Diod. 17, 95, 1 τῶν δώδεκα θεῶν βωμοὺc πεντήκοντα πηχῶν ᾠκοδόμηcεν. Strab. 3. 5, 7 p. 171. Arr. 5, 29, 1 τὴν cτρατιὰν δώδεκα βωμοὺc καταcκευάζειν προcτάττει, ὕψοc μὲν κατὰ τοὺc μεγίcτουc πύργουc. Plut. Alex. 62, 4 ἱδρύcατο δὲ βωμοὺc θεῶν etc.

turresque] apud alios scriptores arae tantum commemorantur, 107,17
quamobrem suspicetur quispiam epitomes auctorem errorem quendam male uertendo commisisse (cf. Arr. l. c. ὕψοc μὲν κατὰ τοὺc μεγίcτουc πύργουc).

re diuina facta] cf. Woelfflin. ad. bell. Afr. 86, 3 p. 131. ad rem 107,18
cf. Arr. 5, 29, 2 ὡc δὲ κατεcκευαcμένοι αὐτῷ οἱ βωμοὶ ἦcαν, θύει δὴ ἐπ' αὐτῶν ὡc νόμοc. Iustin. 12, 8, 17 'caesis hostiis'.

fossas] ad ea quae secuntur cf. Diod. 17, 95, 1 sq. Plut. Alex. 62, 4. Curt. 9, 3, 19 'munimenta quoque castrorum iussit extendi cubiliaque amplioris formae, quam pro corporum habitu, relinqui.' Iustin. 12, 8, 16 'castra solito magnificentiora fieri iussit.'

fossas pro castris] quae pro castris ductae erant. caue ne conicias 'fossas ⟨quam⟩ pro castris maiores.'

lecticarum] est codicis scriptura, quae uereor ut defendi possit, 107,19
quamquam eam sic explicare studui, ut 'lectica', quae uox angustius ualere solet, hoc loco sensu paulo latiore accipienda sit significetque omnem locum, quo quis quiescere potest. cf. Suet. Aug. 78 p. 72, 38 Roth: 'lecticulam lucubratoriam' i. e. lectulum uel lectum lucubratorium. sic etiam apud Apul. met. 9, 33 p. 213, 26 Vliet 'lecticula' de nido gallinae usurpatur. eadem autem uis quae in uerbo deminutiuo etiam in uoce 'lectica' inesse potest. similiter κλίνη significat 'lectum' et 'lecticam', qua aliquis portatur.

lecticarum uestigia ampliora] Diod. 17, 95, 2 προcέταξε δὲ τοῖc μὲν πεζοῖc καταcκηνώcειc ἑκάcτῳ δύο cτιβάδαc πενταπήχειc οἰκοδομῆcαι. Curt. 9, 3, 19 (uide supra).

status] cf. § 45.

scuta e. q. s.] Diod. 17, 95, 2 προcέταξε . . . . οἰκοδομῆcαι τοῖc ἱππεῦcι . . . . καὶ δύο φάτναc τῶν εἰθιcμένων διπλαcίαc. Plut. Alex. 62, 4 καὶ γὰρ ὅπλα μείζονα καὶ φάτναc ἵππων καὶ χαλινοὺc βαρυτέρουc καταcκευάcαc ἀπέλιπέ τε καὶ διέρριψεν.

†pauca] hoc uocabulum uix sanum crediderim. conieci igitur: 107,21
'aucta'; omnium enim rerum speciem auxit Alexander (coll. Curt. 9, 3, 19 'ut speciem omnium augeret.' Diod. 17, 95, 2 [προcέταξε] ἀκολούθωc δὲ καὶ τἄλλα τὰ καταλείπεcθαι μέλλοντα τοῖc μεγέθεcιν αὐξῆcαι).

ad flumen Acesinem] scribendum esse facile colligi potest ex 107,22
Curt. 9, 3, 20. Iustin. 12, 9, 1. Arrian. 5, 29, 2. Diod. 17, 93, 3. ceterum Curt. Iustin. Diod. auctor epitomes nomen huius fluminis, quod supra omiserunt, hoc demum loco afferunt.

ibi] cf. Arr. 5, 29, 3 αὐτὸc τὰ ἐπὶ τῷ κατάπλῳ παρεcκευάζετο τῷ ἐc τὴν μεγάλην θάλαccαν. cf. Lezium p. 54 not. 1, qui exponit uerisimillimum esse ad hoc quoque flumen naues aedificatas esse et sic facilius explicari, cur ceteri scriptores (dicit Curtium Iustinum Diodorum) Alexandrum per Acesinem, non per Hydaspem flumen deuectum esse perhibeant. cf. ib. p. 132. Muetzell. ad Curt. 9, 3, 21 p. 834. Wesseling. ad Diod. 17, 93, 3 p. 234, 37 = p. 206 Dind.

Porus ac Taxiles] Curt. 9, 3, 22 'mille nauigiis aditurus Oceanum discordesque et uetera odia retractantes Porum et Taxilem, Indiae reges, firmatae per adfinitatem gratiae relinquit in suis regnis, summo

iu aedificanda classe amborum studio usus.' ceterum etiam paulo infra Alexander Taxilem cum Poro reconciliasse narratur.

107, 23 aedificauerunt] cf. quae adnotauimus ad § 39 'regnauit'.

offendit] Curt. 9, 3, 22 'mille nauigiis aditurus Oceanum.' Diod. 17, 95, 5 τῆς δὲ ναυτικῆς παρασκευῆς συντελεσθείσης καὶ διακοσίων μὲν ἀφράκτων ἡτοιμασμένων, ὀκτακοσίων δὲ ὑπηρετικῶν. Arr. 6, 1, 1. id. 6, 2, 4 ἦν δὲ τὸ ξύμπαν πλῆθος τῶν νεῶν, ὡς λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγου .... τριακόντοροι μὲν ἐς ὀγδοήκοντα, τὰ δὲ πάντα πλοῖα σὺν τοῖς ἱππαγωγοῖς τε καὶ κερκούροις καὶ ὅσα ἄλλα ποτάμια .... οὐ πολὺ ἀποδέοντα τῶν δισχιλίων. id. Ind. 19, 7 νέες δὲ αἱ σύμπασαι αὐτῷ χίλιαι καὶ ὀκτακόσιαι ἦσαν, αἵ τε μακραὶ καὶ ὅσα στρογγύλα πλοῖα καὶ ἄλλα ἱππαγωγὰ καὶ σιτία ἅμα τῇ στρατιῇ ἄγουσαι.

penarias] i. e. frumentarias; νέες .... σιτία .... ἄγουσαι Arr. Ind. 19, 7.

107, 24 filius Alexandri ex Roxane] Roxanen Alexander uere anni 327 uxorem duxerat (Niese p. 121 sq.), Septembre autem mense anni 326 ineunte ad Hydaspem profectus classem aedificatam inuenit. apparet igitur fieri potuisse, ut Alexander ex Roxane iam puerum sustulerit. qui tamen puer nusquam alibi commemorari uidetur, immo ad Hydaspem Coenus mortuus esse dicitur (Arr. 6, 2, 1; Curt. 9, 3, 20 'ibi' [ad Acesinem, cf. Lezium p. 54 not. 7] 'forte Coenus morbo extinctus est').

107, 25 re diuina] cf. ad § 69 et ad rem Arr. 6, 3, 1 sq. Ind. 18, 11. Itiner. Alex. p. 27, 17 sq.

107, 26 in gratiam reduxit] Curt. 9, 3, 22 'discordes et uetera odia retractantes Porum et Taxilen, Indiae reges, firmatae per adfinitatem gratiae relinquit in suis regnis.'

107, 28 flumine] Curt. 9, 3, 24 'secundo amne [= Acesine] defluxit', cf. Lezium p. 54 not. 1.

ad Eleumezen] nomen oppidi fortasse corruptum. cf. Curt. 9, 4, 1 'peruentum erat in regionem, in qua Hydaspes amnis Acesini committitur.' id. § 4 'hinc excensione facta.' Diod. 17, 96, 1 ὡς δ' ἦλθον ἐπὶ τὴν Ἀκεσίνου καὶ Ὑδάσπου συμβολὴν ἐκβιβάσας τοὺς στρατιώτας κτλ.

107, 29 interim Indorum philosophi] ea quae secuntur iam apud Adlerum l. l. p. 40 et Pridikium p. 162 sq. inueniuntur, cf. quae ad § 55 de ea re adnotaui.

107, 30 qui .... habitabant] loco enuntiati relatiui etiam participium coniunctum adhiberi possit: 'in his regionibus habitantes' itaque, quod sequitur, enuntiatum relatiuum id, quod praecedit, particula 'que' omissa excipit, ut saepius. cf. Caes. b. g. 1, 1, 4 'proximi sunt (Belgae) Germanis qui trans Rhenum incolunt, quibuscum' etc., cf. de ea re Kuehner. II 2 p. 875 sq.

107, 31 carebant] idem coniecit W. Foerster apud Adlerum.

litteras hoc exemplo] cf. 56. de litteris quae secuntur Pridik haec protulit (l. c. p. 162): „ex duabus illis epistulis altera nihil est nisi Latine reddita epistula, quam Calanum scripsisse tradit Philo.“ huius Philonis loci notitiam Pridikio debeo. Exstat igitur illa Calani epistula apud Philon. quod omn. prob. liber § 14 p. 879 (uol. V p. 289 ed. Richter).

107, 32 Macedoni] praebent etiam Adler et Pridik.

auditum est te ab amicis induci] cf. Philon. l. c.: φίλοι πείθουσι χεῖρας καὶ ἀνάγκην προσφέρειν Ἰνδῶν φιλοσόφοις, οὐδ' ἐν ὕπνῳ ἑωρακότες ἡμέτερα ἔργα.

107, 34 nostrae modus uitae] i. e. genus. cf. Cic. Tusc. disp. 5, 23, 66.

ne in somnum quidem uenit] cf. Krebs. 'Antibarbarus' II p. 536 s. u. 'somnium' locosque ibi allatos. 'in somnum uenire' dicitur ut 'ad aures uenire'. cf. praeterea Plut. Alex. 47, 1 λέγων ὡς νῦν μὲν αὐτοὺς ἐνύπνιον τῶν βαρβάρων ὁρώντων et Philon. l. c. οὐδ' ἐν ὕπνῳ ἑωρακότες.

obieceris] coniecit etiam Volkmann, qui idem 'nos' inseruit, quod 107, 35 recepi. „'quibus si oboedieris' optime C. Wachsmuth (collato Nep. Datam. 5, 4).“ Adler. fortasse scribi potest: „quibus si obieceris ⟨corpora nostra⟩, corpora modo nostra“ e. q. s. cf. autem ad 'corpora nostra', quae uerba idem ualent quod 'nos', Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 22, 7 p. 302.

corpora modo nostra loco mouebis] cf. Philon. l. c. σώματα γὰρ μετοίσεις ἐκ τόπου εἰς τόπον, ψυχὰς δὲ οὐκ ἀναγκάσεις ποιεῖν ἃ μὴ βούλονται.

mouebis] idem coniecit Volkmann.

quidem] in hac particula uis inest aduersatiua. 107, 36

coges] idem coniecit Volkmann.

si humanus, humanus, inquimus] cf. Woelfflin. 'die Gemination im 107, 37 Lateinischen' ('Sitz.-ber. d. philos.-philol. Kl. d. Ac. d. W. z. München' 1882) p. 432. ad sensum cf. Ps.-Call. III 6 p. 101 οἱ δὲ εἶπον· 'εἰ θνητὸς ὑπάρχεις, τί τοσαῦτα πολεμεῖς'; (cod. Leid. p. 774. Arm. p. 78. Syr. p. 358. Iul. Val. p. 122, 10 sqq. Leon. p. 108, 7).

inquimus] 'inquam' retinuerunt Adler et Pridik. 'inquimus' ut apud Hor. serm. 1, 3, 66.

superas nosmet] omnia quae secuntur incerta sunt. de quibus Pridik p. 163: „uerba epitomes sunt corruptissima; equidem ibi similia atque apud Philonem scripta fuisse coniecerim, id quod mihi uerba 'super nosmet insedimus' indicare uidentur collatis Philonis uerbis 'τούτου ὑπεράνω ἡμεῖς γενόμεθα.' quae coniectura si uera est, etiam ordo sententiarum in utraque epistula idem est; sed pro certo hoc non contenderim.“ uerba autem Philonis haec sunt: πῦρ μεγίστους τοῖς ζῶσι σώμασι πόνους καὶ φθορὰν ἐργάζεται· τούτου ὑπεράνω ἡμεῖς γενόμεθα ζῶντες καιόμεθα· οὐκ ἔστι βασιλεὺς οὔτε ἄρχων, ὃς ἀναγκάσει ἡμᾶς ποιεῖν ἃ μὴ προαιρούμεθα. quae uerba immane quantum ab hoc loco discrepant.

corporis nostri partes superati mouemus] cf. paulo supra: 'corpora 108, 1 nostra loco mouebis.'

quarum per terram est potestas] sc. tibi. opponuntur autem 'per 108, 2 terram' et 'deorum' et 'per terram' idem ualet quod 'in terra' (Plaut.) uel 'in terris'. fuit cum scriberem: 'quarum parta (uel 'parata') est potestas' sc. tibi.

quod uero diuinitus tributum est] i. e. animus. Brachmanas autem de immortalitate animi sperasse docet nos Megasthenes ap. Strabon. 15, 1, 59 p. 713.

nos quae cara] idem coniecit Volkmann. 108, 3

cognoscamus] 'cognoscemus' Pridik errore typothetae. 108, 4

abutimur] 'verbrauchen, verzehren' i. q. 'uti' (non in malam partem). cf. ex. gr. Iul. Val. 3, 24 p. 133, 2.

quae ceteri possident] aliter de his uerbis Volkmann iudicasse 108, 5 uidetur, cum post 'ceteri' inseruit 'non'. sed quid his uerbis significetur, facile apparebit conferenti Megasth. ap. Strab. 15, 1, 60 p. 713: ὀρύζῃ καὶ ἀλφίτοις τρεφομένους, ἃ παρέχειν αὐτοῖς πάντα τὸν αἰτηθέντα καὶ ὑποδεξάμενον ξενίᾳ. Strab. 15, 1, 61 p. 714: Ἀριστόβουλος δὲ τῶν ἐν Ταξίλοις σοφιστῶν ἰδεῖν δύο φησί, Βραχμᾶνας ἀμφοτέρους .... τὸν μὲν οὖν ἄλλον χρόνον κατ' ἀγορὰν διατρίβειν .... ἐξουσίαν ἔχοντας ὅτι βούλονται τῶν ὠνίων φέρεσθαι δωρεάν etc. Onesicritus ap. Strab. 15, 1, 65 p. 716, ἀπιόντας δ' εἰς τὴν πόλιν κατὰ τὰς ἀγορὰς σκεδάννυσθαι· ὅτῳ δ' ἂν κομίζοντι σῦκα ἢ βότρυς παρατύχωσι, λαμβάνειν δωρεὰν παρέχοντος .... ἅπασαν δὲ πλουσίαν οἰκίαν ἀνεῖσθαι αὐτοῖς .... εἰσιόντας δὲ δείπνου κοινωνεῖν καὶ λόγων.

quae cum impensa] equidem conieceram: 'quam cum impensam consequi nequiuerint' i. e. 'cum nos, qui tam paruam in uictum impen-

sam facimus, imitari non possint.' significatur autem his uerbis ceterorum Indorum opulentia, de qua cf. Curt. 8, 9, 19. 21. 23. τὰς δὲ διαίτας ἁπάντων (σοφῶν) σκληρὰς fuisse dicit Nearch. ap. Strab. 15, 1, 66 p. 716. 'impensa' igitur h. l. idem est quod 'exigua impensa', cf. Sall. Iug. 39, 5 'ex copia rerum' i. e. 'exigua copia'. ceterum aliter de his uerbis iudicauit Keil, cum coniecit: 'quae cum sine (uel 'nisi') impensa consequi nequiuerint.'

108,6 nos laudant libenter] cf. Onesicrit. ap. Strab. 15, 1, 63 ἀκούειν γὰρ τὸν Ἀλέξανδρον ὡς .... ἐν τιμῇ ἄγοιντο πλείστῃ.

Graecorum philosophorum] Philo l. c.: Ἑλλήνων δὲ φιλοσόφοις οὐκ ἐξομοιούμεθα, ὅσοι αὐτῶν εἰς πανήγυριν λόγους ἐμελέτησαν, ἀλλὰ λόγοις ἔργα παρ' ἡμῖν ἀκόλουθα, καὶ ἔργοις λόγοι βραχεῖς ἄλλην ἔχουσι δύναμιν καὶ μακαριότητα καὶ ἐλευθερίαν περιποιοῦντες. Pallad. περὶ τῶν τῆς Ἰνδίας ἐθνῶν καὶ τῶν Βραχμάνων [= Ps. Call. III 12 p. 106 sqq.] p. 108 ὑμεῖς δὲ λέγετε ἃ δεῖ μὴ ποιεῖν καὶ ποιεῖτε ἃ μὴ δεῖ λέγειν· παρ' ὑμῖν δὲ οὐδεὶς φιλόσοφον οἶδεν ἐὰν μὴ λαλήσῃ· ὑμῶν γὰρ ὁ νοῦς ἐστὶ ἡ γλῶττα, καὶ ἐπὶ τοῖς χείλεσιν αἱ φρένες, quae uerba Ambrosius (ibid.) sic uertit: 'uos autem dicitis quidem quae debeant fieri nec tamen facitis. philosophum uos nullum putatis nisi eum qui nouerit loqui: uester enim est omnis sensus in lingua uobisque in oris uestri labiis tota sapientia est.'

108,8 digna uerba factis, facta similia uerbis existunt] coniecerunt et Keil et Fr. Albracht. uerbo autem 'existendi', quod hoc loco legitur, inducor, ut paruam quandam maculam abstergeam, quae adhuc Eutropio adhaeret. legendum enim est apud illum in praefatione: 'res .... quae in negotiis uel bellicis uel ciuilibus eminebant ..... additis etiam his quae in principum uita egregiae [codd.: egregia] extiterunt.'

108,9 accipimus] inde ab Quintiliano uerbum 'accipiendi' cum duplici accusatiuo coniunctum idem fere ualet quod 'intellegere, interpretari, dicere, uocare, appellare'.

antiquissimam] Adler et Pridik retinuerunt 'antiquissimum.'

108,10 studere] omisit Pridik, errore, ut uidetur. cf. Catull. 93, 1 'nil nimium studeo uelle placere' et Vahlen. in 'Commentatt. in honorem Mommseni' p. 665.

108,11 potes] idem coniecit Albracht apud Adlerum.

haec si contra tendes] cf. ex. gr. Liv. 3, 15, 2 'eo acrius contra tribuni teudebant.'

alienus] cum ablatiuo couiunctum ut 'non idoneus' ap. auct. ad Her. 3, 3, 5.

108,13 ad eas regiones] cf. Ps.-Call. III 4 p. 99 τὴν ὁδοιπορίαν ἐποιεῖτο πρὸς τοὺς Βραχμᾶνας ἤτοι Ὀξυδράκας.

108,14 Oxydracarum ac Mallorum] cf. Curt. 9, 4, 15 'inde uentum est in regionem Oxydracarum [ex coni. Aldi; codd.: sudracarum] Mallorumque.' Iustin. 12, 9, 3 'hinc in Mandros et Sudracas [ex coni. Alfredi de Gutschmid; codd.: sugambros] nauigat'. Diod. 17, 98, 1 μετὰ δὲ ταῦτα στρατεύσας ἐπὶ Ὀξυδράκας καὶ τοὺς ὀνομαζομένους Μαλλούς. Arr. 6, 4, 3. Strab. 15, 1, 33 p. 701 Μαλλοὶ καὶ Συδράκαι. ceterum § 78 epitomes traditum est 'oxidragas' et 'mallotas'.

consederunt] cf. ad § 39 'regnauit'.

milia peditum C, equitum XX milia] Curt. 9, 4, 15 'nonaginta milia [ex coni. Loccenii; codd.: $\overline{\text{VIIII}}$] iuniorum peditum in armis erant, praeter hos equitum X milia nongentaeque quadrigae'. Iustin. 12, 9, 3 'quae gentes eum armatis LXXX milibus peditum et LX milibus equitum excipiunt'. Diod. 17, 98, 1 κατέλαβε τοὺς ἐγχωρίους ἠθροικότας πεζοὺς μὲν πλείους τῶν ὀκτακισμυρίων, ἱππεῖς δὲ μυρίους, ἅρματα δ' ἑπτακόσια.

108,15 cum his paratus, ut configeret acie, ex Macedonibus quidam] cf. Iulii Valerii epit. (ed. Zacher 1867) p. 52, 9 sqq.: 'ingressus igitur Indiam, mox obuii fuerunt ei legati, quos Porus cum litteris miserat'. ibid. p. 54, 12 sqq. 'Porus ex quadam repentina tumultuatione suorum conuersus, ut uideret, quidnam id esset, protinus Alexander eius inguina gladio transfodit eumque postrauit'.

paratus, ut] cf. Fabri ad Sall. Iug. 91, 2 p. 347.

id accidit ut e. q. s.] cf. Lezium p. 135 sq. ea, quae in iis quae 108,16 secuntur narrantur, apud Curtium et Diodorum non exstant. ille enim de fuga Oxydracarum Mallorumque haec tantum tradit: 'haud traditur, metune an oborta seditione inter ipsos subito profugerint'; hic autem 17, 98, 2: στασιάσαντες ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας εἰς τὰς σύνεγγυς πόλεις ἀπεχώρησαν. sed propius ad epitomes narrationem accedit Iustin. 12, 9, 4 'cum proelio uictor esset, exercitum ad urbem eorum ducit'. cf. ad haec etiam Arr. 6, 8, 5 sqq.

eorum imperatorem] Curt. 9, 4, 24 'ducem ex natione Oxydra- 108,17 carum spectatae uirtutis elegerant.' hoc igitur loco Curtius imperatoris nomen non affert. alius autem est ille 'Sambus' apud Curt. 9, 8, 13 et 17. Iustin. 12, 10, 2 ('Ambus'). Diod. 17, 102, 6. Arr. 6, 16, 3. cf. praeterea Plut. Alex. 64, 1 et 3 τὸν Σάββαν.

Sambum utrumque femur] cf. supra § 65 'partem stipendium exegit'. passiue autem dicitur: 'Sambus utrumque femur transfigitur', cf. § 77 'Alexander ... stomachum ac caput uehementer ictus est'. Liv. 21, 7, 10 'Hannibal ... aduersum femur tragula grauiter ictus cecidit'. Auct. bell. Afr. 78, 10. 85, 7 etc.

se partim] intercidisse fere haec uidentur: 'perterriti ac fugientes 108,18 se partim in ⟨montes coniecerunt, partim in⟩ oppidum confugerunt' cf. Curt. 9, 4, 26 (barbari) 'auios montes et inpeditos occupauerunt, quorum agmen rex frustra persecutus inpedimenta cepit. peruentum deinde est ad oppidum Oxydracarum, in quod plerique confugerant'. estne scribendum: 'superati'?

corona] cf. ad § 40. 108,20

adorti] cf. Muetzell. ad Curt. 3, 1, 6 p. 9. Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 9, 2 p. 257.

scalas erectas] cf. Liv. 32, 14, 2 'cum iam scalas ad moenia ere- 108,21 xisset'. § 41 'scalis appositis'. ad ea quae secuntur cf. Curt. 9, 4, 30. Iustin. 12, 9, 5. Diod. 17, 98, 5. Plut. Alex. 63, 2. Arr. 6, 9, 3. ceterum et Diod. et Arr. oppidum ipsum et arcem distinguunt, epitomes autem auctor in hac re cum Curtio congruit. sed a Curtio discrepat (qui Oxydracarum oppidum fuisse tradit), cum disertis uerbis non dicit, utrum Oxydracarum an Mallorum (Arr. 6, 11, 3. Strab. 15, 1, 33 p. 701 etc.) urbs fuerit, qua in re consentit cum Diod. et Iustin.

cum tribus] in iis quae secuntur Leonnatus (ex coni. mea) tantum memoratur. Arr. 6, 9, 3. Curt. 9, 5, 14 sq. Diod. 17, 99, 4. Iustin. 12, 9, 5. Ps.-Call. p. 99 not. 12.

in oppidum desiluit] omnia quae secuntur in oppugnanda urbe 108,22 facta esse Curt. et epitomes auctor narrant. cf. Curt. 9, 5, 2—20. Iustin. 12, 9, 5—11. Diod. 17, 98, 6 — 99, 4. Arr. 6, 9, 5 — 11, 1.

reliqui non sunt subsecuti] Curt. 9, 4, 33. Diod. 17, 98, 6. Arr. 6, 9, 4. Ps.-Call. p. 99 not. 12.

conspicantes] cf. § 22. Justin. 12, 9, 6 'cum eum hostes conspe- 108,23 xissent' etc. Ps.-Call. p. 99 not. 12 οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει θεωρήσαντες ὥρμησαν πρὸς αὐτόν.

circumsteterunt] Curt. 9, 5, 5 'cum [comminus (del. Aldus)] unum procul tot manus peterent, nemo tamen audebat propius accedere', quo tamen loco 'eminus' scribendum et 'procul' (cf. § 8) delendum esse censeo.

Leonnatus] Curt. 9, 5, 17. Arr. 6, 10, 2 et 6, 11, 7. 108,25

femore dextro] Curt. l. c. 'ceruice graviter icta semianimis procubuit'.

stomachum ac caput] Curt. 9, 5, 9 'Indus — sagittam — ita ex- 108,26

cussit, ut per thoracem paulum super latus dextrum infigeret'. Diod. 17, 99, 3 τέλος δὲ τοξευθεὶς ὑπὸ τὸν μαστὸν ἔπεσεν εἰς τὸ γόνυ. Iustin. 12, 9, 12 'sagitta sub mamma traiectus'. Arr. 6, 10, 1 Ἀλέξανδρος δὲ βάλλεται καὶ αὐτὸς διὰ τοῦ θώρακος ἐς τὸ στῆθος τοξεύματι ὑπὲρ τὸν μαστόν. Plut. Alex. 63, 3 etc.

pectore aduerso] cf. Fabri-Heerwagen ad Liv. 21, 7, 10 p. 27.

108, 27 caput] cf. Curt. 9, 5, 7 'iam galeam saxa perfregerant'. Arr. 6, 11, 7 οἱ μὲν ξύλῳ πληγέντα κατὰ τοῦ κράνους Ἀλέξανδρον καὶ ἰλιγγιάσαντα πεσεῖν etc.

malo accepto] an 'male acceptus'? cf. Woelfflin. ad auct. bell. Afr. 18, 5 p. 32.

108, 28 portis refractis] Curt. 9, 5, 19. Justin. 12, 9, 11. Arr. 6, 10, 4. Ps.-Call. p. 99 not. 12.

108, 29 oppidanisque omnibus interfectis] Curt. 9, 5, 20. Diod. 17, 99, 4. Arr. 6, 11, 1. Ps.-Call. p. 99 not. 12.

108, 30 ubi Alexandro melius factum est] cf. § 64.

108, 31 qui proelio superfuerant] cf. Arr. 6, 14, 3. Ἀλέξανδρος δὲ σατράπην μὲν τούτοις τε καὶ τῶν Μαλλῶν τοῖς ἔτι σωζομένοις ἐπέταξε Φίλιππον. Fabri-Heerwagen ad Liv. 21, 4, 7 p. 14.

regi praedicto] i. e. Sambo, cf. § 75, ubi tamen 'imperator' appellatur, quia Malli et Oxydracae tum demum reges habere coeperunt.

108, 32 dicto audientes] cf. Krebs. 'Antibarbarus' uol. I p. 199 s. v. ceterum fortasse ex hoc loco explicari potest Arr. 6, 16, 3 ὁ δὲ ἐπὶ Σάμβον αὖ ἦγε, τῶν ὀρείων Ἰνδῶν σατράπην ὑπ' αὐτοῦ κατασταθέντα etc., ad quem locum cf. Schmieder. ap. Krueger. p. 247. de situ autem regni Sambi cf. Lezium p. 146.

tum philosophos] cf. Plut. Alex. 64. quae a scriptoribus historiae fabulosae Alexandri de colloquio, quod sequitur, tradita sunt ab iis, quae hoc loco narrantur, ualde discrepant. ad rem cf. Plut. Alex. 64, 1 τῶν δὲ γυμνοσοφιστῶν τοὺς μάλιστα τὸν Σάββαν ἀναπείσαντας ἀποστῆναι καὶ κακὰ πλεῖστα τοῖς Μακεδόσι παρασχόντας λαβὼν δέκα etc. partim consentiunt cum iis quae secuntur interrogatiunculae quas Budge ('the history of Alexander the great', Cambridge 1889 p. CI) ex uersione Aethiopica Pseudo-Callisthenis affert omissis tamen philosophorum responsis.

tum philosophos . . . hosce] insigne exemplum anacoluthiae, cf. Liv. 30, 27, 11 'ludos — ut eos ludos'.

108, 33 adortus] cf. Ter. Adelph. 404 'adortus iurgiost fratrem'. Tac. hist. 1, 31 'Subrium et Cetrium adorti milites minis'. Curt. 10, 2, 12 'regem ferocius quam alias adorti' etc.

108, 34 uos hostes nobis esse] Plut. Alex. 64, 1 τοὺς . . . κακὰ πλεῖστα τοῖς Μακεδόσι παρασχόντας. cf. ib. 59, 4.

declarauistis ... melius est] quaedam intercidisse intellexit Reitzenstein. ea autem quae secuntur in angustum coacta esse facile apparebit conferenti ex. gr. uestigium uberioris narrationis, quod § 83 deprehendimus: 'tu dixisti' etc.

108, 35 enim] tertio loco positum. cf. § 83 et Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 50, 3 p. 389.

109, 1 ceteri moriantur] uberius Plut. Alex. 64, 1 ἐρωτήματα προύβαλεν αὐτοῖς ἄπορα φήσας ἀποκτενεῖν τὸν μὴ ὀρθῶς ἀποκρινάμενον πρῶτον, εἶτ' ἐφεξῆς οὕτω τοὺς ἄλλους. quamobrem hoc loco quaedam intercidisse suspicetur quispiam. ceterum non semper eundem Indum omnia responsa dedisse intellegi potest ex § 82 'interrogauit quis eorum qui dixerant uideretur deterrime respondisse'.

109, 4 dixit] i. q. 'interrogauit', cf. 47 'dictitabant'. Plut. Alex. 64, 2 ὁ μὲν οὖν πρῶτος ἐρωτηθεὶς πότερον οἴεται τοὺς ζῶντας εἶναι πλείονας ἢ τοὺς τεθνηκότας, ἔφη τοὺς ζῶντας· οὐκέτι γὰρ εἶναι τοὺς τεθνηκότας. Ps.-Call. III 6 p. 100: ἕτερον δὲ ἐπηρώτησε· „τίνες ἆρα πλείονές εἰσιν, οἱ ζῶν-

τες ἢ οἱ νεκροί"; οἱ δὲ εἶπον· „οἱ μὲν τετελευτηκότες πλείονες, ἀλλ' οὐκ
ἔστι τῶν μὴ ὄντων μέτρον. οἱ γὰρ ὁρώμενοι πλείονές εἰσι τῶν μὴ φαινομένων." (cod. Leid. p. 773. Arm. p. 77. Syr. p. 358. Iul. Val. p. 120, 24 sqq.)
Budge l. c. p. CI: 'are the dead more in number than the living?"

illis qui nulli sunt] 'nullus sum' i. est q. 'mortuus sum', cf. Cic. 109, 5
tusc. disp. 1, 36, 87 'de mortuis loquor qui nulli sunt'.

nullus numerus potest esse] i. e. 'numerari nequeunt' uel 'extra 109, 6
numerum sunt' (cf. Caes. b. gall. 6, 13, 1 'aliquo numero esse'. Graeci: ἐν λόγῳ καὶ ἀριθμῷ εἶναι).

marinae an terrenae bestiae] Plut. l. c. ὁ δὲ δεύτερος (ἐρωτηθεὶς) πότερον τὴν γῆν ἢ τὴν θάλασσαν μείζονα τρέφειν θηρία, (ἔφη) τὴν γῆν· ταύτης γὰρ μέρος εἶναι τὴν θάλατταν. Ps.-Call. III 6 p. 100 = cod. Leid. p. 773. Arm. p. 77. Syr. p. 358. Iul. Val. p. 121, 8 sqq.

terrenae bestiae] Cic. de nat. deor. 1, 103. alibi 'terrestres'.

respondit] 'terrenae, nam in terra' etc. 109, 7

quae bestiarum] Plut. l. c. ὁ δὲ τρίτος (ἐρωτηθεὶς), ποῖόν ἐστι ζῷον 109, 8
πανουργότατον, ὃ μέχρι νῦν, εἶπεν, ἄνθρωπος οὐκ ἔγνωκεν. discrepat autem Ps.-Call. III 6 p. 100 = cod. Leid. p. 773. Arm. p. 77. Syr. p. 358. Iul. Val. p. 121, 10 sqq. cf. Budge l. c. p. CI.

quicquid hominum est] cf. Weiſsenborn. ad Liv. 2, 5, 7. 'fuit' 109, 9
maluit Schwartz.

quam ob causam] Plut. l. c. § 3 ὁ δὲ τέταρτος ἀνακρινόμενος 109, 10
τίνι λογισμῷ τὸν Σάββαν ἀπέστησεν, ἀπεκρίνατο „καλῶς ζῆν βουλόμενος αὐτὸν ἢ καλῶς ἀποθανεῖν".

utrum nox an dies prior natus] Plut. l. c. ὁ δὲ πέμπτος ἐρωτηθεὶς 109, 13
πότερον οἴεται τὴν ἡμέραν ἢ τὴν νύκτα προτέραν γεγονέναι, „τὴν ἡμέραν" εἶπεν „ἡμέρᾳ μιᾷ". sine dubio igitur in iis quae secuntur scribendum est 'uno die prius diem quam noctem natum'. sed cf. Ps.-Call. III 6 p. 100: τί πρότερον ἐγένετο, ἡ νὺξ ἢ ἡ ἡμέρα; — ἡ νύξ, καὶ γὰρ τὰ γενόμενα ἐν τῷ σκότει τῆς γαστρὸς αὐξάνονται, εἶτα εἰς τὴν αὐγὴν ἀποκύει γαστὴρ τὸ βρέφος (cod. Leid. p. 773. Arm. p. 77. Syr. p. 358. Jul. Val. p. 121, 21). cf. Budge l. c. p. CI: 'is night older than day?' Talmud Babylon. ('Tamid' 32): א״ל אור נברא תחילה או חשך אמרו לו מילתא דא לית לה פתר

deinde cum Alexander dubitaret] male intellexisse et uertisse 109, 14
uidetur auctor uerba quae ante oculos habuit, cf. Plut. l. c. προσεπεῖπεν οὗτος θαυμάσαντος τοῦ βασιλέως ὅτι τῶν ἀπόρων ἐρωτήσεων ἀνάγκη καὶ τὰς ἀποκρίσεις ἀπόρους εἶναι.

ait] cf. Fabri-Heerwagen ad Liv. 21, 54, 1 p. 191 et Krebs 'Anti- 109, 15
barbarus' I p. 123 sq. s. u.

quid homo debet facere] Plut. l. c. § 4 μεταβαλὼν οὖν τὸν ἕκτον 109, 16
ἠρώτα πῶς ἄν τις φιληθείη μάλιστα. „ἂν κράτιστος ὢν" ἔφη „μὴ φοβερὸς ᾖ". discrepat autem paulo a Plutarcho epitomes auctor.

iocundus] Fabri ad Sall. Iug. 85, 41 p. 338. 109, 17

quo pacto ipse deus posset existimari] Plut. l. c. τῶν δὲ λοιπῶν 109, 19
τριῶν ὁ μὲν ἐρωτηθεὶς πῶς ἄν τις ἐξ ἀνθρώπων γένοιτο θεός, „εἴ τι πράξειεν" εἶπεν „ὃ πρᾶξαι δυνατὸν ἀνθρώπῳ μὴ ἔστιν." fuit autem cum conicerem: 'quo pacto ipse posset deus esse existimari' coll. § 84 'sapientes esse existimans'.

utrum plus mors an uita ualeret] Plut. l. c. ὁ δὲ περὶ ζωῆς καὶ 109, 21
θανάτου (ἐρωτηθεὶς) πότερον ἰσχυρότερον, ἀπεκρίνατο τὴν ζωὴν τοσαῦτα κακὰ φέρουσαν. Ps.-Call. III 6 p. 100: ἕτερον δὲ ἐρωτᾷ ἐρώτημα· „τί ἆρα ἰσχυρότερον ὁ θάνατος ἢ ἡ ζωή;" οἱ δὲ εἶπον· „ἡ ζωή, ὅτι ὁ ἥλιος ἀνατέλλων ἀκτῖνας ἔχει λαμπράς, δύνων δὲ ἀσθενέστερος ὁρᾶται (cod. Leid. p. 773. Arm. p. 77. Syr. p. 358. Iul. Val. p. 121, 4 sqq.). utrumque ab epitomes auctore ualde discrepare manifestum est. cf. Budge l. c. p. CI: 'is death mightier than life?'

ut nulli sint] cf. ad § 79. 109, 23

109, 24 quandiu utile est] Plut. l. c. § 5 ὁ δὲ τελευταῖος (ἐρωτηθεὶς) μέχρι τίνος ἀνθρώπῳ καλῶς ἔχοι ζῆν, „μέχρι οὗ μὴ νομίζει τὸ τεθνάναι τοῦ ζῆν ἄμεινον“. Gesner 'gnomographi' p. 877 (sermo 271) ex Fauorino: Ἀριστείδης ὁ δίκαιος ἐρωτηθεὶς πόσον ἐστὶ χρόνον ἄνθρωπον καλὸν ζῆν ἔφη· ἕως ἂν ὑπολάβῃ τὸ τεθνάναι τοῦ ζῆν κρεῖττον εἶναι.

adeo] uim habet temporalem (μέχρι οὗ), cf. Krebs 'Antibarbarus I p. 82 s. u. et quos ibi laudat.

109, 26 cum nollet suo iudicio quemquam perire] quae uerba ut ex dittographia orta delere uult Schwartz, equidem retinui dubitanter. Alexander enim cum ipse de responsis philosophorum iudicare nollet, iudicium eius rei ad eum detulit, quem solum ex decem Indis interrogatum non esse numero interrogatiuncularum indicatur (apud Plut. l. c. § 1 ἕνα δὲ τὸν πρεσβύτατον ἐκέλευσε κρίνειν).

109, 28 ne quid gratiae causa iudicaret] ad ea quae secuntur cf. Plut. l. c. § 5 οὕτω δὴ τραπόμενος πρὸς τὸν δικαστὴν ἐκέλευσεν ἀποφαίνεσθαι. τοῦ δ' ἕτερον ἑτέρου χεῖρον εἰρηκέναι φήσαντος „οὐκοῦν“ ἔφη „σὺ πρῶτος ἀποθανῇ τοιαῦτα κρίνων“. „οὐκ ἄν γε“ εἶπεν „ὦ βασιλεῦ, εἰ μὴ σὺ ψεύδῃ φήσας πρῶτον ἀποκτενεῖν τὸν ἀποκρινάμενον κάκιστα“.

et ille] estne scribendum 'at ille'? (Plut. l. c. τοῦ δ').

109, 29 alium alio deterrime] cf. § 29 'omnibus formosissima'.

109, 32 non est regium mentiri] Arr. praef. § 2 αὐτῷ [i. e. Πτολεμαίῳ] βασιλεῖ ὄντι αἰσχρότερον ἢ τῳ ἄλλῳ ψεύσασθαι ἦν. Talmud Babylon. ('Tamid' 32): ולא יאר למלכא כדב

109, 37 praeuidendum] an 'prouidendum'? sed cf. Cic. Verr. 5, 22.

110, 1 uestimenta . . . iussit] Plut. Alex. 65, 1 τούτους μὲν οὖν ἀφῆκε δωρησάμενος. Talmud l. c.: מיר אלביש יתחון לבישין דארגון

110, 2 in naues conscendere] cf. § 86 'naues conscenderunt'. § 10 'in ratis ascendere'. ceterum hoc loco desiderantur quae a Curtio 9, 5, 22 — 9, 8, 28. Diod. 17, 100 sqq. Iustin. 12, 9, 1 sqq. traduntur.

iussit . . . iussit] cf. § 10 et § 86.

110, 3 ⟨ad⟩ Atlanticum ac Rubrum mare] cf. § 63.

flumine Indo] Arr. 6, 14, 4.

110, 4 uenit ad insulam Patala quae appellatur] Arr. 6, 17, 2 ἀφίκετο δὲ αὐτῷ καὶ ὁ τῶν Παταλέων τῆς χώρας ἄρχων, ὃ δὴ τὸ Δέλτα ἔφην εἶναι τὸ πρὸς τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἰνδοῦ ποιούμενον. Strab. 15, 1, 32 p. 700 (ὁ Ἰνδὸς) δυσὶ στόμασιν εἰς τὴν νοτίαν ἐκδίδωσι θάλατταν καὶ τὴν Παταληνὴν προσαγορευομένην ποιεῖ νῆσον. id. ib. § 33 p. 701: ἐν δὲ τῇ Παταληνῇ πόλις ἐστὶν ἀξιόλογος τὰ Πάταλα, ἀφ' ἧς καὶ ἡ νῆσος καλεῖται. apud Arrian. autem (5, 4, 1. 6, 18, 3. 6, 17, 5) et insulae et urbi nomen Πάταλα est. Diod. denique 17, 104, 1 exhibet Ταύαλα. fuit autem cum scriberem: 'uenit ad insulam Patalamque (cod.: quae) appellitur (cod.: appellatur) in oppidum' [cod.: 'ophiorum', corr. Reitzenstein] coll. Liu. 28, 42, 3 'Emporias in urbem sociorum classem adpulisti'. sed nunc hanc lectionem praeferendam esse duxi: 'uenit ad insulam Patala quae appellatur. oppidum' etc.

110, 5 †Bigandar] apud Ptolem. 7, 1, 61 Βινάγαρα et in Anonymi (Arriani, ut fertur) peripl. maris Erythr. 39 Μινναγάρ. cf. C. Muellerum ad h. l. in Geogr. Gr. min. uol. I p. 287. Konr. Mannert 'Geographie der Griechen u. Römer' uol. V pars 1 p. 105 et 107 edit. II.

110, 6 Mamalces] corruptum esse uidetur. 'in sinistra' sc. 'ripa'.

ab his commeatum et duces] Curt. 9, 8, 30 'ducibus deinde sumptis amnis peritis defluxit ad insulam medio ferme alueo enatam'. Arr. 6, 18, 5. ad 'duces' cf. ad § 34.

110, 7 propter latitudinem fluminis] Arr. l. c. ἧκον ἵναπερ ἀναχεῖται ἐς εὖρος ὁ ποταμός, ὡς καὶ διακοσίους ταύτῃ σταδίους ἐπέχειν ἧπερ εὐρύτατος αὐτὸς αὑτοῦ ἦν.

110, 8 in insulam desertam] cf. Curt. l. c.

iussit requiri] Curt. 9, 9, 1 'ibi diutius subsistere coactus, quia duces socordius adseruati profugerant, misit, qui conquirerent alios'.

si] cf. ad § 47.

ubi neminem inueniunt] Curt. 9, 9, 1 'nec repertis'. 110, 9

deos conprecatus] cf. ad § 29.

iamque stadia CCCC decucurrerant] Curt. 9, 9, 3 'iam CCCC sta- 110, 10
dia processerant, cum gubernatores adgnoscere ipsos auram maris et haud procul uideri sibi Oceanum abesse indicant regi'.

decucurrerant] auct. bell. Afr. 3, 5 'nullum portum, quo classes decurrerent'.

eius rei non inperiti] i. e. gubernatores. 110, 11

spe salutis iniecta laeti] estne scribendum 'elati'? cf. locum Curtii 110, 12
in adnotatione ad § 31 emendatum. ceterum paulo aliter Curt. 9, 9, 4 'laetus ille hortari nauticos coepit, incumberent remis: adesse finem laboris omnibus uotis expetitum'.

regem] estne scribendum 'remigem' sensu collectiuo? cf. Muetzell. ad Curt. 4, 3, 18 p. 217. quaedam intercidisse putat Reitzenstein, uelut 'regem ⟨de ea re certiorem facere⟩ atque' e. q. s., cf. Curt. 9, 9, 3.

hortari] cf. § 47 'uersari'. Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 47, 6 110, 13
p. 381. Fabri ad Sall. Cat. 12, 5 p. 34.

si quem locorum peritum] Curt. 9, 9, 5 'paucos tamen nauigio 110, 14
emisit in ripam, qui agrestes uagos exciperent, e quibus certiora nosci posse sperabat'.

inuenire possent] suppleui coll. § 85 'si quem locorum possent non ignarum inuenire'.

diu cum quaesissent] Curt. 9, 9, 5 'illi scrutati omnia tuguria 110, 15
tandem latentes repperere'.

ei interrogati] Curt. 9, 9, 6 'qui interrogati, quam procul abesset 110, 16
mare, responderunt nullum ipsos mare ne fama quidem accepisse: ceterum tertio die perueniri posse ad aquam amaram, quae corrumperet dulcem. intellectum est mare destinari ab ignaris naturae eius.' quo loco collato Reitzenstein coniecit: 'nauigandum esset ⟨ad mare, mare⟩ negauerunt' e. q. s., quae coniectura haud scio an uera sit.

aquam commixtam] Curt. 9, 9, 7 'mixtum flumini mare'. ib. § 7 110, 17
'dispares undas'.

animis libentibus] Curt. 9, 9, 7 'ingenti alacritate'. 110, 19

post diem tertium] Curt. 9, 9, 7 'tertio iam die mixtum flumini 110, 20
subibat mare'.

sitientes] conieci coll. Curt. 9, 9, 10 'identidem intumescens mare 110, 21
et in campos paulo ante siccos descendere superfusum'.

citatim] cf. auct. bell. Afr. 80, 4 et Woelfflin. ad h. l. p. 123. 110, 22

supprimi] Curt. 9, 9, 9 'Oceanus exaestuans inuehi coepit et in retro flumen urgere; quod primo coercitum, deinde uehementius pulsum maiore impetu aduersum agebatur, quam torrentia praecipiti alueo incurrunt'.

Ea quae secuntur fere ad uerbum cum iis consentiunt, quae qui historiam fabulosam Alexandri conscripsit nomine Callisthenis usus narrat. ne igitur longus sim, iis tantum locis Pseudo-Callisthenis ut uocant uerba afferam, quibus haec epitome uitiis quibusdam inquinata est. id quoque lectores monitos uelim me de origine ac natura illarum fabularum, quae de Alexandro feruntur, uerba facturum non esse, cum hanc rem difficiliorem esse putem, quam ut paucis absolui possit. hoc tantum praefari liceat codicem A Pseudo-Callisthenis proxime ad epitomen accedere, sed longe ab hac superari. ceterum qui in has fabulas diligentius inquirere uolunt, mihi ad hos fere libros delegandi sunt:

Iul. Zacher 'Pseudo-Callisthenes, Forschungen zur Kritik und Geschichte der ältesten Aufzeichnung der Alexandersage' 1867.

Paul. Meyer 'Alexandre le Grand dans la littérature française' tom. II 1886.

Theod. Nöldeke 'Beiträge zur Geschichte des Alexanderromans' 1890 = 'Denkschr. der Akad. der Wiss. Wien. Philol.-histor. Kl.' vol. 38. V. Ryssel 'die syrische Übersetzung des Pseudo-Callisthenes' in 'Archiv f. d. Stud. d. neueren Spr.' uol. 90 (1893). Rich. Raabe 'ἱστορία Ἀλεξάνδρου. Die armenische Übersetzung der sagenhaften Alexander-Biographie' 1896. 'Die uita Alexandri Magni des Archipresbyters Leo. Herausgegeben von Gust. Landgraf' 1885.

110,24 litterae ab Olympiade] ad ea quae secuntur cf. Ps.-Call. III 31 = cod. Leid. p. 788. Arm. p. 98 sq. Syr. p. 392. I. Valer. p. 163, 20 sqq. Leo p. 126, 11 sqq. initium enuntiati desideratur.

Alexandri] 'Alexandro' maluit Keil.

110,26 adfirmauerat ire] cf. Cic. ad Att. 4, 16, 12 = 4, 18, 4 edd. Bait. et Muell.: 'Cato tamen adfirmat se uiuo illum non triumphaturum', ubi cod. Mediceus exhibet 'triumphare'.

in Epirum] ad rem cf. ex. gr. Diod. 18, 49, 4. Paus. 1, 11, 3.

110,28 accersire] cf. § 64.

110,30 superbiorem] cf. § 96. cod. A Ps.-Callisthenis: καὶ γὰρ ἤκουεν καὶ διελογίζετο τὸν Ἀλέξανδρον ἐπιδεδωκέναι πολὺ πρὸς ὑπερηφανίαν.

110,31 sibi praemetuens] Caes. b. G. 7, 49, 1 'praemetuens suis'. cf. 'praetimere sibi' (Plaut.).

iniit consilium ut] Lactant. 4, 16, 17 ed. Brandt: 'inierunt consilium detestandum, ut priuarent eum uita'.

110,32 paratum] Cic. pro Cael. 24, 58 'ubi quaesitum est [sc. uenenum]? quem ad modum paratum?' cod. A: μεταπεμψάμενος οὖν τὸ τοξικὸν φάρμακον. 'paratum' hoc loco i. est q. 'emptum', cf. Fabri ad Sall. Iug. 31, 11 p. 235. ad rem cf. Paus. 8, 18, 6. Plut. Alex. 77, 2. Curt. 10, 10, 16 sq. Plin. nat. hist. 30, 149. Vitruv. 8, 3, 16. Frid. Iacobs. animaduersiones in epigr. anth. Gr.' vol. III p. 1 p. 378, Ruhkopf. et Koeler. ad Sen. nat. quaest. 3, 25, 1.

pyxidem] sub eo quod codex praebet latere uidetur. cf. cod. A: πυξίδα σιδηρᾶν. ceterum uenenum Stygis aquae διακόπτειν πάντα τὰ ἀγγεῖα πλὴν τῶν κερατίνων dicebatur teste Antigon. histor. mirab. 158 p. 38, 12 ed. Keller, cf. Vitruv. 8, 3, 16 'haec autem aqua Στυγὸς ὕδωρ nominatur, quam neque argenteum neque aeneum nec ferreum uas potest sustinere, sed dissilit et dissipatur; conseruare autem eam et continere nihil aliud potest nisi mulina ungula' (cf. Curt. 10, 10, 16 sq. Iustin. 12, 14, 7. Plut. Alex. 77, 2. praeterea Callim. ap. Stob. ecl. phys. I cap. 49, 51 p. 1016 [= p. 421, 4 sqq. ed. Wachsm.]. Ael. n. a. 10, 40. Paus. 8, 18, 6. Plin. n. h. 30, 149), quibus ex locis facile intellegitur epitomes auctorem parum accurate retulisse, cum uenenum in ungulam mulinam coniectum pyxide ferrea circumdatum fuisse constet etiam ex Ps.-Call.

110,33 clusit] cf. § 66.

Cassandro] ad rem cf. Plut. Alex. 74, 1.

111,1 [illo]] (ex dittographia nominis 'Iolla' ortum) deleui.

fratre minore] Arr. 7, 27, 2 Ἰόλλαν τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κασάνδρου τὸν νεώτερον· εἶναι γὰρ οἰνοχόον βασιλικὸν τὸν Ἰόλλαν. Curt. 10, 10, 14. Iustin. 12, 14, 6.

111,3 interim Alexander] ad ea quae secuntur cf. praeter Pseudo-Callisthenem etiam quae Iustus Ieep 'Stellen des Curtius im Pseudo-Kallisthenes' ('Jahrbb. f. Phil.' uol. 71 p. 125 sqq.) e codice quodam Guelferbytano protulit (p. 128 sq.).

in meridiano tempore] cf. § 16 'in nocte'.

ita ut tota figura simillima uideretur] cod. A: ὥστε εἶναι ὅλον τὸν 111,9 τύπον τῇ γραφομένῃ Σκύλλῃ παραπλήσιον. uers. Arm. p. 97 καὶ ἦν ἂν ὅλως ὁ τύπος τῆς μορφῆς ὅμοιος τῇ Σκύλλῃ etc. Iul. Val. p. 162, 3 sqq. 'prorsus qualem Scyllam homines fabulantur'. frg. Guelferbyt. p. 128 'qualem Scyllam ferunt fabulae poetarum'.

cubicularios] ex 'cubiculares' correxi coll. Charis. p. 76, 21 'cubi- 111,11 cularius est custos cubiculi'.

eum conuentum facere] cf. 'alqm missum facere' et similia. 111,12

foras exire] § 43 'porta foras exierunt' cf. § 91. 93. 95. hoc loco 111,13 intercidisse uidetur 'eos qui aderant' (Ps.-Call. πάντας τοὺς παρόντας — Arm. p. 97 τοὺς παρόντας — Syr. p. 391 'befiehl, dafs alle Leute, die vor dir stehen, hinausgehen' — Iul. Val. p. 162, 16 'facessere uniuersos e praesenti' — Leo p. 125, 15 'iube exire omnes'), cf. § 100 'cunctos e cubiculo exire iussit'.

simul et] cf. Fabri ad Sall. Iug. 20, 1 p. 214. 111,15

magos Chaldaeosque] οὓς ἐξ ἔθους ἐπήγετο πρὸς τὰ τοιαῦτα, Plut. Alex. 57, 3.

ante ceteros] cf. Reisig vol. III p. 178 not. 402 d. 111,16

antecedebat] absolute usurpatum, cf. Krebs 'Antibarbarus' I p. 160 111,17 s. v. cf. § 51 'ipse solus adequitans longe antecessit' (§ 52 'suos antecessit').

familiarissimus regis] § 6 'familiarissimus Beso'.

fuit] ut ex dittographia ortum delendum est. 111,18

uenerunt] cf. § 39 'regnauit'.

interminatus] cf. ex. gr. Iul. Val. 3, 26 p. 134, 4 'interminatus 111,19 necem'.

ut ... item] cf. Maduig ad Cic. de finib. 3 § 48 p. 424. ad 'ut ... 111,21 esse, item eum esse' cf. Liv. 33, 45, 7 'ut feras quasdam nulla mitescere arte, sic inmitem et implacabilem eius uiri animum esse'.

nationes ... gentium] cf. Krebs 'Antibarbarus II p. 113. Herzog. 111,22 ad Caes. b. g. 6, 10, 1 p. 313 ed. I.

esse omnium gentium] fortasse haec uerba sic transponenda sunt, ut scribamus 'omnium gentium esse'.

sub suam dominationem] cf. ex. gr. Sall. Iug. 112, 3 'cum talem 111,23 uirum in potestatem habuisset'.

quem supra scripsimus] nomen Philippi intercidisse uidetur. ce- 111,24 terum cf. Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 28, 9 p. 326.

simul et] cf. § 92. 111,25

dilaniauit] i. q. 'discidit'. 111,26

⟨in⟩ extremo uitae fine] cf. § 105 'in extremo uitae fine'. 111,27

animo aduertit] cf. Verg. aen. 2, 712 'animis aduertite uestris'. 111,28 Plin. n. h. 25, 5. Cort. ad Sall. Iug. 69, 1 p. 724.

cohortatur] Fabri-Heerwagen ad Liv. 22, 15, 9 p. 283. cf. § 39. 111,29 42. 47.

quae uiderentur] Ps.-Call.: κελεύει αὐτὸν θαῤῥοῦντα λέγειν τὰ ἐκ 111,31 τοῦ σημείου θεωρούμενα.

ait] Fabri-Heerwagen ad Liv. 21, 54, 1 p. 191.

o rex] cf. cod. A: οὐκέτι σὺ ἐν τοῖς [cod.: συνετοί, corr. Kroll] ζῶσι καταρίθμητος (cod. -τοι) εἶ, ἀλλὰ τὸ σῶμά σου λέλυται τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει. Iul. Valer. p. 162, 25 'non enim iam bonis neque inter uiuos homines ultra nominabere'.

in uiuorum numero adnumeres] cf. ex. gr. Cic. pro Roscio Am. 32, 89. Ovid. trist. 5, 4, 20.

111,32 ex humanitate] i. q. 'ex hominibus' uel 'ex genere humano', cf. Krebs 'Antibarbarus' I p. 606 s. u.

111,35 bestiarum simulacra] Ps.-Call.: τῶν θηρίων αἱ μορφαί.

gentes sunt ferae ac barbarae] cf. Iul. Valer. p. 163, 3 'quicumque tibi subditi sunt et subiecti', Syr. p. 392; 'die Tierkörper sind alle Völker', Arm. p. 98 τὰ στρατεύματα τὰ περὶ σὲ ὄντα, frgm. Guelf. 'hi sunt principes tibi subiecti' (discrepant Ps.-Call. οἱ περὶ σὲ ὄντες et Leo p. 126, 5 'homines sunt qui poste ueniunt'). ceterum apparet epitomes auctorem duas huius portenti interpretationes confudisse. nam bestiarum simulacris modo gentes ferae ac barbarae, quibus Alexander imperabat, significari dicuntur, modo familiares regis, qui ei insidiabantur.

112,1 sunt inimici] sc. 'tui' uel 'tibi'; Ps.-Call.: οὕτως καὶ οἱ περὶ σὲ ὄντες διάκεινται πρὸς σέ. Arm.: οὕτω καὶ οἱ περὶ σὲ ὄντες οὐ φιλοῦσί σε. fortasse autem praeterea etiam inter se eos inimicos fore dixerat, cf. Iul. Val. p. 163, 7 sqq.: 'hi quoque ipsi dissidebunt neque congruent', frgm. Guelf. 'sic quoque post mortem tuam hi inter se discordes erunt'.

112,2 commutabuntur] Arm.: πολλαὶ δὲ συγχύσεις ἔσονται ἐπὶ τῆς γῆς σοῦ τελευτήσαντος κτλ. Iul. Val. p. 163, 10 sq.

112,4 ait] cf. § 94.

112,5 accipe me ut tertium mortalem] Syr. p. 392 'befiehl, dafs man mich als den dritten Sterblichen aufnimmt'; Leo p. 126, 10 'recipe me tertium mortalem'. (cod. A: δέχου κἀμὲ τοιοῦτον ὄντα θνητόν — Arm. δέχου κἀμὲ τοιοῦτον θνητόν).

112,6 his ut uidetur] cf. cod. A p. 144 not. 20 Muell. Arm. p. 98. Syr. p. 392. 'his' i. est q. 'his uerbis'.

Liberum patrem . . . Herculem] e mortalibus immortales facti uiri hi uulgo afferuntur: Hercules, Liber, Castor et Pollux, Quirinus, cf. Hor. carm. 3, 3, 9 sqq. et (omisso Quirino) 4, 8, 29 sqq. Sil. Ital. 15, 78 sqq. Cic. tusc. disp. 1, 12, 28.

112,8 deorum mensis] cod. A: ἑαυτὸν ἔκρινεν . . . ἄξιον θεοῖς συνέστιον γενέσθαι. Arm. p. 98 ἑαυτὸν ἔκρινεν . . . ἄξιον τοῖς θεοῖς σύνδειπνον γίγνεσθαι. Iul. Val. p. 163, 19 'quod diuinis honoribus haud procul foret'. Pind. ol. 1, 59 sqq. Verg. buc. 4, 63. aen. 1, 79. Hor. carm. 4, 8, 30.

112,10 Babylonem] scripsi pro eo quod codex exhibet 'Babyloniam'. cf. cod. A: ἀφικόμενος δὲ ὁ Κάσανδρος εἰς Βαβυλῶνα.

112,11 eductum] conicias 'seductum' coll. cod. Leid. p. 789 συνελάλησεν Ἰούλλῳ λάθρα. Syr. p. 393 'da näherte sich Cassander dem Iollas und machte ihn zum Mitwisser seines Geheimnisses'.

112,12 animum ac superbiam] cf. Liv. 22, 26, 1 et Fabri-Heerwagen ad h. l. p. 320. 'animus' h. l. idem fere est quod 'arrogantia'.

112,13 uti . . . ne] cf. § 64.

112,14 deinde] quid in iis quae secuntur narratum fuerit, intellegi potest ex Ps.-Call. 3, 31 p. 145 Muell. cod. Leid. p. 789. Arm. p. 99. Syr. p. 393. Leo p. 132, 10 sqq. uerba quae tradita sunt intacta reliqui. conicias haec fere: 'deinde [Alexander] Iollas se effecturum dixit, cum ⟨Alexander⟩ diem festum agens [cum] amicorum conuentum habere uellet'. ceterum quae hoc loco narrantur ex uberiore quadam narratione in angustum coacta sunt.

112,16 Onesicritus] τῶν παραδόξων ἀρχικυβερνήτης ille inprimis in numero eorum, qui Alexandri uitam fabulose narrauerunt, habendus est (cf. etiam carminis illius aetatis Byzantinae initium publici iuris factum a Steph. Kappio 'Mitteilungen aus zwei griech. Hss.' Vindobonae 1872).

112,17 fuit Perdiccas] plura nomina exhibet codex A, nempe haec: ἦσαν δὲ οἱ παρόντες κʹ. Περδίκας, †μιλιανὸς [Medius], Πύθων, †λιώνατος [Leonnatus], Κάσανδρος, †Πόκεστος [Peucestes], Πτολεμαῖος, Λυσίμαχος, Φίλιππος ὁ ἰατρὸς, Νέαρχος Κρὴς, Στασάνωρ [cod.: Νέαρχος Κρίτιος ἄνορ; corr. Schwartz], Ἡρακλείδης ὁ Θρᾷξ [cod.: ὅραξ], Εὐροππαῖος [cod.: Εὐρώπιος], Ἀρίστων Φαρσάλιος, Φίλιππος ⟨ὁ⟩ μηχανικὸς, Φιλώτας, Μένανδρος. cf. praeterea Arm. p. 99: ἦσαν δὲ οἱ παρόντες εἴκοσι· Περδίκκας, Μελέαγρος, Πείθων, Λεοννάτος, Κάσανδρος, Πευκέστης, Πτολεμαῖος, Λυσίμαχος, Φίλιππος, Ὀλκίας, Εὐμένης, Φίλιππος ὁ ἰατρὸς, Νέαρχος ὁ Κρὴς, Ἡρακλείδης, Εὐροππαῖος, Ἀρίστων Φαρσάλιος, Φίλιππος ὁ μηχανικὸς, Φιλώτας, Μένανδρος, Δάρδανος. uers. Syr. p. 393: Perdikkas [syr. Priskos] u. Meleagros [syr. Markanos] u. Lysias u. Python [syr. Priton] u. Rekitharos u. Cassiodorus u. Nikolaus u. Kritias u. Heraklides u. Tarkana u. Philippus u. Menander.'

†erat teon] fort. Πύθων, Πείθων Priton. 112,18

Theoklus] Θέοκλος uel Θεοκλῆς.

†staion] Ἀρίστων. ceterum Stasanoris nomen latere suspicatus 112,19
est Schwartz.

†oratheus] Εὐρωπαῖος (oriundus ab Europo, oppido quodam Macedoniae, ut recte intellexit Schwartz).

†ilicus] Ὀλκίας, quod nomen latere uidit Schwartz.

praeter Eumenem] Περδίκκας τε καὶ Πτολεμαῖος, Ὀλκίας, Λυσίμαχος, 112,20
Εὐμένης, Ἄνανδρος [= Ἄσανδρος?] praebet cod. A; in uers. Arm. p. 100: Περδίκκας καὶ Πτολεμαῖος, Ὀλκίας καὶ Λυσίμαχος, Εὐμένης καὶ Κάσανδρος.

Cassandrum] Asander, Philotae filius intelligendus uidetur esse, 112,21
de quo cf. Wesseling. ad Diod. 18, 39, 6 [= p. 248 ed. Dind.]. Muetzell. ad Curt. 10, 10, 2 p. 925. Niese p. 197 not. 3.

que] cf. ex. gr. Fabri-Heerwagen ad Liv. 21, 6, 7. 112,22

rerum nouarum studentes] saepius legitur 'nouis rebus studere', hoc tamen loco illud uerbum eodem quo adiectiuum 'studiosus' modo cum genetiuo coniungitur.

futura foret] sc. potentia uel superbia Alexandri. 112,23

foret] cf. Reisig III p. 321 not. 445.

accubanti] 'accubanti' recte coniecisse uidetur Reitzenstein. cod. 112,25
A: τοῦ δὲ Ἀλεξάνδρου ἀνακλιθέντος (cod. Leid. συνανακλιθέντος αὐτοῖς). Arm. ἀνακλιθέντος τοῦ βασιλέως. Syr.: 'als nun Alexander sich hingelegt hatte und sie alle vor ihm zu Tische lagen'.

ueluti sagittatus esset] cod. A: ἐξαίφνης ὁ Ἀλέξανδρος ἀνεβόησεν 112,27
ὡς τόξῳ πεπηγὼς εἰς τὸ ἧπαρ (cod. Leid. πεπληγμένος διὰ τοῦ ἥπατος. Arm. πληγεὶς τὸ ἧπαρ. Leo p. 132, 18 'subito clamauit uoce magna quasi lanceam dedisset illi aliquis in iecore'. Syr.: 'Als Alexander getrunken hatte, fühlte er augenblicklich einen heftigen Schmerz'). cf. Plut. Alex. 75, 3.

⟨se⟩ conprimens] i. q. dolorem conprimens, τὴν ὀδύνην ἐγκαρτερήσας.

animo conscio] cf. ex. gr. Sall. Cat. 14, 3. Iustin. 2, 5, 7 'mulieres 112,28
male sibi consciae'.

male factum est] Plaut. mil. glor. 1331 sq. et Lorenz ad h. l. Lu- 112,29
cret. 3, 597 et Heinze ad h. l.

cum uomere uellet] cod. A: ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀπεράσαι [cod. διαπεράσαι, corr. Schwartz] βουλόμενος τὸ πολὺ τοῦ οἴνου ᾔτησε πτερόν. εἴθιστο [cod. ᾔσθητο, corr. Keil] γὰρ οὕτως [cod. τούτῳ, corr. Schwartz] ἐμεῖν [cod. ἐμμένειν, corr. Keil]· ὁ δὲ Ἴουλος περιχρίσας τῷ φαρμάκῳ ἔδωκεν αὐτῷ. cf. Arm. p. 100. Syr. p. 393. Leon. p. 132, 25.

quod] quaedam intercidisse manifestum est, fortasse 'quod fa- 112,31
cere solitus erat' (coll. § 62), cf. cod. A εἴθιστο γὰρ οὕτως ἐμεῖν. Arm. p. 100 εἰώθει γὰρ οὕτω ποιεῖν. Syr. p. 393 'weil er gewöhnt war, manchmal dies zu thun'.

secum] cf. Fabri ad Sall. Cat. 32, 1 p. 77. 112,34

Cassandrus] cf. Vell. 1, 16, 3 'Menandrus'. Neue 'Formenlehre' 112,33
vol. I p. 77 sqq. cf. § 96. 97.

tradiderat] fortasse praestat scribere 'tradit⟨um⟩ erat'.

112, 36 ⟨Iollam⟩] quae in cod. A leguntur admodum corrupta sunt uerba. sensus eorum hic est Cassandrum in Ciliciam (εἰς ὅλους κύλικας, quod Keil correxit in ὅρους Κίλικας, cf. eundem errorem in uers. Arm. p. 100 εἰς πάντα τὰ ποτήρια) profugisse ibique aduentum Iollae fratris exspectasse.

112, 38 Macedoniam] omissa ut saepius praepositione 'in', cf. ex. gr. Caes. b. civ. 3, 41, 1. 106, 1. Reisig III p. 653 not. 560.

inuersis uerbis] cod. A: διὰ σημείων γράψας, Arm. p. 100 σημείοις γράψας πρὸς αὐτὸν ὡς τὸ ἔργον ἐτελέσθη. Syr. p. 394: "da schrieb Cassander nach Macedonien an seinen Vater: 'das Werk, um deswillen ich hierher gekommen war, ist zur Thatsache geworden und ist gut zur Ausführung gekommen'." 'inuersis uerbis' hoc loco i. q. 'ambiguis uerbis', quae Antipater in aliam atque eam, quae proprie iis subiecta erat, sententiam facile accipere potuit. cf. Lucret. 1, 642. Ter. Haut. timor. 372. Quintil. 8, 6, 44.

113, 1 ceteros amicos] cf. § 28 'cum ceteris amicorum filiis'.

113, 2 ubi silentium esse sensit] cf. § 21.

113, 3 quadrupes] i. e. per manus et genua reptans. cod. A: τετραποδιστί, cf. Arm. p. 101. Syr. p. 394 'er ging auf seinen Händen und auf seinen Füfsen'. Leo p. 133, 17 'manibus pedibusque'. ad ea quae secuntur cf. etiam Arr. 7, 27, 3.

113, 5 protinus progressus] cf. § 36 (ex coni.).

interim] i. q. interdum.

113, 6 currentem] 'accurrentem' coniecit Reitzenstein, cf. προστρέχουσαν cod. A. Arm. 'sequentem se cursu ualidissimo' Leo p. 133, 21.

ut ea se posset praeterire] possis etiam 'ut ea, si posset [fieri], praeteriret'.

113, 8 nancta gemitum flentis] cf. Arm. p. 101: ὁ στεναγμὸς Ἀλεξάνδρου σπανίως ἀναφωνοῦντος ἐκάλει καὶ ὡδήγει τὸν στεναγμὸν Ῥωξάνης. fortasse scribendum 'persequens'.

113, 10 alleuauit] cf. Arm. p. 101 αὐτὴ δὲ ἡ γυνὴ περιπλακεῖσα αὐτῷ ἔφη· "καταλείπεις ἐμέ, Ἀλέξανδρε, σεαυτὸν εἰς θάνατον δούς;" ὁ δὲ εἶπεν κτλ. cf. Syr. p. 394. Leon. p. 133, 24 sq. de uerbo 'alleuandi' cf. Muetzell. ad Curt. 5, 4, 18 p. 436.

113, 11 paruum fructum] ea uerba apud Ps.-Call. uitiose tradita esse apparet.

113, 12 mihi inmortalitatem ademisti] cf. Arr. 7, 27, 3 εἰπεῖν ὅτι ἐφθόνησεν ἄρα αὐτῷ δόξης τῆς ἐς ἅπαν, ὡς θεῷ δὴ γεγενημένῳ.

113, 14 diluxit] cf. § 16.

113, 15 ut ne] cf. § 64.

113, 17 Combalum] cod. A: Καμβοβάφην, Arm. Κόμβαφον (cf. nomina propria Κομβάβος, Κόμβαφις).

113, 23 audiuit] sc. 'tumultum', cf. § 56.

113, 25 ita uti] ὥστε A, Leid.

113, 26 portam] cf. infra 'altero ostio'.

113, 27 cum singulis tunicis] cf. Plut. Alex. 76, 4 ἐν τοῖς χιτῶσι καθ' ἕνα πάντες παρὰ τὴν κλίνην παρεξῆλθον Arm. p. 101 μονοχίτωνας. Leo p. 135, 1 'cum uno uestimento'. [Plut. Alex. 71, 4 ἄνοπλοι καὶ μονοχίτωνες]. ceterum 'salutandi' uerbum parum eleganter paucis uocabulis interiectis duplicatur quamobrem cum Reitzensteinio 'uisitabant' scripsi.

113, 30 Peuculanus] cod. A: Πευκῶος, Arm.: Πευκαλῶος, Syr.: Phainokles, Leo p. 135, 6 'Speleucos'.

natus] aut ex dittographia ortum et delendum est aut quaedam interciderunt, ex. gr. '⟨ignobili loco⟩ natus', cf. cod. A: τῷ μὲν εἴδει

οὐκ ἀπρεπὴς [cod. εὐπρ], ἰδιώτης δὲ οὐδεμιᾶς τάξεως ὑφηγούμενος. cf. Arm. p. 102. § 45 'haud ignobili loco orta'.

qui cum partem] post haec uerba quaedam intercidisse mani- 113, 32 festum est. cf. Ps.-Call.: ἐπ' ἀγαθῷ μέν, Ἀλέξανδρε βασιλεῦ, Φίλιππος ὁ πατήρ σου ἦρξεν, ἐπ' ἀγαθῷ δὲ καὶ σύ, βασιλεῦ. fuit, cum conicerem: 'rex fuit Macedoniae ⟨utilissimus, etiam tu rex fuisti⟩ utilissimus, qui' etc. uerba quae secuntur sic emendauit Schwartz: 'qui tuam patriam Macedoniam', cf. Syr. p. 395 'weil du uns berühmt und gefeiert gemacht hast'. equidem praeferam coniecturam Reitzensteinii, qui scribi iussit: 'qui cum partem ...... ⟨eo⟩ laudium extulisti' e. q. s. longiorem hoc loco extitisse orationem ratus, qua Philippus, qui re uera partem tantum Macedoniae initio tenuerat, ut rex utilissimus cum rege gloriosissimo Alexandro conferebatur. cf. ad formam 'laudium' Neuium 'Formenlehre' uol. I p. 272. ceterum 'a' et 'au' a librariis saepissime confundi docuit nos Theod. Birt (Rhein. Mus. uol. 52 'Erg.-heft' 1897 p. 89 sqq. et p. 203 sq.).

aequares] estne scribendum 'aequaret'? cf. cod. A: σοῦ τελευτῶντος 113, 33 καλόν ἐστι καὶ Μακεδόνας συναποθανεῖν σοι τῷ ποιήσαντι Μακεδονίαν ἀξίαν τοῦ Διός.

perierunt] cod. A: ἀπόλωλεν Μακεδονία. 113, 34

ut animo forti esset] cod. A: ἔμφασιν ἐποιεῖτο παρακλήσεως. 113, 36

epistulam quam ad Rhodios scripserat] haec epistula, quae in hac 114, 1 epitome ab testamento Alexandri seiungitur, apud Pseudo-Callisthenem non exstat nisi quod quaedam eius partes testamento ipsi insertae sunt.

senatu] hanc datiui formam retinui, cf. Reisig 'Vorlesungen' I p. 140 et ibid. not. 90. Kühner I p. 245 sq.

patrii] scripsi coll. § 123 'Hercules patrius noster'. Plut. Alex. 114, 3 2, 1 τῷ γένει πρὸς πατρὸς μὲν ἦν Ἡρακλείδης ἀπὸ Καράνου. 'patrius' eodem sensu quo πατρῷος usurpatur. Tibull. 2, 1, 17 'di patrii'.

nostri] 'progressi' intercidisse uidetur. ex iis autem quae secun- 114, 4 tur nihil elici potest, cum auctori epitomes ipsi Graeca, quae uertit, uerba uitiis quibusdam inquinata ante oculos fuisse uideantur. Reitzenstein et exitum prioris enuntiati et initium alterius excidisse ratus coniecit: 'nos ultra columnam Herculis patrii nostri finis usque ... ab hominibus abeuntes'.

abeuntes] i. e. 'e uita', nisi praestat scribere 'obeuntes'. cf. § 115 'ad deos abisse'.

quocirca] cf. διό cod. A. Arm. uerba quae secuntur sic emendauit 114, 7 Kroll: 'quod ergo iacebat in uestro oppido'.

memorem] i. q. 'gratum'. Schwartz coniecit 'memoria teneretis', 114, 9 sed codicis scriptura ne ipsa quidem omni caret probabilitate. ad rem cf. Plut. Alex. 34, 2.

praescripsimus] uerba quae secuntur sic inter se cohaerent: 'ut, 114, 12 quod cuique dari iussimus, ⟨id⟩ ex pecunia regia ⟨cuique⟩ dandum curarent'.

auri signati talenta] τάλαντα νομίσματος. cf. ad h. l. infra § 118. 114, 14

medimmum] semper retinui hanc scripturam, cf. 'columma' et alia exempla apud Lindsay-Nohl. 'die lat. Sprache' p. 81.

XL] infra § 118: XXX., quem numerum in 'XXXX' mutaui. 114, 15

aequum est] cum ablatiuo coniunctum, cf. Plaut. Bacch. 488. 114, 17

cum cura curare] cf. Plaut. Pers. 198 'rem hanc cum cura ge- 114, 18 ras'. Liv. 39, 41, 6 'alqd cum cura exsequi'. Fabri ad Sall. Iug. 54, 1 p. 283.

ad aurem] cf. 'dicere in aurem', 'in aurem loqui', 'ad aurem 114, 19 inuocare', 'ad aurem insusurrare'.

114,23 Ismenian] est tibicen ille apud Ps.-Call. quoque 1, 46 commemoratus. cf. praeterea Arm. p. 104.

Thebaeorum] § 120 'Thebanis'. ceterum uerba aperte uitiosa sunt, quae mihi non contigit ut expedirem. pro quibus haec fere scribenda esse suspicatus est Reitzenstein: 'ut rex Thebaeorum ⟨ciuitatem⟩ testamento tractasset ⟨edocuit⟩. eo diligentius' e. q. s.

114,26 leuabat] Arm. p. 104 ἀπηλλάχθη τῶν πολλῶν ἀλγῶν.

dolores eius dies V produxerat] i. e. cataplasma effecit, ut dolores per dies quinque intermitterentur.

114,27 poculum] Arm. p. 104 πάλιν Ἰόλλας τὸ ποτήριον φαρμακοποιήσας παρεῖχεν αὐτῷ.

114,28 desperari se] cf. Krebs 'Antibarbarus' I p. 389 s. u.

115,1 Ptolomaeum] codicis scripturam sic correxit Schwartz coll. uers. Arm. p. 105: τὸν δὲ Πτολεμαῖον ἑαυτῷ παρακαθισάμενος εἶπεν. ἴθι καὶ σὺ εἰς Αἴγυπτον καὶ τοῦ σώματος ἡμῶν ἐπιμελοῦ.

115,2 Aegyptum] cf. ad § 100 'Macedoniam'.

115,3 in aurem dixit] Arm.: λεπτῶς δὲ ἐλάλησε σὺν αὐτῷ, ἵνα μή τις ἀκούσῃ.

115,4 conixus] cf. Fabri-Heerwagen ad Liv. 21, 36, 8 p. 126. Kühner I p. 569 s. v. 'nitor'.

115,5 accipe me] Arm.: καὶ νῦν παράλαβε ἐμὲ, Ἡράκλεις καὶ Ἀθηνᾶ, καὶ ὑμεῖς ἄνδρες πάντες χαίρετε.

115,8 collapsa est] Arm.: ἠβούλετο πρὸς τοὺς πόδας τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς Ἀλεξάνδρου πίπτειν. discrepat paulo epitomes auctor.

ad pedes se aduoluit] i. e. 'procubuit'. cf. Sen. de ira 2, 34, 4 ['pedibus se aduoluere'], a Sall. et Tac. uerbum 'aduoluendi se' cum simplici accus. coniungitur, ex. gr. 'genua'.

hanc Olcias] cf. Arm.: καὶ λαβὼν τῆς χειρὸς αὐτὴν Ὀλκίας ἤγαγε πρὸς Ἀλέξανδρον.

115,12 nutu commendationem fecit] Arm.: κατανεύων φανερῶς ἀνέδειξεν ἐπιμελῶς παραθείς.

115,14 annos tres et XXX natus] Ps.-Call. 3, 35 et cod. Leid. p. 791: ἔζησεν ὁ Ἀλέξανδρος ἔτη τριάκοντα δύο. Syr. p. 398: 'zweiunddreifsig Jahre und sieben Monate'. Arm. p. 105 ἔτη τριάκοντα τρία. Iul. Val. p. 168, 10 et Leo p. 136, 8: 'triginta et tres'.

annos XIII] Ps.-Call. 3, 35 ἐβασίλευσεν ἔτη ιβ'.

115,15 uitam commutauit] cf. μεταλλάττειν (τὸν βίον). Sulpic. ap. Cic. ad fam. 4, 5, 3 'mortem cum uita commutare'. 'uitam commutare' inuenitur etiam apud Lactantium.

nondum etiam] cf. Landgraf. ad Cic. pro Rosc. Amer. § 23 p. 176. Fabri ad Sall. Iug. 31, 20 p. 238.

115,16 quid rei esset] cf. Liv. 3, 17, 2 'quid hoc rei est'? Curt. 10, 2, 17.

115,18 alueum] uertit λάρνακα (Ps.-Call. 3, 34. cod. Leid. p. 791. Arm. p. 106), cui uocabulo non solum notio 'arcae' subest sed etiam 'nauis', quo sensu uox 'alueus' quoque accipitur.

collocant] 'collocandi' uerbum hoc loco cum praepositione 'in' sequente accusatiuo coniunctum est, cf. ex. gr. Sall. Iug. 61, 2. Krebs 'Antibarbarus' I p. 269 s. u. Reisig III p. 715 sq.

115,19 diadema] supra § 2 legitur altera huius uocabuli forma (neutr. gen.), sed cf. Pomponium apud Priscian. p. 200, 8 ed. Hertz. Georges 'Lexikon der latein. Wortformen' s. u. Kuehner I p. 316 γ.

in eundem] i. e. 'alueum'.

115,20 multos odores] ad rem cf. Diod. 18, 26, 3.

mille] cf. Woelfflin 'Archiv' IX (1896) p. 180 sqq.

combustus] alibi non exstat hoc uocabulum, quod significare uidetur

'suffimentum' (quod comburitur). ad rem cf. Arm. p. 106 ἐπέβαλεν αὐτῇ μέλι νησιωτικὸν καὶ ἀλόην ἡπατικήν.

pallium] i. q. 'lodix', cf. Friedlaender. ad Iuven. 6, 236. ad rem cf. Diod. 18, 26, 4.

per praeconem silentio facto] cf. Liv. 43, 16, 8 'audientiam fa- 115,23
cere praeconem iussit'. Plaut. Poenul. prolog. 11.

Perdicca] cf. Nipperdey-Lup. ad Nep. Alc. 3, 1.

bene dicere] cf. εὐφημεῖν ('fauere lingua'). 115,25

Olympiade matre] Ps.-Call. 3, 33 βασιλεὺς Ἀλέξανδρος υἱὸς Ἄμ- 115,27
μωνος καὶ Ὀλυμπιάδος. cf. praeterea Arr. 3, 3, 2 καί τι καὶ αὐτὸς τῆς γενέσεως τῆς ἑαυτοῦ ἐς Ἄμμωνα ἀνέφερε. cf. Arm. p. 102 et 103.

si mihi ex Roxane] cf. cod. A. Arm. p. 103. Syr. p. 396. Iul. Val. 115,28
p. 166, 1 sqq. Leo p. 127, 20 sqq.

rex esto . . . imperator sit] apparet auctorem epitomes in iis quae 115,29
secuntur eloquendi uarietate haud ineleganti usum esse, cuius rei, cum per se perspicua sit, exempla enumerare supersedeo.

Arrhidaeus Philippi filius] ex Philinna saltatrice, cf. Plut. Alex. 77, 5. Diod. 18, 2, 4. Justin. 9, 8, 2 etc. de scriptura nominis cf. Ruehlii adnot. crit. ad Iustin. l. c. p. XXVII. cod. A: Ἀραδαῖον, Arm. Ἀριδαῖον, Syr. 'Aradäus', Val. 'Aristeum', Leo 'Aridaeus'.

si mihi filia] cf. cod. A. Arm. l. c. Syr. l. c. Iul. Val. p. 166, 3 sqq. 115,30
Leo p. 128, 2 sq.

educandam collocandamque] esse hanc filiam Macedonibus non 115,31
dicitur in cod. A, Arm. Syr., apud Val. et Leon.

ipsi sibi regem cooptent] cf. cod. A: ἑλέσθωσαν Μακεδόνες [cod. 115,32
Μακεδόσιν] ὃν ⟨ἂν⟩ βούλωνται βασιλέα, ἐὰν μὴ βούλωνται Ἀραδαῖον τὸν Φιλίππου υἱόν, Arm. l. c. Syr. l. c. Val. p. 166, 4. Leo p. 128, 2 sq.

Olympiadi matri] cod. A: ἐ . . . ωι δὲ ἔστω Ὀλυμπιάδι κατοικεῖν ἐν 115,33
Ῥόδῳ κτλ. Arm. l. c. Syr. l. c. Val. p. 136, 7 sqq.

alibi ⟨ni⟩ uoluerit] cod. A: ἐὰν δὲ μὴ βούληται κατοικεῖν ἐν Ῥόδῳ κτλ. Val. p. 166, 8 sq.

denturque] cod. A: λαμβάνουσα τὰς αὐτὰς προσόδους κτλ. Val. 116,1
p. 166, 9 sq.

Leonnato] cf. cod. A (Ἀλεῶνα). Syr. p. 397 (Pidasdron). Val. p. 166, 116,2
12 sq. (Philonam). Arr. ap. Phot. bibl. cod. 92 τῆς δὲ ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Φρυγίας Λεοννάτος. Dexipp. ap. Phot. bibl. cod. 82. Diod. 18, 3, 1. Curt. 10, 10, 2. Iustin. 13, 4, 16. omnino conferas uelim satraparum nomina tradita in Arriani historia successorum Alexandri (Arriani τῶν μετ' Ἀλέξανδρον libri septimi fragmenta edidit R. Reitzenstein, Vratislauiae 1888).

uxorem] cf. cod. A. Val. p. 166, 13 sq.

†tanquam] fortasse ex dittographia ortum est, nisi praestat statuere 'tamquam uxorem' idem ualere quod ὡς γυναῖκα.

Cleonicam] in cod. A exstat Κλεοδίκη. nomen omisit Valerius. 116,3

Eumenem] cf. cod. A. Syr. p. 397. Val. p. 166, 14 sq. Leo p. 128, 116,4
4 sq. (Simeon). Arr. l. c. Dexipp. l. c. Diod. l. c. Curt. 10, 10, 3. Justin. 13, 4, 16.

qui mihi gratus fuit] uix sanum crediderim uocabulum 'gratus'. cod. A: τῷ ὑπομνηματογράφῳ. Leo p. 128, 4 'Simeon notarius'. quamobrem coniecit Schwartz 'a secretis'. cf. § 117 'qui mihi armiger fuit'. sed cf. p. 115, 17 'qui in gratia erant'.

insulas] cod. A: τοὺς δὲ νησιώτας ἀφίησιν ἐλευθέρους. Val. p. 166, 15 sq. Leo p. 128, 5.

sua quaeque possideant] cf. Fabri ad Sall. Cat. 43, 1 p. 98. Fabri- 116,5
Heerwagen ad Liv. 22, 55, 8 p. 404.

legibus suis utantur] πολιτεύειν αὐτονόμους uertit.

116,6 Pamphyliae] cf. cod. A: Παμφυλίαν δὲ καὶ Κιλικίαν ⟨Ἀντι⟩γόνῳ. Syr. p. 397 ‘über Pamphylien und Lycien soll Antigonus herrschen’. Val. p. 166, 16 ‘Antigonus Cariae praesit’. Leo p. 128, 6 sq. ‘Liciae et Pamphiliae atque Phrygiae sit princeps Antigonus’. Arr. l. c. Παμφύλων δὲ καὶ Λυκίων καὶ Φρυγίας τῆς μεγάλης Ἀντίγονος. Dexipp. l. c. Diod. 18, 3, 1. Curt. 10, 10, 2. Iustin. 13, 4, 14. quibus ex locis concludi potest hoc quoque loco scribendum esse: ‘Pamphyliae Lyciae ⟨Phrygiae⟩ maioris Antigonum’.

Antigonum] codex praebet ‘Antiochum’. eodem errore praebent codd. ap. Ps.-Call. 3, 33 p. 150 Ἀντίοχον.

116,7 Cassandrum] cf. Jul. Val. p. 166, 17 ‘(Antigonus Cariae praesit) Casanderque Boeotiae’. — Leo p. 128, 7 (uerba corrupta). — consentit autem epitome cum Arr. l. c. Καρῶν δὲ Κάσανδρος, cf. Dexipp. l. c. Καρῶν δὲ Ἄσανδρος (id autem nomen uerius, cf. ad § 98. Niese p. 197 not. 3. Wesseling ad Diod. 18, 39, 6 p. 287, 39 [p. 248 Dind.]). Diod. 18, 3, 1 Ἀσάνδρῳ μὲν Καρίαν, Curt. 10, 10, 2 ‘in Cariam Cassander’, Iustin. 13, 4, 15 ‘Cariam Cassander’.

qui †farus uocatur] cf. cod. A qui (omisso Antipatri nomine) haec aperte corrupta uerba praebet, quae quin huc referenda sint non dubito: τούτων δὲ πάντων μέχρι τῶν ἐντὸς Ἅλυος ποταμοῦ χώρα παρεχέτω, cf. Val. p. 166, 17 sq.: ‘eisque omnibus praeesse Antipatrum oportebit’ et Leon. p. 128, 8 (corrupta sunt uerba, cf. Landgraf. ad h. l.). neque enim Pharus insula hic ullum locum habere potest, immo de Halye flumine cogitandum. prorsus autem discrepant quae apud Arr. l. c. Dexipp. l. c. Diod. 18, 3, 2. Iustin. 13, 4, 5 de Antipatro leguntur. ceterum cf. ex. gr. Sall. Cat. 55, 3 ‘locus, quod Tullianum uocatur’. Iug. 18, 11 ‘loca, quae Numidia appellatur’.

116,9 Nicanor] discrepant et Arr. l. c. Φιλώτας δὲ Κιλικίας, Dexipp. l. c., Diod. 18, 3, 1. Curt. 10, 10, 2. Iustin. 13, 4, 12 (apud quos Nicanoris nomen prorsus non exstat) et Ps.-Call. cod. A, qui Ciliciam Antigono attribuit nomenque Nicanoris non exhibet (idem ualet de Syr. et Leone, nisi quod Syr. p. 397 praebet ‘über Cilicien Pior’ et Leo p. 128, 8 ‘Antipater Ciliciam’).

Cariae Cassandrum praeesse] mera dittographia.

Syriae] Syr. p. 397 ‘über Syrien und bis zu den Flüssen hin ⟨soll herrschen⟩ Python’. Val. p. 166, 18 ‘Uton Syriae rector esto’. Leo p. 128, 8 sq. ‘Siriam magnam Pithoni’; apud Arr. l. c. Dexipp. l. c. Diod. 18, 3, 1. Curt. 10, 10, 4. Iustin. 13, 4, 13 Πίτων uel Πύθων Mediam sortitur, quae hoc quoque loco intellegenda est, cum Syria Coele et Syria Mesopotamia disertis uerbis excludantur.

116,11 Babylonem] in cod. A haec exstant: τῆς δὲ Βαβυλῶν⟨ος καὶ⟩ τῆς προσηκούσης αὐτῆς Σέλευκον ὁπλοφόρον, quae Muelleru sic suppleuit: τῆς δὲ Β. καὶ τῆς προσηκούσης αὐτῇ σατράπην εἶναι κελεύω Σ. ὁ. cf. Syr. p. 397 ‘über dieses Babel hier soll der gewappnete Seleucus herrschen’. Val. p. 166, 19 sq. ‘Babyloniae uero et adiacentium regionum [auctor epitomes scribendo ‘qui postea adiunctus est’ male uertisse uidetur] praeficio Seleucum’. Leo p. 128, 9. — Dexipp. l. c. Βαβυλωνίων δὲ καὶ τῆς μέσης τῶν ποταμῶν Τίγρητος καὶ Εὐφράτου τῶν μὲν Σέλευκος, τῆς δὲ Μεσοποταμίας Ἀρχέλαος ἦρχε. Diod. 18, 3, 3 Ἄρχωνι δὲ (προσώρισε) τὴν Βαβυλωνίαν, Ἀρκεσιλάῳ δὲ Μεσοποταμίαν. (4) Σέλευκον δ’ ἔταξεν ἐπὶ τὴν ἱππαρχίαν τῶν ἑταίρων κτλ. Iustin. 13, 4, 17 ‘summus castrorum tribunatus Seleuco cessit’.

116,13 Meleagro] eundem nominant cod. A. Syr. p. 397. Val. p. 166, 20. Leo p. 128, 10. Laomedonti autem Syriam et Phoenicen datas esse testantur Arr. l. c. Dexipp. l. c. Diod. 18, 3, 1. Curt. 10, 10, 2. Iustin. 13, 4, 12.

116,14 Ptolomaeo] cf. cod. A (corrupta sunt uerba). Arm. p. 103. Syr. p. 397. Val. p. 166, 22. Leo p. 128, 10. Arr. l. c. Dexipp. l. c. Diod. 18, 3, 1. Curt. 10, 10, 1. Iust. 13, 4, 10.

Cleopatram sororem meam] cf. cod. A. Arm. l. c. Syr. l. c. [per- 116,14
peram: ‘die Schwester des Weibes Alexanders’]. Val. l. c. Leo p. 128, 11.

regiones quae inter Babylonem] Φανοκράτης Perdiccae nominis loco iuuenitur in cod. A in uers. Syr. p. 397 (‘Priskos’), apud Val. p. 166, 24. discrepat Arm. l. c.: τῆς δὲ ἐπάνω τῆς Βαβυλωνίας χώρας μέχρι τῶν Βακτριανῶν σατράπην ἀποφηνάτωσαν καὶ ἐπιμελητὴν Περδίκκαν κτλ. [huc non faciunt Arr. l. c. Dexipp. l. c. Diod. 18, 3, 4. Curt. 10, 10, 4. Justin. 13, 4, 5].

eique uxorem Roxanen] cf. cod. A. Arm. l. c. Syr. l. c. Val. p. 166, 25. 116,17

populo Rhodiensi] cf. § 108. 116,18

CCC ⟨talenta⟩] cod. A: χρυσοῦ τάλαντα τʹ. Arm. p. 102 χρυσᾶ 116,19
νομίσματα τάλαντα τριακόσια. [Syr. p. 396 de Thebanis.]

XXXX] lectio codicis A corrupta est. Arm. p. 103 τριήρεις τεσ- 116,20
σαράκοντα.

⟨CC milia⟩] cf. § 108. consentiunt cod. A (σίτου ἐλευθερίας ἐξ Αἰγύπ- 116,21
του . . . ⟨μεδίμνους⟩ ͵β [cod.: σ̄β], καὶ ἐκ τῆς Ἀσίας . . . πυροῦ ⟨μεδίμ⟩νους ͵β.). Arm. p. 103 (nisi quod tantum πυροῦ ἐξ Αἰγύπτου μεδίμνους δισμυρίους exhibet) Syr. p. 396 (perperam de Thebanis).

praesidiumque] cf. § 107. cod. A: διὸ καὶ ἐγράψαμεν φρουρὰν 116,22
ἐξαγαγεῖν τῆς πόλεως. Arm. p. 102.

exigere] i. q. § 107 ‘educere’, ἐξάγειν. 116,23

Aegypti] cf. Val. Max. 4, 1, 15 ‘Aegypti’. Nep. Milt. 2, 4 ‘Chersonesi’. Reisig III p. 543 not.

auri signati talenta ...] ex cod. A nihil elici potest, cf. autem 116,24
Arm. p. 102 νομίσματα χρυσοῦ τάλαντα χίλια; Syr. p. 396 ‘Dariken ⟨im Gewichte von⟩ hundert Pfund’.

Ptolomaeus] cf. Syr. p. 396 ‘wenn Ptolemäus dorthin kommen 116,25
und meinen Leib dorthin bringen wird’.

ubi id corpus ponatur] i. e. condatur, loculum fieri iubeo etc. 116,26

ex auri talentis CC] πύελον χρυσοῦν [cod. -ὰν] ἀπὸ ταλάντων σʹ. discrepant Val. p. 166, 27. et Arm. p. 103 ἀπὸ δισμυρίων ταλάντων. Syr. p. 397 ‘250 Talente schwer’.

Thebanis Boeotiis] cf. cod. A. Arm. p. 102. Syr. p. 396. 116,27

auri signati talenta . . .] Syr. p. 396 ‘dreihundert Goldtalente’, 116,28
qui tamen locus fortasse ad Rhodios referendus est; ex ceteris autem nihil elici potest.

Atheniensibus] Arm. p. 103: εἰς Ἀθήνας χιτῶνα καὶ χρυσοῦν θρό- 116,30
νον Ἀθηνᾷ, ᾗ ἐν τῷ καλῷ τῷ ἐπάνω Παρθενῶνι. Syr. p. 397 ‘ein königliches Gewand von mir und meinen goldenen Thron soll man der Stadt Athen für den Tempel der Jungfrauen senden’. Leo p. 135, 18 sqq. ‘tunc dixerit Athena in templum Apollinis peplona id est trabeam auream et auream sedem’.

†speculis] Keil coniecit ‘peculiaris’, Schwartz ‘regalis’. 116,31

in aedem Iunonis Argis] cod. A: ἀποστεῖλαι δὲ εἰς αἶγ° [sic; 116,32
Αἰγάς Mueller.] τὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως πανοπλίαν καὶ χρυσοῦ νενομισμένου [cod. ✻ ν̊ν̊. corr. Muell.] τάλαντ⟨α⟩ . . . τῷ Ἡρακλεῖ κτλ. Arm. p. 103 ἀποστεῖλαι δὲ εἰς Ἄργος τὴν πανοπλίαν Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως ἀκροθίνια τῷ Ἡρακλεῖ, τῇ δὲ πόλει χρυσᾶ νομίσματα ἑκατὸν πεντήκοντα τάλαντα. Syr. p. 397 ‘alle meine Waffenrüstungsstücke soll man nach Persien senden samt 150 Talenten Gold’. Jul. Val. p. 167, 2 sqq. ‘Argos autem mitti arma, quibus ipse usus sum, et auri signati drachmas quinquaginta eaque Herculi consecrari uolo’.

Apollini] cod. A: ἀποστεῖλαι δὲ καὶ εἰς Δελφοὺς τῶν ἐλεφάντων 117,1
τοὺς ὀδόντας καὶ τῶν δρακόντων τὰς δορὰς καὶ φιάλας χρυσᾶς ιγʹ. Arm.

p. 104 idem fere praebet, nisi quod φιάλας χρυςᾶς ἑκατόν καὶ δακτυλίους δοκίμους ἑκατόν exhibet. Syr. p. 397 'dem Tempel der Götter, welcher in Macedonien ist, ⟨soll man senden⟩ goldene Köpfe von Drachen ⟨im Gewichte von⟩ 100 Talenten und 100 goldene Ringe und 1000 elfenbeinerne Becher'. Val. p. 167, 4 sqq. 'Delphos quoque mitti praecepi, eboris quod in aula mea fuit, draconumque terga et pateras aureas tredecim'.

117,2 Milesiis] cod. A: χρυςίου νομίςματος τάλαντα ρη'. Syr. p. 397 '150 Talente'. Val. p. 167, 8 'auri signati drachmas centum et quinquaginta'.

117,3 Cnidiis] lectio codicis A corrupta

117,4 ⟨ibi⟩ imperator sit Taxiles] cf. paulo infra: 'ibi imperator sit Porus'. praeterea cf. cod. A. Arm. p. 104. Val. p. 167, 20 sqq. Dexipp. l. c. ἦςαν δὲ ἄρχοντες Ἰνδῶν μὲν ἁπάντων Πῶρος καὶ Ταξίλης· ἀλλ' ὁ μὲν Πῶρος οἳ ἐν μέςῳ Ἰνδοῦ ποταμοῦ καὶ Ὑδάςπου νέμονται, Ταξίλης δὲ τῶν λοιπῶν. Iustin. 13, 4, 20.

117,6 Parapanisadarum] cf. Dexipp. l. c. Diod. 18, 3, 3. Iust. 13, 4, 21. cod. A (corrupt.). Arm. p. 106. Val. p. 167, 22 sqq.

117,7 Arachosiis et Gadrosiis] Dexipp. l. c. Ἀραχωςίων δὲ καὶ Γαδρωςίων ἐπῆρχε Cιβύρτιος. Diod. 18, 3. 3. Iust. 13, 4, 22. ceterum pro 'imperet et' coniecit Reitzenstein 'imperitet'.

117,8 Stasanori Solei] Dexipp. l. c. Cταςάνωρ ὁ Cόλιος Ἀρείων καὶ Δράγγων ἡγεῖτο. Diod. 18, 3, 3 Iust. 13, 4, 22.

117,9 Bactrianis imperet Philippus] Dexipp. l. c. Φιλίππου δὲ ἦν ἀρχὴ Cογδιανοί. Diod. 18, 3, 3 Φιλίππῳ δὲ προςώριςε Βακτριανὴν καὶ Cογδιανήν. [Iust. 13, 4, 23 cum iis discrepat]. cf. praeterea cod. A. Arm. p. 104. Syr. p. 397. Val. p. 167, 25.

Parthyaeam] Dexipp. l. c. Ῥαδαφέρνης Ὑρκανίαι. Diod. 18, 3, 3 Φραταφέρνῃ δὲ Παρθυαίαν καὶ Ὑρκανίαν. Iust. 13, 4, 23 'Hyrcanas Phrataphernes'. cod. A. Syr. p. 397. Val. p. 167, 25 sq.

117,11 Peucestes] Dexipp. l. c. Πέρςαι δὲ ὑπὸ Πευκέςτῃ ἐτάχθηςαν. Diod. 18, 3, 3. Iust. 13, 4, 23. cod. A. Syr. p. 397. Val. p. 167, 26.

ex eis imperiis] ea quae secuntur admodum corrupta sunt uerba, ita ut iis mederi nequiverim. cod. A autem haec praebet: Ὀξύντην μεταςτῆςαι ἐπὶ τῆς Μηδείας [sic], quae ad ea quae secuntur pertinere uidentur. hoc autem loco fortasse de Argiadibus cogitari potest, cf. cod. A. Arm. p. 103. Val. p. 166, 5 sqq.

†pro Mediis] cod. A: Μακεδονίας μὲν Κρατερόν. Arm. p. 103. Syr. p. 396. Val. p. 166, 10 sq. cf. Dexipp. l. c. Arr. l. c.

Argeus] melius erit scribere 'Argaeus' (Ἀργαῖος).

117,13 Olciam] cf. cod. A ἀποδεικνύει βαςιλεὺς Ἀλέξανδρος βαςιλέα [cod. βαςιλείας] τῆς Ἰλλυρίδος Ὀλκίαν· δίδωςι καὶ ἵππους περι(?)άγεςθαι ἐκ τῆς Ἀςίας φ', τάλαντα ͞τ [?]. Arm. p. 104 δίδωςι δὲ αὐτῷ ἵππους ἄγεςθαι ἐκ τῆς Ἀςίας πεντακοςίους. Val. p. 167, 25 sqq. 'Illyriae uero praeficio Olciam, cui quidem ex Asia dari oportebit quingentos equos et auri drachmarum tria milia'. hoc loco equorum numerus intercidit.

117,14 deuectionem] hoc uocabulum nusquam alibi exstare uidetur.

117,15 statuas] cf. cod. A: καταςκευαςάτω [sic] ἱερὸν καὶ ἀναθέτω ἀνδριάντας κτλ. Arm. p. 104. Val. p. 167, 29 sqq.

Alexandri] nomen omiserunt cod. A et Val.

117,16 in fano Olympico] Arm.: ἐν τῷ Ὀλυμπιακῷ τεμένει. discrepant cod. A et Val. p. 167, 29.

117,17 quos feci] intellegendi sunt οἱ τῆς βαςιλείας ἐπιμεληταί.

statuas inauratas Alexandri] quae cod. A praebet corrupta sunt.

117,18 Olympiae] codex 'hiolce'. Ὀλκίου nomen etiam in cod. A et Arm. p. 104 exstat. ex Val. p. 168, 2 sqq. nihil elici potest.

Ptolomaeus] in cod. A inuenitur nomen Perdiccae, sed Ptolemaeum exhibet uers. Arm.

inauratas] χαλκᾶς cod. A. Arm.

Alexandri] eadem nomina occurrunt in uers. Arm. p. 104; cod. A 117,19
omisit nomen Mineruae, Val. inseruit nomen Perdiccae.

sint] 'sunto' coniecit Reitzenstein. cod. A: ἔςτωςαν. haec extrema 117,20
pars testamenti in illo codice uitiose tradita est, omnino deest in uersionibus.

patrius noster] cf. § 107. 117,21

horum] imperatorum, quos institui. 117,22

ut ne] cf. § 64. 117,23

aduersus deos hominesque] Sall. Cat. 15, 4 'dis hominibusque 117,24
infestus'. Cic. Phil. 2, 26 'diis hominibusque hostis'.

Restat, ut grato commemorem animo doctissimos uiros, qui, dum haec dissertatiuncula prelo mandatur, precibus Reitzensteinii, praeceptoris carissimi, benigne obsecuti bibliothecarum copias denuo perscrutati sunt neque tamen huius epitomes ullum uestigium indagare potuerunt. Vaticanae bibliothecae codices summo cum studio inspexit Ioannes Ficker, Oxonienses Robinson Ellis.

praeterea de Basileensibus rettulit E. Bethe, de Bruxellensibus P. Thomas, de Florentinis N. Festa, de Hamburgensibus I. Geffcken, de Lugdunensibus S. G. de Vries, de Neapolitanis P. Savj-Lopez, de Pragensibus A. Rzach, de Sedlestadtiensibus Iosephus Gény, de Vindobonensibus (intercedente Rzach) Ferd. Menčik, de Vratislauiensibus G. Tuerk. quibus uiris omnibus pro tanta et liberalitate et benignitate gratias ago sincerissimas.

VITA.

Natus sum Georgius Wilibaldus Otto Wagner Metti a. d. VI. Cal. Martias anni huius saeculi LXXVI. patre Rudolpho, qui ergastulorum per Lotharingiam sitorum est praepositus, matre Joanna e gente Schiffmann, quibus optimis carissimisque adhuc superstitibus uehementissime gaudeo. fidem profiteor euangelicam. inde ab anno huius saeculi LXXXII. frequentaui gymnasium urbis patriae. tum autumno anni XCV. maturitatis testimonio quod uocant instructus academiam Argentinensem adii, ut philologiae inseruirem. docuerunt me uiri illustrissimi Cuntz Gerland Heinze Kaibel Keil Martin Michaelis Neumann Reitzenstein Schwartz Thraemer Windelband Ziegler. ut in seminarium philologorum reciperer, cuius per quinquies sex menses fui sodalis, Reitzensteinii et Schwartzii beneuolentia factum est. exercitationibus suis ut interessem, benigne concesserunt philologicis Heinze Kaibel Keil Reitzenstein, numismaticis Thraemer, geographicis Gerland, philosophicis Ziegler, historicis Neumann. quibus uiris pariter atque omnibus meis gymnasii praeceptoribus summam habeo gratiam neque unquam eorum erga me beneuolentiae animus immemor erit.

COLUMBIA UNIVERSITY
0032200536